

ANG MASAYANG BALITA

Ang Kuwento ng Buhay at Mga Ginawa ni Jesus ayon kay Lucas

PAUNANG SALITA

ANG MASAYANG BALITA - Ang Kuwento ng Buhay at mga Ginawa ni Jesus ayon kay Lucas ay isang bagong salin na hango mula sa orihinal na wikang Griego (Textus Receptus). Ang saling ito'y batay sa tagalog na ginagamit sa pang-araw-araw na buhay ng mga Pilipino sa kasalukuyang panahon.

Sana'y maliwanagan ka sa iyong matutunghayan at ang mga salitang iyong mababasa ay mangusap sa iyong buhay at magdulot ng kaligtasan sa iyong buong pagkatao.

LISTAHAN NG MGA NILALAMAN

LAYUNIN NG AKLAT NI LUCAS	7
MASAYANG BALITA PARA KAY ZACARIAS AT ELISABET	7
DI NANIWALA SI ZACARIAS SA SINABI NG ANGHEL	8
NATUPAD ANG PANGAKO NG PANGINOON KAY ZACARIAS AT BUMISITA SI GABRIEL KAY MARIA.....	8
ANG PLANO NG DIYOS SA PAGSILANG NG KANYANG ANAK SA MUNDO	9
NAGBISITA SI MARIA KAY ELISABET.....	9
NAGLUWAL NG LALAKING SANGOL SI ELISABET SA KANYANG KATANDAAN	10
PROSPESIYA NI ZACARIAS.....	11
KAPANGANAKAN NI KRISTO	11
NAGPAKITA ANG MGA ANGEL SA MGA PASTOR.....	12
DINALA ANG SANGGOL NA JESUS SA TEMPLO	13
PROPESIYA TUNGKOL KAY JESUS	13
LUMAKI SI JESUS NA PUNO NG KARUNUNGAN NG DIYOS	14
NANGUSAP ANG DIYOS KAY JUAN SA GITNA NG ILANG	15
IPAMALAS ANG BUNGA NA KATUMBAS NG PAGSISISI	15
IPINAHAYAG NI JUAN ANG PAGDATING NG KRISTO.....	16
KINASIHAN SI JESUS NG ESPIRTUNG BANAL MATAPOS MAGPALUBLOB	16
TINUKSO NI SATANAS SI JESUS SA ILANG	17
TAGLAY NI JESUS ANG KAPANGYARIHAN NG ESPIRITU.....	18
PINUNA NI JESUS ANG PAGDUDUDA NG MADLA	18
MAY TAGLAY NA KAPANGYARIHAN ANG MGA SALITA NI JESUS.....	19
NAGLINGKOD MATAPOS PAGALINGIN NG PANGINOON	20
TINAWAG NI JESUS SI SIMON PARA MANGISDA NG TAO	20
PINAGALING NI JESUS ANG KETONGIN	21
PINAKITA NI JESUS NA SIYA ANG DIYOS NA NAGPAPATAWAD SA MGA KASALANAN NG TAO	21
DUMATING SI JESUS PARA TAWAGIN ANG MAKASALANAN.....	22
PINUNA NG MGA PARISEO ANG MGA ALAGAD NI JESUS.....	23
INAKUSAHAN NG MGA PARISEO SI JESUS NA GUMAGAWA NG ILEGAL SA ARAW NG PAMAMAHINGA	23
NAGPAGALING PA RIN SI JESUS KAHIT PA MAY KUMOKONTRA.....	24
PINILI NI JESUS ANG KANYANG MGA APOSTOL	24
ANG MGA MAPAPALAD.....	25
MAHALIN ANG KAAWAY	25
HUWAG MANGHUSGA.....	26
PAANO KILALANIN ANG TAO	26
MATATAG ANG TAONG SUMUSUNOD SA SALITA NI KRISTO	27
PINAGALING NI JESUS ANG MAYSAKIT SA PAMAMGITAN NG SALITA	27

BINUHAY NI JESUS ANG PATAY.....	28
HUMINGI SI JUAN NG KUMPIRMASYON KAY JESUS MULA SA KULUNGAN.....	28
NAGSALITA SI JESUS TUNGKOL KAY JUAN.....	29
SI JESUS SA BAHAY NI SIMON NA PARISEO	30
ANG PINATAWAD NG MALAKI AY MALAKING MAGMAHAL.....	30
PAGPAPALAGANAP NG MASAYANG BALITA	31
KAHULUGAN NG TALINGHAGA NG NAGHAHASIK.....	32
WALANG LIHIM NA DI MABUBUNYAG.....	32
ANG INA AT MGA KAPATID NI JESUS.....	32
PINATIGIL NI JESUS ANG UNOS SA DAGAT	33
PINALAYA NI JESUS ANG TAONG INAALIHAN NG MGA DEMONYO	33
GUMALING ANG BABAING DINUDUGO NG 12 TAON NANG MAHIPO NIYA SI JESUS.....	34
BINUHAY NI JESUS ANG ANAK NI JAIRÓ.....	35
BINIGYAN NI JESUS ANG 12 MGA ALAGAD NG KAPANGYARIHAN AT AWTORIDAD	36
PINAKAIN NI JESUS ANG HIGIT SA 5,000 TAO GAMIT ANG LIMANG ISDA AT DALAWANG TINAPAY.....	36
ANG PAGHIHIRAP NG ANAK NG TAO AT NG MGA SASAMA SA KANYA	37
NAKIPAGPULONG SI JESUS KINA MOISES AT ELIAS SA GITNA NG BUNDOK	38
PINAGALING NI JESUS ANG BATANG INAALIHAN NG DEMONYO	38
SINO ANG PINAKADAKILA.....	39
ANG ANAK NG TAO AY DUMATING DI PARA MANIRA NG BUHAY KUNDI PARA MAGLIGTAS	39
IWAN MO ANG LAHAT AT SUMUNOD SA KANYA	40
PINAHAYO NI JESUS ANG 70 MGA ALAGAD	40
BUMAGSAK SI SATANAS PARANG KIDLAT	41
SINO BA ANG AKING KAPWA?	42
SI MARTA AY BALISA SA PAGLILINGKOD.....	43
TINURO NI JESUS ANG PARAAN NG PANANALANGIN.....	43
SINIRAAN NG ILAN SI JESUS DAHIL SA HIMALANG GINAWA NIYA	44
NAPAPALAYAS SI JESUS NG DEMONYO GAMIT ANG DALIRI NG DIYOS	45
MAPALAD ANG NAKIKINIG AT TUMUTUPAD SA SALITA NG DIYOS.....	45
LIWANAG O LAGIM.....	46
PINAGSABIHAN NI JESUS ANG LIKONG MGA PARISEO.....	46
PINAGSABIHAN NI JESUS ANG MGA MAMBABATAS TUNGKOL SA GAWAIN NILA	47
SINO ANG DAPAT NA KATAKUTAN.....	48
ANG MGA BUHOK SA ULO NIYO AY BILANG LAHAT	48
MAG-INGAT SA KASAKIMAN	49
HUWAG MAG-ALALA TUNGKOL SA IKABUBUHAY.....	49
ANG TOTOONG KAYAMANAN	50
MAGING MATAPAT HANGGANG SA PAGDATING NG PANGINOON.....	51
DIBISYON DALA NG EBANGHELIO	51

MATALINO SA IBANG BAGAY PERO DI ALAM ANG KATUWIRAN NG DIYOS	52
MAKIPAGKASUNDO SA KAAWAY	52
MAGBAGO O MAPAHAMAK	52
TAGPASIN ANG PUNONG DI NAGBUBUNGA	53
PINAGALING NI JESUS ANG MAYSAKIT SA ARAW NG PAMAMAHINGA	53
ANG KAHARIAN NG DIYOS: MUSTASA AT LEBADURA.....	54
SINO ANG MALIGITAS?	54
DI NATINAG SI JESUS SA KABILA NG BANTA SA KANYANG BUHAY	55
WALANG HUMPAY NA NAGPAPAGALING SI JESUS	55
TINURUAN NI JESUS ANG MGA PARISEO KUNG PAANO MAGPAKUMBABA	56
MAGBAHAGI NG PAGPAPALA SA MGA DUKHA.....	56
ISANG ENGRANDENG HAPUNAN	56
IWANAN MO ANG LAHAT ALANG-ALANG KAY KRISTO	57
INABOT NI JESUS ANG MGA LIGAW NA TUPA.....	58
ANG ANAK NA LUMAYAS SA TAHANAN, PERO MULING NAGBALIK.....	59
ANG MATALINONG KATIWALA	60
MAGLINGKOD SA PERA O SA DIYOS?	61
PANGANGARAL NG KAHARIAN NG DIYOS	61
SI LAZARO AT ANG MAYAMAN.....	61
PATAWARIN ANG MGA NAGKAKASALA AT NAGSISISI.....	62
PANANALIG TULAD SA ISANG BINHI	63
PINAGALING NI JESUS ANG 10 KETONGIN, BUMALIK ANG ISA	63
ANG KAHARIAN NG DIYOS AY NASA KALOOBAN MO.....	64
ANG PAGBABALIK NG ANAK NG TAO.....	64
ANG MASAMANG HUKOM AT ANG BALO	65
NANALANGIN ANG PARISEO AT ANG ISANG MAKASALANAN	65
ILAPIT NATIN ANG MALILIIT NA BATA KAY JESUS	66
UTOS NI JESUS SA ISANG MAYAMANG PINUNO.....	66
BINANGGIT NI JESUS KUNG ANO ANG MANGYAYARI SA KANYA.....	67
PINAGALING NI JESUS ANG BULAG SA JERICO.....	67
TINAWAG NI JESUS SI ZAQUEO.....	68
TALINGHAGA NG MGA ALIPING NAPAGKATIWALAAN NG YAMAN	68
ANG PAGDATING NG HARI NG MGA JUDIO.....	70
INIIYAKAN NI JESUS ANG LUNGSOD NG JERUSALEM.....	70
NILINIS NI JESUS ANG TEMPLO.....	71
HINANAPAN SI JESUS NG LISENSYA SA MGA GAWAIN NIYA	71
TALINGHAGA NG UBASAN: BABALA SA MGA MASAMANG LIDER NG SIMBAHAN ..	72
NAGPADALA NG MGA ESPIYA KAY JESUS ANG MGA LIDER NG SIMBAHAN.....	72
DOKTRINA TUNGKOL SA PAGBANGON NG MGA NAMATAY	73
MAG-INGAT SA MGA SALBAHING MANGANGARAL.....	74
ANG BALONG NAGBIGAY NG MASAGANANG HANDOG SA HARAP NG DIYOS.....	74

MGA MANGYAYARI SA HINAHARAP	75
DARATING ANG MGA PAG-UUSIG	75
PANAHOON NG PAGHIHIGANTI NG DIYOS	76
PAGBABALIK NG ANAK NG TAO	76
MAGBANTAY KAYO	77
SINANIBAN SI JUDAS NI SATANAS	77
ITINATAG NI KRISTO ANG BAGONG TIPAN	78
ANG PINUNO AY HINDI HARI KUNDI LINGKOD.....	78
PINAHAYAG NI JESUS ANG PAGTALIKOD NI SIMON	79
NAGPUNTA SI JESUS SA BUNDOK NG OLIBO PARA MANALANGIN	79
ANG HALIK NI JUDAS	80
ITINATWA NI PEDRO ANG PANGINOON	80
PINAHIRAPAN AT HINATULAN NILA SI JESUS	81
NAGHAIN SILA KAY PILATO NG KASONG REBELYON LABAN KAY JESUS	82
NAGING MAGKAIBIGAN SI HERODES AT PILATO	82
GUSTONG PALAYAIN NI PILATO SI JESUS	83
SINUNOD NI PILATO ANG MGA TAO HINDI ANG KANYANG SARILING KONSENSYA	83
IPINAKO NILA SI JESUS KASAMA ANG DALAWANG KRIMINAL.....	84
NAPUNIT ANG TABING NG TEMPLO	85
HINILING NI JOSENG TAGA ARIMATEA KAY PILATO ANG KATAWAN NI JESUS	85
NABUHAY ANG PANGINOONG JESUS.....	86
NAGPAKITA ANG PANGINOON SA DALAWANG ALAGAD	86
BINUKSAN NG PANGINOON ANG KANILANG MGA MATA.....	87
NAGPAKITA ANG PANGINOON SA MGA ALAGAD	88
MGA HULING TAGUBILIN NI KRISTO SA MGA ALAGAD AT PAG-AKYAT NIYA SA LANGIT	88
-WAKAS-	89
PERSONAL NA PANALANGIN	90
PANGWAKAS NA SALITA	90

Layunin ng Aklat ni Lucas

1 ¹ Sa kabila na marami na ang nagsagawang bumuo ng maayos na salaysay tungkol sa mga bagay na nangyari, na lubos na pinaniniwalaan sa aming kalagitnaan, ² ayon sa paraang ibinigay nila sa amin, nilang mula noong una ay naging mga saksi at mga katiwala ng Salita. ³ Minabuti ko rin *po*, yamang ganap ang *aking* kaunawaan sa lahat ng mga bagay *na ito* mula sa umpisa, na isulat sa inyo kung paano sila nangyari, kagalang-galang na Teofilo, ⁴ Upang lubusan niyong maunawaan ang katiyakan tungkol sa mga bagay na naituro na sa inyo.

Masayang Balita Para Kay Zacarias at Elisabet

⁵ Sa panahon ni Herodes na hari ng Judea, may isang pari na nagngangalang Zacarias, mula sa organisasyon ni Abia. At ang asawa niya ay mula sa mga babaing anak ni Aaron, at ang pangalan nito ay Elisabet. ⁶ At parehas silang matuwid sa harap ng Diyos, walang bahid dungis na namumuhay ayon sa lahat ng mga kautusan at mga ordinansa ng Panginoon. ⁷ At wala silang naging anak dahil si Elisabet ay baog, at parehas na silang napaglipasan ng panahon. ⁸ Pero dumating ang panahon, habang naglilingkod siya bilang pari sa harap ng Diyos ayon sa pagkakatalaga ng organisasyon niya, ⁹ ayon sa nakatalagang serbisyo niya bilang pari, ang kanyang tungkulin ay ang magsunog ng insenso pagpasok sa loob ng templo ng Panginoon. ¹⁰ At ang buong taong bayan sa labas ay nananalangin sa oras ng insenso. ¹¹ At nagpakita sa kaniya ang isang anghel ng Panginoon na nakatayo sa kanang bahagi ng altar ng insenso. ¹² At nagulat si Zacarias ng makita *ito* at siya'y kinasihan ng takot. ¹³ Pero sinabi sa kaniya ng anghel, "Huwag kang matakot, Zacarias dahil dininig ang panalangin mo, at ang asawa mo na si Elisabet ay ipagbubuntis ka ng isang anak na lalake, at tatawagin mo ang pangalan niyang Juan. ¹⁴ At siya'y magiging kasiyahan sa iyo, at matinding kagalakan, samakatuwid marami ang magdiriwang dahil sa kanyang kapanganakan, ¹⁵ dahil magiging dakila siya sa paningin ng Panginoon, at hinding-hindi siya iinom ng katas ng ubas at alak. At pupuspusin siya ng Banal na Espiritu sa tiyan pa lang ng kanyang ina. ¹⁶ At marami sa mga anak ni Israel ang papabalikin niya sa Panginoon nilang Diyos. ¹⁷ At mauuna siya sa

harapan Niya sa espiritu at kapangyarihan ni Elias, para ibalik ang mga puso ng mga ama sa mga anak, at ang suwail sa karunungan ng matutuwid. Para ihanda sa Panginoon ang isang ganap na bayan.

Di Naniwala si Zacarias sa Sinabi ng Anghel

¹⁸ Pero sinabi ni Zacarias sa anghel na ito, "Batay sa anong paraan ko malalaman ito, dahil ako ay matanda na at ang asawa ko ay napaglipasan na ng panahon niya?" ¹⁹ At pagsagot ng anghel ay sinabi sa kanya, "Ako si Gabriel, na nakatayo sa harapan ng Diyos at ako'y pinadala para sabihin sa iyo at ianunsyo sa iyo ang masayang balitang ito. ²⁰ At tignan mo, ika'y mapipipi at di makapagsasalita, hanggang sa araw na mangyari ang mga bagay na ito dahil sa hindi ka naniwala sa aking mga salita na magaganap sa kanilang kapanahunan." ²¹ At ang mga tao ay naghihintay kay Zacarias, at nagtaka sila sa tagal ng pananatili niya sa loob ng Templo. ²² Pero pagkalabas, hindi na siya makapagsalita sa kanila, at naunawaan nila na nakakita siya ng pangitain sa loob ng templo. At siya ay sumisenyas *na lang* sa kanila at tuluyan na siyang naging pipi. ²³ At dumating ang panahon nang matapos na niya ang nakatakdang mga araw ng kanyang serbisyo, na umalis na siya papunta sa kanyang bahay.

Natupad ang Pangako ng Panginoon kay Zacarias at Bumisita si Gabriel kay Maria

²⁴ Pero pagkatapos ng mga araw na iyon, nagdalang-tao si Elisabet na asawa niya at tinago niya ang kanyang sarili ng limang buwan. Sinabi niya, ²⁵ "Ganito ako trinato ng Panginoon, sa panahon na pinagtuunan Niya *ako* ng pansin para tanggalin ang aking kahihyan sa gitna ng madla." ²⁶ At pagsapit ng ika-anim na buwan ang anghel na si Gabriel ay pinadala mula sa Diyos sa isang lungsod ng Galilee na ang pangalan ay Nazaret, ²⁷ sa isang babaing birhen na naikasal na sa lalaking nagngangalang Jose na mula sa angkan ni David. At ang pangalan ng babaing birhen ay Maria. ²⁸ At pagpasok ng anghel sa kinaroroonan niya ay sinabi nito, "Masayang pagbati sa iyo, pinapaburang lubos! Ang Panginoon ay sumasa iyo! Pinagpala ka sa mga kababaihan!" ²⁹ Pero pagkakita niya ay nagulumihanan siya sa salita nito at pinag-isipan niya ng mabuti kung ano bang *ibig sabihin* ng

pagbating iyon. ³⁰ At sinabi ng anghel sa kanya, "Huwag kang matakot, Maria, dahil nakahanap ka ng pabor sa harap ng Diyos.

Ang Plano ng Diyos sa Pagsilang ng Kanyang Anak sa Mundo

³¹ At tignan mo, ika'y magbubuntis sa loob ng sinapupunan, at isisilang mo ang anak na lalake, at tatawagin mo ang pangalan Niyang Jesus. ³² Magiging dakila Siya, at tatawaging Anak ng Kataas-taasan at ipagkakaloob sa Kanya ng Panginoong Diyos ang trono ni David na Kanyang ama. ³³ At maghahari Siya sa tahanan ni Jacob magpakailanman, at ang Kaharian Niya ay walang katapusan." ³⁴ Pero sinabi ni Maria sa anghel, "Paano *po* ito mangyayari kung wala pa *po* akong karanasan sa isang lalake?" ³⁵ At pagsagot ng anghel ay sinabi sa kanya, "Kakasihan ka ng Espiritung Banal at ang kapangyarihan ng Kataas-taasan ay babalot sa iyo, kaya naman ang banal na isisilang mo ay tatawaging Anak ng Diyos. ³⁶ Tignan mo ngayon, ang kamag-anak mo ring si Elisabet, siya ay nagbubuntis na ng isang lalake sa kanyang katandaan, at ngayon ay ika-anim na buwan na niya na kung tawagi'y 'baog,' ³⁷ Dahil walang anumang bagay ang di kayang maganap *kung* galing sa Diyos." ³⁸ Pero sinabi ni Maria, "Nakatingin *po* kayo sa aliping babae ng Panginoon. Mangyari *po* nawa sa akin ayon sa sinabi niyo." At umalis mula sa kanya ang anghel.

Nagbisita si Maria kay Elisabet

³⁹ At pagbangon ni Maria sa loob ng mga araw na iyon ay dali-dali siyang nagpunta sa isang lungsod ng Juda sa gitna ng kaburulan. ⁴⁰ At pumasok siya sa loob ng bahay ni Zacarias at bumati kay Elisabet. ⁴¹ At nangyari nang marinig ni Elisabet ang pagbati ni Maria, lumundag ang bata sa loob ng sinapupunan niya at napuspos si Elisabet ng Espiritung Banal. ⁴² At sumigaw siya ng may malakas na tinig at sinabi niya, "Pinagpala ka sa mga kababaihan, at pinagpala ang bunga ng iyong sinapupunan. ⁴³ At anung dahilan ko rito para bumusita sa akin ang ina ng Panginoon ko? ⁴⁴ Dahil pagkarinig ng taynga ko sa tinig ng iyong pagbati, biglang lumukso sa galak ang bata sa loob ng sinapupunan ko. ⁴⁵ At mapalad ang nanalig dahil magkakaroon ng kaganapan ang mga sinabi sa kanya mula sa Panginoon." ⁴⁶ At sinabi ni Maria,

"Ang kaluluwa ko ay niluluwalhati ang Panginoon, ⁴⁷ at nagdiriwang ang espiritu ko sa harap ng Diyos na tagapagligtas ko! ⁴⁸ Dahil nakita Niya ang mababang katayuan ng Kanyang babaing lingkod. Tignan mo, dahil simula ngayon, lahat ng henerasyon ay tatawagin akong mapalad. ⁴⁹ Dahil Ang Makapangyarihan ay ginawan ako ng mga kagila-gilalas na mga bagay, at Banal ang pangalan Niya. ⁵⁰ At ang kahabagan Niya ay para sa bawat henerasyon ng may takot sa Kanya. ⁵¹ Gumawa Siya ng makapangyarihan gamit ang braso Niya; Tinalo Niya ang mga mapagmataas sa kaisipan ng kanilang puso. ⁵² Ibinaba Niya mula sa mga trono ang mga makapangyarihan at inangat Niya ang mga mabababa ang katayuan. ⁵³ Pinupuno Niya ng mabubuting bagay ang mga nagugutom, at pinauwi Niya ng walang kadala-dala ang mga mayayaman. ⁵⁴ Tinulungan Niya si Israel na Kanyang lingkod bilang pag-alaala *sa Kanyang* kahabagan ⁵⁵ ayon sa sinabi Niya sa ating mga ninuno, kay Abraham at sa kanyang mga binhi magpakailanman." ⁵⁶ At nanatili si Maria sa bahay niya para samahan siya sa loob ng tatlong buwan pagtapos ay bumalik na ito papunta sa bahay nito.

Nagluwal ng Lalaking Sangol si Elisabet sa Kanyang Katandaan

⁵⁷ Ngayon, dumating na ang takdang panahon para kay Elisabet na siya'y manganak, at nagsilang siya ng lalaking anak. ⁵⁸ At nabalitaan ng mga kapit-bahay at ng mga kamag-anak niya kung papaano *pinaranas* ng Panginoon ang laki ng Kanyang kahabagan sa kanya, at sila ay nagdiwang na kasama niya. ⁵⁹ At pagdating ng ika-8 araw ay dumating sila para tuliin ang bata at pinangalanan itong Zacarias gaya ng pangalan ng tatay niya. ⁶⁰ Pero nang sumagot ang nanay niya ay sinabi nito, "Hindi, sa halip, Juan ang ipapangalan sa kanya." ⁶¹ At sinabi nila sa kanya na, "Wala pa sa lahat ng kamag-anak mo ang tinatawag sa ganyang pangalan!" ⁶² Kaya't nagpahiwatig sila *ng katanungan* sa ama niya *kung* ano ba sa tingin nito ang ipapangalan sa kanya. ⁶³ At paghingi ng tablang masusulatan ay nagsulat ito na ang sabi, "Ang pangalan niya ay Juan." Kaya't nagtaka silang lahat. ⁶⁴ At biglang nagbukas ang bibig niya at ang dila niya ay naging maayos! Kaya't nakapagsalita *na* siya habang nagpupuri sa Diyos. ⁶⁵ At dumating ang takot sa lahat ng nakatira sa paligid nila, *anupa't* lahat ng mga bagay na ito ay naging usap-usapan sa

buong kaburulan ng Judea. ⁶⁶ At lahat ng mga nakarinig ay napaisip sa kaibuturan ng kanilang mga puso habang sinasabi, "Ano kaya ang mangyayari sa batang ito?" At ang kamay ng Panginoon ay sumasakanya.

Prospesiya ni Zacarias

⁶⁷ At si Zacarias na ama niya ay napuspos ng Espiritung Banal at nagprospesiya siya habang sinasabi, ⁶⁸ "Papurihan ang Panginoong Diyos ng Israel dahil nagbisita Siya at nagsagawa ng pagliligtas sa Kanyang bayan. ⁶⁹ At nagtatag Siya para sa atin ng sungay ng kaligtasan sa loob ng tahanan ng Kanyang lingkod na si David, ⁷⁰ ayon sa sinabi Niya sa pamamagitan ng bibig ng Kanyang mga banal na propeta mula pa sa pasimula ng daigdig: ⁷¹ Kaligtasan mula sa ating mga kaaway, at mula sa kamay ng lahat ng namumuhi sa atin; ⁷² Upang isagawa ang kahabagan para sa ating mga ninuno, at alalahanin ang Kanyang banal na kontrata -⁷³ ang sinumpaang panata Niya kay Abraham na ama natin: ⁷⁴ Na matapos maligtas mula sa kamay ng ating mga kaaway ay ipagkaloob sa atin na maglingkod sa Kanya ng walang pangamba. ⁷⁵ Nang may kabanalan at katuwiran sa Kanyang harapan, sa bawat araw ng ating buhay. ⁷⁶ At ikaw *naman*, munting anak, ay tatawaging propeta ng Kataas-taasan dahil ika'y hahayo sa pupuntahan ng Panginoon, para ihanda ang mga daraanan Niya; ⁷⁷ para magbigay sa Kanyang bayan ng kaalaman ng kaligtasan, sa ikapagpapatawad ng kanilang mga kasalanan ⁷⁸ sa pamamagitan ng taos-pusong malasakit ng ating Diyos, kung saan binisita tayo ng Bukang-liwayway mula sa langit; ⁷⁹ para magbigay ng liwanag sa mga nasa gitna ng dilim, at nakaupo sa lilim ng kamatayan; para gabayan ang ating mga paa tungo sa landas ng kapayapaan." ⁸⁰ Kaya't lumaki ang bata, at lumakas sa espiritu. At naroon siya sa gitna ng mga liblib na lugar hanggang sa araw na magpakilala siya sa Israel.

Kapanganakan ni Kristo

2 ¹ At nangyari sa gitna ng mga panahong iyon, na lumabas ang panukala mula sa Emperador Augusto na dapat na magparehistro ang buong mundo. ² Itong pagpaparehistro ay unang ginawa *noong* si Cirenio ay gobernador pa ng Siria. ³ At lahat ay nag-alisan para

magparehistro, bawat isa papunta sa sariling lungsod. ⁴ At umakyat din si Jose mula sa Galilee sa lungsod ng Nazaret, papunta ng Judea, sa lungsod ni David na kung tawagin ay Betlehem, (sa dahilan na siya ay nagmula sa angkan at pamilya ni David);⁵ para magparehistro kasama ang kanyang pinakasalang asawa na si Maria na malapit nang manganak. ⁶ At nangyari habang sila ay nasa lugar na iyon na dinatnan na sila ng araw ng kanyang panganganak. ⁷ At iniluwal niya ang kanyang anak na panganay, at binalot niya ito ng damit pang sanggol, at inilagay Siya sa loob ng sabsaban dahil wala nang lugar para sa kanila sa loob ng hotel.

Nagpakita ang mga Angel sa mga Pastor

⁸ At sa loob ng lalawigan ding iyon ay may mga pastor na nakatira sa kabukiran, at nagbabantay sa kanilang kawan sa gabi. ⁹ At biglang may anghel ng Panginoon ang tumayo sa tabi nila, at ang kaluwalhatian ng Panginoon ay nagniningning sa palibot nila anupa't sila ay natakot ng sobra-sobra. ¹⁰ At sinabi ng anghel sa kanila, "Huwag kayong matakot dahil, tignan *niyo*, inaanunsyo ko sa inyo ang balita ng matinding kasiyahan na siyang para sa lahat ng bansa. ¹¹ Dahil isinilang sa inyo sa araw na ito, sa lungsod ni David, ang tagapagligtas na siyang Kristong Panginoon. ¹² At ito ang inyong palatandaan; matatagpuan *niyo* ang sanggol na nakabalot ng damit pang sanggol, na nakahiga sa loob ng sabsaban." ¹³ At biglang nagpakita kasama ng anghel ang sangkatutak na hukbo ng langit na nagpupuri sa Diyos at sinasabi, ¹⁴ "Luwalhati sa Diyos sa kaitaasan at kapayapaan sa ibabaw ng daigdig! Kagandahang-loob para sa mga tao!" ¹⁵ At nangyari, habang paalis mula sa kanila ang mga anghel papunta sa langit na sinabi sa isa't isa ng mga taong pastor, "Lumakad tayo agad hanggang sa Betlehem at tignan natin itong bagay na nangyari na ipinaalam sa atin ng Panginoon!" ¹⁶ At nagmamadali silang nagpunta *doon* at natagpuan nila parehas si Maria at si Jose, kasama ang sanggol na nakahiga sa loob ng sabsaban. ¹⁷ Pero nang makita ay ipinamalita nila ang patungkol sa mensahe na sinabi sa kanila tungkol sa Batang ito. ¹⁸ At lahat ng mga nakarinig ay namangha tungkol sa *mga bagay* na sinabi ng mga pastor sa kanila. ¹⁹ Pero itinago ni Maria ang lahat ng mga bagay na ito habang pinagninilay-nilayan *ang mga ito* sa loob ng kanyang puso. ²⁰ At bumalik ang mga pastor na niluluwalhati at pinupuri

ang Diyos dahil sa lahat ng narinig at nakita nila ayon sa sinabi sa kanila.

Dinala ang Sanggol na Jesus sa Templo

²¹ At nang matapos ang ika-8 araw ay tinuli na ang bata, at ang pangalan Niya ay tinawag na Jesus, ang pangalang ibinigay sa pamamagitan ng angel bago pa Siya ipagbuntis sa loob ng sinapupunan. ²² At nang matapos ang mga araw ng paglilinis nila ayon sa Batas ni Moises, dinala nila Siya sa Jerusalem para maitalaga sa Panginoon, ²³ (ayon sa isinulat sa Batas ng Panginoon na "Bawat lalaking magbukas sa sinapupunan ay tatawaging 'Tinalaga sa Panginoon'"), ²⁴ At para magbigay ng handog na hayop ayon sa binangit sa Batas ng Panginoon, "Isang pares ng kalapating batu-bato, o dalawang inakay na kalapati." ²⁵ At pansinin mo, may isang lalaki sa Jerusalem na ang pangalan ay Simeon. At ang taong ito'y matuwid, at maka-Diyos. Nag-aantay siya sa *pagdating ng* Kaginhawahan ng Israel, at ang Espiritung Banal ay sumasa kanya. ²⁶ At ipinahayag sa kanya sa pamamagitan ng Espiritung Banal na hindi niya makikita ang kamatayan maliban sa makita niya muna ang Kristo ng Panginoon. ²⁷ At pumunta siya sa loob ng templo sa patnubay ng Espiritu. Dinala rin ng mga magulang sa loob ang sanggol na Jesus para gawin nila ang naaayon sa tradisyon ng Batas patungkol sa Kanya.

Propesiya Tungkol Kay Jesus

²⁸ At kinarga niya ang Bata sa gitna ng mga bisig niya, sabay pinuri ang Diyos at sinabi, ²⁹ "Panginoon, pinapalaya Niyo *napo* ngayon ng may kapayapaan ang alipin Niyo gaya ng sinabi Niyo, ³⁰ dahil nakita na ng mga mata ko ang pagliligtas *Niyo* ³¹ na inihanda *Niyo* sa harapan ng lahat ng tao. ³² Isang liwanag para sa kaliwanagan ng mga paganong bansa, at kaluwalhatian sa Inyong bayang Israel. ³³ At nagtataka sina Jose at ang Kanyang ina dahil sa mga bagay na sinasabi patungkol sa Kanya. ³⁴ Tapos, binasbasan sila ni Simeon at sinabi niya kay Maria na ina ng Bata, "Tignan mo, ang *batang* ito ay itinakda para sa pagbagsak at pagbangon ng marami sa gitna ng Israel, at para *mapping* senyales na tutuligsain, ³⁵ (At sa iyo, isang espada ang tatagos rin sa iyong kaluluwa,) nang sa ganun ay malantad ang iniisip ng maraming puso. ³⁶ At nandoon si Ana na *isang* propeta, anak na

babae ni Fanuel, mula sa angkan ni Aser. Siya'y ubod na ng tanda. Matapos ang kanyang pagkadalaga, pitong taon *lang* siyang namuhay kapiling ang asawa. ³⁷ At halos 84 na taon siyang biyuda na di umaalis mula sa templo, naglilingkod ng may pag-aayuno at pananalangin sa gabi at araw. ³⁸ Dumating rin siya nang oras ding iyon, nagpasalamat sa Panginoon, at nagsalita patungkol sa Kanya sa lahat ng mga umaasa sa katuparan ng kaligtasan sa loob ng Jerusalem. ³⁹ At nang magampanan na nila ang lahat ng naaayon sa Batas ng Panginoon, bumalik sila papunta sa Galilee, papasok sa Nazareth na kanilang lungsod.

Lumaki si Jesus na Puno ng Karunungan ng Diyos

⁴⁰ Lumaki rin ang bata, at naging matatag sa espiritu, puno ng karunungan at ang pabor ng Diyos ay sumasa Kanya. ⁴¹ At ang Kanyang mga magulang ay nagpupunta kada taon sa Jerusalem sa Pista ng Paskua. ⁴² At nang Siya'y 12 taong gulang na, umakyat sila sa Jerusalem ayon sa kaugalian ng pista. ⁴³ At nang matapos *na* ang itinakdang mga araw, habang pauwi na sila, naiwan ang batang Jesus sa Jerusalem pero hindi iyon alam ni Jose at ng Kanyang ina. ⁴⁴ At sa pag-aakalang kasama *lang* Siya sa grupo, umalis sila para maglakbay sa buong maghapon. Pagtapos ay hinanap *na* nila Siya sa piling ng mga kamag-anak at sa piling ng mga kakilala *nila*. ⁴⁵ Pero nang di nila Siya matagpuan, bumalik sila sa Jerusalem para hanapin Siya. ⁴⁶ At nangyari, pagkalipas ng tatlong araw, na natagpuan nila Siya sa loob ng templo na nakaupo sa kalagitnaan ng mga tagapagturo. *Siya'y* parehong nakikinig sa kanila at nagtatanong sa kanila. ⁴⁷ At lahat ng mga nakikinig sa Kanya ay nagulat dahil sa kaalaman at sa mga sagot Niya. ⁴⁸ At di sila makapaniwala nang makita Siya, at sinabi ng nanay Niya sa Kanya, "Anak, bakit Mo *naman* kami trinato ng ganito? Tignan Mo, sobrang nahirapan kami ng tatay Mo sa paghahanap sa Iyo!" ⁴⁹ At sinabi Niya sa harap nila, "Bakit *naman po* dahil dyan ay hinahanap niyo Ako? Di niyo *po* ba alam na kailangan Kong daluhan ang mga bagay *na patungkol* sa Aking Ama?" ⁵⁰ Pero di nila naintindihan ang salitang sinabi Niya sa kanila. ⁵¹ Kaya't bumaba Siya kasama nila, at umuwi sa Nazaret. At Siya'y nagpapasakop sa kanila. Samantala, tinatandaan ng Kanyang ina ang lahat ng mga bagay na ito sa loob ng kanyang puso. ⁵² At si Jesus ay patuloy na lumaki ang pangangatawan, at

patuloy na lumago sa karunungan, at sa pabor ng Diyos at ng mga tao.

Nangusap ang Diyos kay Juan sa Gitna ng Ilang

3 ¹ Ngayon, sa ika-15 taon ng pamumuno ni Emperador Tiberio, *nang* si Pontio Pilato ay gobernador ng Judea, at si Herodes *naman* ay gobernador ng Galilee, gayundin, *nang* ang kapatid niyang si Felipe ay gobernador sa Iturea, at sa rehiyon ng Traconite, at si Lysanias ay gobernador sa Abilinia, ² habang si Annas at Caiafas *naman* ang mga pangulo ng kaparian, dumating ang Salita ng Diyos kay Juan na anak ni Zacarias sa gitna ng ilang. ³ At nagpunta siya sa lahat ng mga lalawigang pumapalibot sa Jordan, na nagpoproklama *patungkol* sa Lublob ng Pagbabalik-loob para sa kapatawaran ng mga kasalanan. ⁴ Ayon sa nasusulat sa aklat ng mga salita ng propeta Isaias, sinasabi, "Ang tinig ng isang sumisigaw sa gitna ng ilang, 'Ihanda niyo ang daraanan ng Panginoon. Gawin niyong tuwid ang lalakaran Niya. ⁵ Bawat lambak ay tatabunan, at bawat bundok at burol ay papatagin, at ang baluktot ay magiging tuwid, pati ang lubak-lubak na mga kalsada, mapapantay, ⁶ at lahat ng tao ay makikita ang kaligtasan ng Diyos."

Ipamalas ang Bunga na Katumbas ng Pagsisisi

⁷ Kaya't sinabi niya sa mga taong dumarating para magpalublob sa kanya, "Mga anak ng ahas! Sino ang nagbabala sa inyo na tumakas mula sa poot na darating? ⁸ Dapat niyong ipamalas ang mga bunga na katumbas ng pagsisisi, at huwag niyong simulang sabihin sa mga sarili niyo, 'Ama namin si Abraham! 'Dahil sinasabi ko sa inyo na kaya ng Diyos magpalaki ng mga anak ni Abraham mula sa mga batong ito! ⁹ At ngayon din ay nakatutok na ang palakol malapit sa ugat ng mga punongkahoy. Kaya naman, kada puno na hindi namumunga ng maganda ay pinuputol at hinahagis sa gitna ng apoy." ¹⁰ At tinanong siya ng mga tao na nagsabing, "Ano *po* ngayon ang gagawin namin?" ¹¹ At pagsagot ay sinabi niya sa kanila, "Magbahagi ang may dalawang damit *sa kanya* na wala, at ganito rin ang gawin nang may higit sa sapat na pagkain." ¹² At may dumating rin na mga kolektor ng buwis para magpalublob at

sinabi nila sa kanya, "Guro, ano *po* ang gagawin namin?" ¹³ At itong sinabi niya sa harap nila, "Huwag kayong mangolekta ng higit pa mula sa inutos sa inyo." ¹⁴ At pilit din siyang hiningan ng sagot ng mga pulis na nagsabing, "At kami? Ano ang gagawin namin?" At sinabi niya sa kanila, "Huwag kayong manakot, o mag-akusa ng di totoo sa sinuman, at makuntento kayo sa mga sahod niyo."

Ipinahayag ni Juan ang Pagdating ng Kristo

¹⁵ At habang umaasa ang mga tao at lahat ay nagtatanong sa loob ng mga puso nila patungkol kay Juan kung siya na nga ba ang Kristo o hindi, ¹⁶ sumagot si Juan at sinabi sa *kanilang* lahat, "Totoo ngang inilulublob ko kayo gamit ang tubig, pero parating na ang mas makapangyarihan sa akin, at hindi ako karapatdapat magtanggap ng sintas ng sandalyas Niya. Ilulublob Niya kayo sa loob ng Espiritung Banal at apoy. ¹⁷ Kung saan ang kalaykay ay makikita sa kamay Niya, at susuyurin Niya nang mabuti ang giikan Niya. Pagkatapos ay titipunin Niya ang trigo sa loob ng kamalig Niya, pero ang ipa ay susunugin Niya sa apoy na di namamatay." ¹⁸ Kaya naman, *sa pamamagitan* ng marami pang ibang pangungusap, ay ipinahayag niya ang Masayang Balita sa mga tao. ¹⁹ Pero si Herodes na gobernador, nang mapagsabihan niya *ito* tungkol kay Herodias na asawa ng kapatid niyang si Felipe, at patungkol sa lahat ng mga kasamaang nagawa ni Herodes, ²⁰ (idinagdag pa niya bukod pa sa lahat ng ito), na ipinakulong niya si Juan sa loob ng bilangguan.

Kinasihan si Jesus ng Espirtung Banal Matapos Magpalublob

²¹ At nang ang lahat ng mga tao ay makapagpalublob, dumating ang panahon na si Jesus din ay nagpalublob, at habang nananalangin, nagbukas ang langit, ²² pagtapos ay bumaba sa Kanya ang Espiritung Banal sa pisikal na katawan na ang hugis ay tulad sa isang kalapati, at may tinig mula sa langit ang nagsalita, "Ikaw ang Anak Kong minamahal. *sa Iyo* Ako lubos na nasisiyahan." ²³ At si Jesus mismo ay kakatungtung palang ng edad na 30, na Siyang itinuring na anak ni Jose, *na anak* ni Heli, ²⁴ *na anak* ni Matat, *na anak* ni Levi, *na anak* ni Melkai, *na anak* ni Jana, *na anak* ni Jose, ²⁵ *na anak* ni Matatias, *na anak* ni Amos,

na anak ni Nahum, *na anak* ni Esli, *na anak* ni Nagai,²⁶ *na anak* ni Ma-at, *na anak* ni Matatias, *na anak* ni Shimei, *na anak* ni Jose, *na anak* ni Juda,²⁷ *na anak* ni Johanan, *na anak* ni Resa, *na anak* ni Zorobabel, *na anak* ni Salatiel, *na anak* ni Neri,²⁸ *na anak* ni Melkai, *na anak* ni Adi, *na anak* ni Kosam, *na anak* ni Elmodam, *na anak* ni Er,²⁹ *na anak* ni Jose, *na anak* ni Eliezer, *na anak* ni Jorim, *na anak* ni Matat, *na anak* ni Levi,³⁰ *na anak* ni Simeon, *na anak* ni Juda, *na anak* ni Jose, *na anak* ni Jonan, *na anak* ni Eliakim,³¹ *na anak* ni Melea, *na anak* ni Menan, *na anak* ni Matata, *na anak* ni Nathan, *na anak* ni David,³² *na anak* ni Jesse, *na anak* ni Obed, *na anak* ni Boaz, *na anak* ni Salmon, *na anak* ni Naason,³³ *na anak* ni Aminadab, *na anak* ni Aram, *na anak* ni Esrom, *na anak* ni Fares, *na anak* ni Juda,³⁴ *na anak* ni Jacob, *na anak* ni Isaac, *na anak* ni Abraham, *na anak* ni Terah, *na anak* ni Nahor,³⁵ *na anak* ni Serug, *na anak* ni Reu, *na anak* ni Peleg, *na anak* ni Heber, *na anak* ni Shelah,³⁶ *na anak* ni Cainan, *na anak* ni Arfaxad, *na anak* ni Shem, *na anak* ni Noah, *na anak* ni Lamek,³⁷ *na anak* ni Metusela, *na anak* ni Enoc, *na anak* ni Jared, *na anak* ni Mahalalel, *na anak* ni Kenan,³⁸ *na anak* ni Enos, *na anak* ni Seth, *na anak* ni Adan, *na anak* ng Diyos.

Tinukso ni Satanang si Jesus sa Ilang

4 ¹At puspos ng Espiritung Banal, umalis si Jesus mula sa Jordan at lumakad Siyang ginagabayan ng Espiritu papunta sa ilang,² *kung saan* ay tinukso *Siya* ng diyablo *sa loob ng* 40 araw. Pero wala Siyang anumang kinain sa loob ng mga araw na iyon, at makalipas ng panahong ito ay nagutom Siya.³ At sinabi sa Kanya ng diyablo, "Kung Ikaw *nga* ang Anak ng Diyos, sabihin mo sa batong ito na maging tinapay." ⁴At pagsagot ni Jesus ay sinabi sa kanya, "Nasusulat na di lamang sa pamamagitan ng tinapay mabubuhay ang tao, kundi sa bawat salita ng Diyos." ⁵At inakay Siya ng diyablo papunta sa *isang* mataas na bundok *kung saan* ay ipinakita niya sa Kanya sa isang iglap ang lahat ng kaharian sa buong mundo. ⁶At sinabi sa Kanya ng diyablo, "Ibibigay ko *sa Iyo* ang lahat ng kapangyarihang ito, pati na ang kanilang kaningningan dahil ibinigay ito sa akin, at ibinibigay ko ito kanino ko man gusto. ⁷Kaya't kung luluhod ka sa harapan ko, lahat ng ito'y mapapa sa Iyo." ⁸At pagsagot ni Jesus ay sinabi sa kanya, "Lumayas ka sa harapan Ko, Satanang! Dahil nasusulat, 'Sasambahin mo ang

Panginoon mong Diyos, at Siya lamang ang paglilingkuran mo."⁹ At Siya'y pinapunta niya sa Jerusalem, at pinatayo Siya sa tuktok ng templo, at sinabi sa Kanya, "Kung Ikaw *nga* ang Anak ng Diyos, tumalaon Ka mula riyan ¹⁰ dahil nasusulat na 'Uutusan Niya ang mga anghel *Niya* alang-alang *sa Iyo* para bantayan Kang mabuti, ¹¹ sapagkat kakargahin Ka nila sa ibabaw *ng kanilang* mga kamay, kundi ay baka matisod ang paa Mo sa bato.'¹² At pagsagot ay sinabi sa kanya ni Jesus na, "Ito ang sinabi, 'Huwag mong susubukan ang Panginoon mong Diyos.'" ¹³ At nang matapos ang diyablo sa lahat ng panunukso, iniwanan Siya nito sa loob ng maiksing panahon.

Taglay ni Jesus ang Kapangyarihan ng Espiritu

¹⁴ At nagbalik si Jesus papunta sa Galilee taglay ang kapangyarihan ng Espiritu, at kumalat ang balita tungkol sa Kanya sa lahat ng lugar sa palibot. ¹⁵ At nagtuturo Siya sa loob ng kanilang mga simbahan na pinupuri ng lahat. ¹⁶ Samantala, pumunta Siya sa loob ng Nazaret kung saan Siya pinalaki. At gaya ng kinaugalian Niya, pumasok Siya sa loob ng simbahan sa kalagitnaan ng Araw ng Pamamahinga at tumayo Siya para magbasa. ¹⁷ At inabot sa Kanya ang Biblia ng propeta Isaias. At nang buklatin *Niya* ang Biblia ay natagpuan Niya ang parte kung saan ito ang nakasulat, ¹⁸ "Ang Espiritu ng Panginoon ay sumasa Akin, na Siyang nagbigay kapangyarihan sa Akin para iproklama ang Masayang Balita sa mahihirap. Pinadala Niya Ako para pagalingin ang mga nadurog na puso, para ipahayag sa mga bilanggo ang kalayaan at sa mga bulag, ang panunumbalik ng paningin, para palayain ang mga sugatan sa pamamagitan ng pagpapatawad, ¹⁹ para iproklama ang katanggap-tanggap na taon ng Panginoon." ²⁰ At pagsara ng Biblia ay binalik *iyon* sa katiwala, sabay upo. At ang mga mata ng lahat ng nasa loob ng simbahan ay nakatitig sa Kanya. ²¹ At sinimulan Niyang sabihin sa kanila na, "Sa araw na ito ay natupad ang Kasulatang ito na inyong narinig."

Pinuna ni Jesus ang Pagdududa ng Madla

²² At lahat ay nagpapatotoo sa Kanya at namamangha tungkol sa *mga* magagandang salita na lumalabas mula sa bibig Niya. At sinabi nila, "Hindi ba't ito ang anak ni Jose?" ²³ At sinabi Niya sa kanila, "Siguradong sasabihin niyo sa Akin ang kasabihang ito,

'Dok, gamutin mo *naman* ang sarili Mo. Anumang nabalitaan naming nangyari sa gitna ng Capernaum ay gawin Mo rin dito sa gitna ng lungsod Mo." ²⁴ At sinabi Niya, "Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, na walang propeta ang katanggap-tanggap sa loob ng kanyang lalawigan. ²⁵ Pero sa totoo *lang*, sinasabi Ko sa inyo, maraming mga babaing balo ang nakatira sa Israel na namuhay sa panahon ni Elias, nang ang langit ay magsara ng tatlong taon at anim na buwan, nang magkaroon ng matinding taggutom sa buong kalupaan. ²⁶ Pero hindi ipinadala sa kanino man sa kanila si Elias kundi sa Sarepta sa Sidon, sa isang babaing balo. ²⁷ Marami ding mga ketongin ang nakatira sa Israel na nandoon sa panahon ng propetang Eliseo, pero wala sa kanila ang nalinis maliban kay Naaman na taga Syria." ²⁸ At napuno ng galit ang lahat ng mga nasa loob ng simbahan nang marinig ang mga ito. ²⁹ At pagtayo ay kinaladkad nila Siya palabas ng lungsod at dinala nila Siya hanggang sa dulo ng burol kung saan itinayo ang kanilang lungsod, para itulak Siya pababa. ³⁰ Pero nang makalusot Siya sa kalagitnaan nila ay umalis *na* Siya.

May Taglay na Kapangyarihan ang mga Salita ni Jesus

³¹ Pagkatapos ay bumaba Siya papuntang Capernaum, isang lungsod sa Galilee, at Siya ay nagtuturo sa kanila tuwing Araw ng Pamamahinga. ³² At namangha sila sa pagtuturo Niya dahil may kasamang kapangyarihan ang salita Niya. ³³ At may isang lalake sa loob ng simbahan na inaalihan ng espiritu, isang demonyo ng karumihan, at pagsigaw nito gamit ang malaking boses, ³⁴ ay sinabi, "Arrgh! Anung pakialam Mo sa amin, Jesus *na* Nazareno? Dumating Ka ba para tapusin na kami? Kilala ko kung sino Ka. Ikaw ang Banal ng Diyos!" ³⁵ At sinaway siya ni Jesus sabay sabi, "Tumahimik ka at lumabas ka mula sa kanya!" Pagkatapos ihagis ng demonyo ang lalake sa kalagitnaan *nila*, lumabas ito mula sa kanya nang di siya nasaktan. ³⁶ At tinamaan ng pagkamangha ang lahat tapos ay kinausap nila ang isa't isa sabay sinabi, "Anung klaseng salita ito? Sapagkat inuutusan Niya ang mga maruruming espiritu ng may awtoridad at kapangyarihan at lumalabas sila!" ³⁷ At kumalat ang balita tungkol sa Kanya sa bawat lugar sa paligid.

Naglingkod Matapos Pagalingin ng Panginoon

³⁸ At pag-alis mula sa simbahan ay pumasok Siya sa loob ng bahay ni Simon. At ang biyenang babae ni Simon ay pinahihirapan ng matinding lagnat at nakiusap sila sa Kanya tungkol dito. ³⁹ At pagtayo sa tapat nito ay pinagsabihan Niya ang lagnat, at umalis ito sa kanya. At agad itong tumayo para paglingkuran sila. ⁴⁰ At nang papalubog na ang araw, dinala nila sa Kanya silang lahat na may iba't ibang sakit na nararamdaman gaano man karami. At nang ipatong ang kamay sa bawat isa sa kanila ay pinagaling Niya sila. ⁴¹ At lumalabas rin ang mga demonio mula sa marami na sumisigaw *pa* at nagsasabing, "Ikaw ang Kristo, ang Anak ng Diyos!" At *pag* sinasaway ay di Niya hinayaang makapagsalita ang mga ito dahil alam nila na Siya ang Kristo. ⁴² At pagsikat ng araw, umalis na Siya papunta sa isang liblib na lugar at hinanap Siya ng mga tao. At nagpunta sila palapit sa Kanya at Siya ay pinigilan nila para huwag nang umalis mula sa kanila. ⁴³ Pero nagsabi Siya sa kanila na, "Kinakailangan Ko ring iproklama ang Masayang Balita ng Kaharian ng Diyos sa iba *pang* mga lungsod sapagkat ito ang dahilan kaya Ako ay ipinadala." ⁴⁴ At nagpoproklama Siya sa loob ng mga simbahan ng Galilee.

Tinawag ni Jesus si Simon para Mangisda ng Tao

5 ¹ At nangyari, na habang dinudumog Siya ng mga tao para makinig ng salita ng Diyos, Siya naman ay tumayo sa tabi ng lawa ng Genesaret. ² At may nakita Siyang dalawang bangkang nakapuwesto sa gilid ng lawa, pero ang mga mangingisda ay malayo na sa mga ito, *at* naglilinis ng mga lambat. ³ At pagsakay *Niya* sa loob ng isa sa mga bangka na pag-aari ni Simon ay pinakiusapan Niya itong umusog ng kaunti papalayo sa lupa. At pag-upo ay tinuruan Niya ang mga tao mula sa bangka. ⁴ At nang matapos na Siyang magsalita ay sinabi Niya kay Simon, "Pumalaot ka papunta sa malalim at ihulog niyo ang mga lambat niyo para makapanghuli." ⁵ At pagsagot ni Simon ay sinabi nito sa Kanya, "Bossing, nagpagod na *po* kami nang buong gabi na walang nakukuha, pero *dahil* sa sinabi *Niyo po* ay ihuhulog ko ang lambat." ⁶ Matapos itong magawa ay nakahuli sila ng napakalaking bilang ng mga isda, *anupa't* napupunit na ang lambat nila. ⁷ At kumaway

silá sa mga kasamahan na nasa kabilang bangka para pumunta *at* tulungan silá. Dumating nga ang mga ito at napuno nila ang parehas na bangka hanggang sa halos lumubog na silá. ⁸At nang makita *ito* ni Simon Pedro, dumapa siya sa paanan ni Jesus habang sinasabi, "Lumayo *po* Kayo sa akin dahil ako *po*, Panginoon, ay isang makasalanang tao!" ⁹Tinamaan kasi siya ng matinding pagkamangha pati na ang lahat ng kasama niya dahil sa huli ng mga isda na nakuha nila. ¹⁰At gayundin sina Tyago at si Juan, mga lalaking anak ni Zebedeo, na kasamahan sa negosyo ni Simon. At sinabi ni Jesus kay Simon, "Huwag kang matakot. Simula ngayon, manghuhuli ka na ng mga tao." ¹¹At pagkadaong ng mga bangka sa ibabaw ng lupa, iniwan nila ang lahat *at* sumama sa Kanya.

Pinagaling ni Jesus ang Ketongin

¹²At nangyari habang Siya'y nasa gitna ng isa sa mga lungsod na kapansin-pansin ang isang lalaking puno ng ketong. At pagkakita kay Jesus ay humalik ito sa lupa, nagmakaawa sa Kanya, sabay sinabi, "Panginoon, kung gugustuhin Niyo *po*, magagawa Niyo *pong* linisin ako." ¹³At pagka-unat ng kamay ay hinawakan Niya ito sabay sabi, "Gusto Ko. Maging malinis ka!" At biglang naalis ang ketong mula sa kanya. ¹⁴At inutos Niya rito, "Huwag mong ipagsabi kanino man, kundi, pag-alis ay ipakita mo ang sarili mo sa pari, at maghandog ka para sa iyong paglilinis ayon sa inutos ni Moises bilang testimoniya sa kanila." ¹⁵Pero lalo lang kumalat ang balita tungkol sa Kanya, at napakaraming tao ang nagdagsaan para makarinig, at para magpagamot sa Kanya mula sa mga karamdaman nila. ¹⁶Pero Siya ay bumabalik sa gitna ng mga liblib na lugar at nananalangin.

Pinakita ni Jesus na Siya ang Diyos na Nagpapatawad sa Mga Kasalanan ng Tao

¹⁷At nangyari sa isa sa mga araw na Siya'y nagtuturo na may mga nakaupong Pariseo at mga tagapagturo ng Batas na nagsipuntahan mula sa bawat barangay ng Galilee, at ng Judea, pati ng Jerusalem. At ang kapangyarihan ng Panginoon ay nandoon para pagalingin sila. ¹⁸At bigla na *lang na* may mga kalalakihang may dala-dalang taong naparalisado na nakaratay sa banig. At naghanap sila ng paraan para maipasok siya sa loob

at para mailagay *siya* sa harapan Niya. ¹⁹ Nang walang makitang paraan na mailusot nila siya sa loob dahil sa dami ng tao, sumampa sila sa ibabaw ng bubungan *at* pinalusot nila siya sa mga bloke *ng bubong* pababa, kasama ang hinihigaan, papunta sa gitna sa harap ni Jesus. ²⁰ At nang makita ang pananalig nila ay sinabi Niya sa lalake, "Tao, pinatawad na sa iyo ang mga kasalanan mo." ²¹ At nagsimulang mangatwiran sa isip ang mga dalubhasa sa Biblia pati na ang mga Pariseo na nagsabing, "Sino ba itong nagsasalita ng mga kalapastanganan sa Diyos? Sino ba ang may kakayahang magpatawad ng mga kasalanan kundi ang Diyos lamang?" ²² Pero nang mabatid ni Jesus ang mga iniisip nila, sumagot Siya *at* sinabi sa kanila, "Bakit kayo nangangatwiran sa loob ng inyong mga puso? ²³ Ano ba ang mas madali, ang sabihing, 'Pinapatawad na *sa iyo* ang mga kasalanan mo, 'o ang sabihing, 'Bumangon ka at maglakad'? ²⁴ Pero para malaman *niyo* na ang Anak ng Tao ay may kapangyarihan sa ibabaw ng lupa na magpatawad sa mga kasalanan," (sinabi Niya sa naparalisado,) "Sinasabi Ko *sa iyo*, bumangon ka, at pagbitbit ng iyong higaan ay umuwi ka na papunta sa pamilya mo." ²⁵ At bigla siyang tumayo sa harapan nila. Pagkakuha ng kanyang hinihigaan ay umuwi na siya papunta sa pamilya niya habang nagpupuri sa Diyos. ²⁶ At nabalot silang lahat ng pagkamangha, sabay nagpuri sila sa Diyos, pero napuno sila ng takot na nagsabing, "Nakakita tayong ng mga kakaibang bagay ngayong araw!"

Dumating si Jesus Para Tawagin ang Makasalanan

²⁷ At pagkatapos ng mga ito ay lumakad na Siya at nakita Niya ang isang kolektor ng buwis na nagngangalang Levi na nakaupo sa tapat ng bayaran ng mga buwis. At sinabi Niya rito, "Sumama ka sa Akin." ²⁸ At nang iwanan ang lahat, tumayo siya *at* sumama sa Kanya. ²⁹ At naghanda si Levi para sa Kanya ng engrandeng salu-salo sa loob ng bahay niya, at nandoon ang napakalaking grupo ng mga kolektor ng buwis at iba pang kasalo nila sa handaan. ³⁰ Pero ang kanilang mga tagapagturo at ang mga Pariseo ay dumaing laban sa mga alagad Niya na nagsabing, "Anung dahilan na kayo ay kumakain at umiinom kasama ang mga kolektor ng buwis at mga makasalanan?" ³¹ At pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya sa kanila, "Ang mga malulusog ay di na kailangan *pa* ng manggagamot, kundi ang mga may sakit. ³²

Dumating Ako di para tawagin ang mga matutuwid kundi ang mga makasalanan, tungo sa pagbabago."

Pinuna ng Mga Pariseo ang Mga Alagad ni Jesus

³³ At ang sabi nila sa Kanya, "Anung dahilan na madalas nag-aayuno at naghahandog ng mga panalangin ang mga alagad ni Juan, gayon din ang sa mga Pariseo, pero ang sa Inyo'y *lagi na lang* kumakain at umiinom?" ³⁴ At ang sabi Niya sa kanila, "Hindi *niyo magagawang* mag-aayuno ang mga kaibigan ng mga ikakasal, habang ang lalaking ikakasal ay kasama nila sa loob. ³⁵ Pero darating rin ang mga araw kung kailan ang lalaking ikakasal ay kukunin mula sa kanila, pagtapos noon ay mag-aayuno sila sa loob ng mga araw na iyon." ³⁶ At may sinabi pa Siyang talinghaga sa kanila na *ganito*, "Walang nagtatagpi *ng* isang pirasong tela na bago sa lumang damit, dahil kung hindi ay parehas *mangyayari na* masisira ang bagong *tagpi*, at ang lumang *damit* ay hindi babagay sa tagpi na galing sa bagong tela. ³⁷ Wala ring naglalagay ng sariwang katas ng ubas sa loob ng mga lumang bote na yari sa balat, dahil kung hindi ay papuputukin ng sariwang katas ng ubas ang mga boteng yari sa balat, at ito ay matatapon at masisira ang mga lalagyang balat. ³⁸ Samakatuwid, ang sariwang katas ng ubas ay dapat ilagay sa mga bagong bote na yari sa balat at parehas silang magtatagal. ³⁹ At walang sanay uminom ng luma ang agad na magugustuhan ang bago, dahil sasabihin niya, "Ang luma ay mas masarap."

Inakusahan ng mga Pariseo si Jesus na Gumagawa ng Ilegal sa Araw ng Pamamahinga

6 ¹ At nangyari sa panahon ng pangalawang Pamamahinga matapos ang sa una na napadaan Siya sa gitna ng mga triguhan. At namimitas ng mga uhay ang mga alagad Niya, kinikiskis sa mga palad at kinakain ang mga iyon. ² Pero may ilang mga Pariseo ang nagsabi sa kanila, "Bakit *niyo ginagawa* ang ilegal na gawin sa panahon ng Pamamahinga?" ³ At pagsagot ay sinabi ni Jesus sa kanila, "Hindi *niyo* ba ito nabasa, ang ginawa ni David mismo nang magutom siya at ang mga kasama niya, ⁴ kung paano siya pumasok sa loob ng tahanan ng Diyos, pagtapos ay kumuha siya at kumain ng mga tinapay na panghandog, at ipinamahagi niya

pa sa mga kasamahan niya na di pwedeng kainin, maliban lang sa mga pari?" ⁵ At sinabi Niya sa kanila na, "Ang Anak ng Tao ay Siya ring Panginoon ng Araw ng Pamamahinga."

Nagpagaling Pa Rin si Jesus Kahit Pa May Kumontra

⁶At nangyari din sa isa pang Araw ng Pamamahinga, na pumasok Siya sa loob ng simbahan para magturo. At mayroon doong isang lalake at ang kanang kamay niya ay baldado. ⁷At pinanonood Siya ng mga dalubhasa sa Biblia at ng mga Pariseo kung magpapagaling Siya sa panahon ng Araw ng Pamamahinga, para makakita sila ng iaakusa laban sa Kanya. ⁸ Pero alam Niya ang mga iniisip nila at sinabi Niya sa lalake na may baldadong kamay, "Bumangon ka at tumayo ka sa gitna." At pagbangon ay tumayo siya. ⁹ Pagkatapos ay sinabi ni Jesus sa kanila, "Tatanungin Ko kayo kung legal ba sa mga Araw ng Pamamahinga na gumawa ng mabuti o gumawa ng masama? Ang magligtas ng kaluluwa o pumatay?" ¹⁰ At pagtingin sa kanilang lahat na nakapalibot ay sinabi Niya sa tao, "Iunat mo ang kamay mo." At ginawa nga niya iyon at ang kamay niya ay nagbalik sa normal gaya ng sa kabila. ¹¹ Pero sila ay napuno ng kahangalan, at nagpulong sila sa isa't isa kung anung dapat nilang gawin kay Jesus.

Pinili ni Jesus ang Kanyang mga Apostol

¹² At nangyari sa kalagitnaan ng mga araw na iyon na pumunta Siya sa gitna ng bundok para manalangin. At inabot Siya ng buong gabi sa pananalangin sa Diyos. ¹³ At pagdating ng liwanag ay tinawag Niya ang mga alagad Niya at pumili mula sa kanila ng 12 na pinangalanan Niya ring mga apostol: ¹⁴ Sina Simon (na pinangalanan din Niyang Pedro), at si Andres na kapatid niya, sina Tyago at Juan, sina Felipe at Bartolome, ¹⁵ sina Mateo at Tomas, sina Tyago ang *anak* ni Alfeo, at Simon na kung tawagin ay Masigasig, ¹⁶ sina Judas *na kapatid* ni Tyago, at si Judas Iscariote, na siya ring naging traydor. ¹⁷ At pagbabang kasama nila ay tumayo Siya sa ibabaw ng isang patag na lugar. At isang grupo ng mga alagad Niya at malaking bilang ng mga taong mula sa buong Judea at Jerusalem, at mula sa dalampasigan ng Tiro at ng Sidon, ang dumating para makinig sa Kanya at magpagamot mula sa mga sakit nila, ¹⁸ at sila ay

nagsipaggaling, pati ang mga pinahihirapan ng mga maruruming espiritu. ¹⁹ At lahat ng mga tao ay nagsisikap na mahawakan Siya dahil *may* lakas na dumadaloy mula sa Kanya at pinagagaling nito ang lahat.

Ang Mga Mapapalad

²⁰ At nang titigan Niya ang mga alagad Niya ay sinabi Niya, "Mapapalad kayong mga dukha, dahil pag-aari niyo ang Kaharian ng Diyos. ²¹ Mapapalad kayo na nagugutom ngayon dahil mabubusog kayo. Mapapalad kayo na nagluluksa ngayon dahil hahalakhak kayo. ²² Mapapalad kayo kapag kinamuhian kayo ng mga tao, at kapag tiniwalag nila kayo, at siniraan kayo, tapos ay tatratin ang pangalan niyo na parang maruming basura, alang-alang sa Anak ng Tao. ²³ Magdiwang kayo sa araw na iyon at lumundag sa tuwa dahil tignan *niyo*, malaki ang gantimpala *niyo* sa langit, dahil ganyan din ang ginawa ng kanilang mga ama sa mga propeta. ²⁴ Pero lagot kayong mayayaman dahil natatanggap *niyo na* ang kaginhawahan *niyo!* ²⁵ Lagot kayong mga nabusog dahil magugutom kayo! Lagot kayong tumatawa ngayon dahil magluluksa at mag-iiyakan kayo! ²⁶ Lagot kayo kapag ang lahat *na lang* ng tao ay nagsasalita ng magaganda sa inyo, dahil ganito rin ang ginawa ng mga ama *niyo* sa mga pekeng propeta!

Mahalin Ang Kaaway

²⁷ Pero sinasabi Ko sa inyong mga nakikinig, mahalin niyo ang mga kaaway niyo. Gawan niyo ng kabutihan ang mga namumuhi sa inyo. ²⁸ Pagpalain *niyo* ang *mga taong* minumura kayo at ipanalangin *niyo* ang mga nang-aabuso sa inyo. ²⁹ Iharap mo rin ang kabilang pisngi sa kanya na sumasampal *sa iyo*, at huwag mong pigilang kunin din ang kamiseta *mo* ng taong umaagaw ng panginaw mo. ³⁰ At magbigay ka sa bawat isang humihingi sa iyo, at huwag mo nang hilinging ibalik pa ang pag-aari mo ng taong umaagaw *nito sa iyo*. ³¹ At kung anung gusto niyo na gawin sa inyo ng mga tao, ganito rin ang gawin niyo sa kanila. ³² At kung ang minamahal niyo ay ang mga nagmamahal sa inyo, anung klaseng pasasalamat ang *tatanggapin* niyo? Dahil ang mga makasalanang rin ay minamahal ang mga nagmamahal sa kanila. ³³ At kung ang ginagawan niyo ng kabutihan ay ang mga gumagawa ng mabubuti sa inyo, anu pang pasasalamat ang

tatanggapin niyo? Kahit naman ang mga makasalanan ay ginagawa rin ang ganito.³⁴ At kung nagpapahiram kayo sa *mga tao* kung saan ay tiwala kayong makakasingil *kayo*, anu pang pasasalamat ang *tatanggapin* niyo? Kahit naman ang mga makasalanan ay nagpapahiram din sa mga *kapwa nila* makasalanan para masingil rin nila ang katumbas na halaga.³⁵ Ngunit mahalín *niyo* ang mga kaaway *niyo*, at gumawa kayo ng mabuti. Magpahiram rin kayo ng di umaasang maibabalik *pa iyon*. Nang sa ganun ay magiging malaki ang gantimpala *niyo* at magiging mga anak kayo ng Kataas-taasan. Dahil Siya'y mabait sa mga walang utang na loob at sa mga salbahe.³⁶ Kaya't maging mahabagin rin kayo kung paanong ang Ama niyo ay mahabagin.

Huwag Manghusga

³⁷ Huwag rin kayong manghusga, at hinding-hindi kayo huhusgahan. Huwag kayong magbitaw ng sentensya at hinding-hindi kayo sesentensyahan. Magpatawad kayo at kayo'y patatawarin.³⁸ Magbigay kayo, at ito'y ibibigay sa inyo sa magandang sukat; siniksik na, niyugyog pa, at nag-uumapaw sa dami ang ibibigay nila papunta sa lalagyan niyo. Dahil ang sukatang ginamit *niyo* ang siya *ring* ipangsusukat sa inyo."³⁹ At nagsabi Siya ng talinghaga sa kanila, "Kaya ba ng bulag na magakay ng bulag? Hindi, parehas silang mahuhulog sa bangin!⁴⁰ Ang estudyante ay hindi hihigit sa kanyang guro, pero ang bawat isang nakatapos ng pag-aaral ay magiging katulad ng kanyang guro.⁴¹ At bakit mo nakikita ang ipa na nasa mata ng kapatid mo, pero ang kahoy na nasa sarili mong mata ay di mo napapansin?⁴² O paano mo masasabi sa kapatid mo, 'Kapatid, hayaan mong tanggalin ko ang ipa na nasa mata mo, '*samantalang* ikaw mismo, ay di napapansin ang kahoy na nasa mata mo? Ipokrito! Tanggalin mo muna ang kahoy mula sa mata mo at saka ka malinaw na makakakita para tanggalin ang ipa na nasa mata ng kapatid mo.

Paano Kilalanin ang Tao

⁴³ Dahil ang malusog na punongkahoy ay di nagbubunga ng bulok na prutas, o ang may sakit na punongkahoy ay nagbubunga ng magandang prutas.⁴⁴ Dahil ang bawat punongkahoy ay nakikilala sa pamamagitan ng sarili nitong bunga. Dahil hindi sila namimitas

ng mga igos mula sa dawagan o namimitas sila ng ubas mula sa matitinik na damo. ⁴⁵ Ang mabuting tao ay naglalabas ng mabuti mula sa pondo ng kabutihan sa puso niya, at ang masamang tao *naman* ay naglalabas ng masama mula sa pondo ng kasamaan sa puso niya, dahil mula sa *mga bagay* na umaapaw sa puso ay nagsasalita ang bibig niya. ⁴⁶ At bakit niyo Ako tinatawag *na*, 'Panginoon, Panginoon!' pero di niyo *naman* ginagawa ang sinasabi Ko?

Matatag ang Taong Sumusunod sa Salita ni Kristo

⁴⁷ Bawat isa na lumalapit sa Akin at nakikinig sa mga salita Ko, at ginagawa ang mga ito: ipapakita Ko sa inyo kung sino ang katulad niya. ⁴⁸ Para siyang isang tao na nagtayo ng bahay na naghukay at nilaliman ito, tapos ay gumawa siya ng pundasyon sa ibabaw ng bato. At pagdating ng baha, tinamaan ng agos ng ilog ang bahay na iyon pero hindi ito natinag dahil itinayo ito sa ibabaw ng bato. ⁴⁹ Pero ang nakinig at di tumupad ay parang isang tao na nagtayo ng bahay sa ibabaw ng lupa na walang pundasyon, kung saan humampas ang agos ng ilog at agad itong gumuho. At grabe ang pinsalang tinamo ng bahay na ito.

Pinagaling ni Jesus ang Maysakit sa Pamamgitan ng Salita

7 ¹ At nang matapos Niya ang lahat ng mga sinabi Niya sa pandinig ng mga tao ay pumasok na Siya sa loob ng Capernaum. ² At may isa *roong* opisyal ng kapulisan na *mayalipin* na may malubhang karamdaman, *at* ito'y nasa bingid na ng kamatayan. Ang taong ito ay napakahalaga sa kanya. ³ At nang mabalitaan *niya* ang tungkol kay Jesus, nagpadala siya sa Kanya ng mga punong-lingkod ng mga Judio para pakiusapan Siyang puntahan *at* pagalingin ang alipin niya. ⁴ At paglapit nila kay Jesus ay nakiusap sila sa Kanya ng buong sigasig *at* sinabi na, "Karapat-dapat siyang gawan ng ganitong kabutihan ⁵ dahil mahal niya ang bansa natin, sa katunayan nagpatayo *pa* siya para sa atin ng simbahan." ⁶ At lumakad si Jesus kasama nila. Pero nang makarating na Siya sa distansyang di kalayuan mula sa bahay, nagpadala ng mga kaibigan ang opisyal ng kapulisan sa Kanya para sabihin sa Kanya, "Panginoon, huwag na *po* kayong mag-abala dahil hindi *po* ako karapat-dapat na pasilungin

Kayo sa ilalim ng aking bubungan, ⁷ kaya di ko rin *po* itinuring ang sarili ko na karapat-dapat na lumapit sa Inyo. Pero bigkasin Niyo *lang po* ang salita, at gagaling na ang alipin ko. ⁸ Dahil ako rin *po* ay isang taong naatasan na nasa ilalim ng awtoridad *at* may mga hawak na mga pulis na nakapailalim sa akin. At kapag sinabi ko sa isang ito, 'Umalis ka, 'umaalis nga ito, at sa isa *naman*, 'Halika, 'ito nama'y lumalapit, at sa alipin ko, 'Gawin mo ito, 'ginagawa nga niya *iyon*." ⁹ Pero nang marinig ni Jesus ang mga bagay na ito, namangha Siya sa kanya sabay lingon sa mga taong sumusunod sa Kanya *at* saka sinabi, "Sinasabi Ko sa inyo, wala pa Akong nakikitang ganito kalaking pananalig sa loob ng Israel!" ¹⁰ At pagbalik ng mga pinadalang *tao* sa loob ng bahay ay natagpuan nilang magaling na ang nagkasakit na alipin.

Binuhay ni Jesus ang Patay

¹¹ At nangyari kinabukasan na nagpunta Siya sa gitna ng isang lungsod na kung tawagin ay Nain. At maraming mga alagad Niya ang sumama sa Kanya, pati na ang napakaraming tao. ¹² Pero habang Siya ay papalapit sa entrada ng lungsod, tumamban rin *sa kanila* ang isang namatay na dinadala palabas - ang nag-iisang anak na lalake ng kanyang ina at ito ay isa nang balo. At napakaraming taong mula sa lungsod ang kasama ng babaing balo. ¹³ At pagkakita sa kanya ng Panginoon ay nahabag Siya sa kanya at sinabi Niya sa kanya, "Huwag ka nang umiyak." ¹⁴ At paglapit ay hinawakan Niya ang kabaong at ang mga nagbubuhat *nito* ay napatigil, at sinabi Niya, "Iho, sinasabi Ko sa iyo, bumangon ka." ¹⁵ At bumangon ang patay at nagsimula itong magsalita. At siya ay ibinigay Niya sa kanyang ina. ¹⁶ At tinamaan silang lahat ng takot at niluwalhati nila ang Diyos sabay sinabi na, "Isang dakilang propeta ang naparito sa kalagitnaan natin!" At na, "Binisita ng Diyos ang Kanyang bayan!" ¹⁷ At ang balitang ito tungkol sa Kanya ay kumalat sa buong Judea at sa lahat ng mga nakapalibot na lugar. ¹⁸ At ibinalita ng mga alagad ni Juan sa kanya ang tungkol sa lahat ng mga ito.

Humingi si Juan ng Kumpirmasyon kay Jesus Mula sa Kulungan

¹⁹ At nang tawagin ni Juan ang dalawa sa mga alagad niya para ipadala papunta kay Jesus, sinabi *niya*, "Kayo na *po* ba ang

inaasahang darating o maghihintay pa kami ng iba?" ²⁰ At pagkarating ng mga lalaking *ito* sa Kanya ay sinabi nila, "Si Juan na Tagalublob ay pinadala *po* kami para puntahan Kayo na nagsabing, 'Kayo na *po* ba ang *inaasahang* darating o maghihintay pa kami ng iba?" ²¹ Nang oras ding iyon ay nagpagaling Siya ng marami mula sa mga karamdaman, at mga *tinamaan ng* salot at ng mga masasamang espiritu. Binigyan din Niya ng paningin ang maraming mga bulag. ²² At pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya sa kanila, "Pagbalik *niyo* kay Juan ay sabihin niyo ang mga nakita at narinig niyo na, ang mga bulag ay nakakakita, ang mga lumpo ay nagsisilakad, ang mga ketongin ay nalilinis, ang mga bingi ay nakaririnig, ang mga patay ay bumabangon, ang mga mahihirap ay naaabot ng Masayang Balita, ²³ at mapalad ang sinumang hindi nag-aalinlangan sa Akin."

Nagsalita si Jesus Tungkol Kay Juan

²⁴ At pagkaalis ng mga mensahero ni Juan, nagsimula Siyang magsalita sa harap ng mga tao patungkol kay Juan, "Ano ba ang hanap *niyo* nang magpunta kayo sa gitna ng ilang? Tambong niyuyugyog ng hangin? ²⁵ Pero ano nga ba ang nilabas niyo para tignan? Isa bang taong nakasuot ng malalambot na balabal? Pansinin *niyo*, ang mga may magagarang damit at may marangyang pamumuhay ay nasa loob ng mga palasyo. ²⁶ Pero ano ba *talaga* ang inilabas niyo para tignan? Isang propeta? Oo, at sinasabi Ko sa inyo, higit pa sa isang propeta. ²⁷ Siya ang taong tinutukoy nang maisulat ito, 'Pagmasdan mo, ipinapadala Ko ang mensahero Ko sa unahan Mo. Siya ang maghahanda ng daraanan Mo sa Iyong harapan.' ²⁸ Dahil sinasabi Ko sa inyo, sa mga isinilang *na tao* mula sa mga kababaihan, walang propeta ang higit na dakila *kaysa* kay Juan na Tagalublob, pero ang pinaka aba sa gitna ng Kaharian ng Diyos ay mas dakila sa kanya." ²⁹ At lahat ng mga taong nakarinig, kasama na ang mga kolektor ng buwis, ay inisip na matuwid ang Diyos, *dahil* sila'y nagpalublob sa Paglulublob ni Juan. ³⁰ Pero ang mga Pariseo at ang mga abogado ay binaliwala lang ang layunin ng Diyos para sa kanila *dahil* di sila nagpalublob sa pamamagitan niya. ³¹ At sinabi ng Panginoon, "Saan Ko kaya ihahalintulad ang mga tao sa henerasyong ito at ano ang katulad nila? ³² Para silang mga batang nakaupo sa gitna ng plasa at nagtatawagan sila sa isa't isa at nagsasabing, 'Tumugtog kami sa inyo sa plauta, pero di

kayo sumayaw; kumanta kami ng awiting pampatay para sa inyo, pero di kayo nag-iyakan.'³³ Dahil si Juan na Tagalublob ay dumating ng di kumakain ng tinapay o umiinom ng katas ng ubas, pero sinasabi niyo, 'Sinasaniban siya ng demonyo!'³⁴ Dumating ang Anak ng Tao na kumakain at umiinom, at sinasabi niyo, 'Tignan mo, isang taong masiba at adik sa katas ng ubas, kaibigan ng mga kolektor ng buwis at mga makasalanan!'³⁵ Pero ang karunungan ay napatunayang matuwid sa pamamagitan ng lahat ng mga anak niya."

Si Jesus sa Bahay ni Simon na Pariseo

³⁶ At isa sa mga Pariseo ay inimbitahan Siyang kumaing kasama niya. Kaya't nagpunta Siya sa loob ng bahay ng Pariseo *at* umupo para kumain. ³⁷ At bigla na lang, nang mabalitaan ng isang babae sa loob ng lungsod *na iyon* na isang makasalanan na kumakain Siya sa loob ng bahay ng Pariseo, nagdala ang babae ng isang bote ng pabango na mula pa sa Alabastron, ³⁸ at habang umiiyak ay tumayo *siya* sa tabi ng Kanyang paanan sa likod, nagsimulang basain ang mga paa Niya ng mga luha at pinupunasan niya *ang mga ito* gamit ang buhok ng kanyang ulo, pagkatapos ay paulit-ulit niyang hinahalikan ang paa Niya, at saka pinapahiran ng pabango. ³⁹ Pero pagkakita ng Pariseong nag-imbita sa Kanya ay nagsalita *ito* sa loob-loob niya *at* sinabing, "Kung talagang propeta ang *taong ito*, makikilala Niya kung sino at anung klaseng babae ang humihipo sa Kanya, na ito ay isang makasalanan!" ⁴⁰ Kaya't sumagot si Jesus *at* sinabi sa kanya, "Simon, mayroon Akong isang bagay na sasabihin sa iyo." At sinabi nito, "Sabihin Niyo *po*, Guro." ⁴¹ "May dalawang taong *parehas* na nangutang sa isang nagpapautang. Ang isa'y may utang na 500 denaryo at ang isa nama'y 50. ⁴² Pero nang wala silang maipambayad, parehas niya silang pinatawad. Kaya't sabihin mo, sino sa kanila ang higit na magmamahal sa kanya?" ⁴³ At nang sumagot si Simon ay sinabi niya, "Sa palagay ko *po'y* siya na napatawad niya sa mas malaking halaga." At sinabi Niya sa kanya, "Tama ang hatol mo."

Ang Pinatawad ng Malaki ay Malaking Magmahal

⁴⁴ At pagharap sa babaing iyon ay sinabi Niya kay Simon, "Nakikita mo *ba* ang babaing ito? Pumasok Ako sa loob ng bahay mo nang di mo *Ako* binibigyan ng panghugas para sa mga paa

Ko, pero siya, binasa niya ang Aking mga paa ng maraming luha, at saka pinunasan ng mga buhok ng kanyang ulo. ⁴⁵ Di mo Ko binigyan ng halik, pero siya, mula nang pagpasok Ko *rito* ay hindi na tumigil ng kahahalik sa Aking mga paa. ⁴⁶ Di mo nilagyan ng langis ng oliba ang ulunan Ko, pero siya, pabango *pa* ang binuhos sa Aking mga paa! ⁴⁷ Dahil dito ay sinasabi Ko sa iyo na pinatawad na ang mga kasalanan niya na napakarami, kaya naman nagmahal siya ng labis-labis. Pero ang pinatawad sa maliit na bagay ay maliit *din kung* magmahal." ⁴⁸ At sinabi Niya sa babae, "Pinatawad na ang iyong mga kasalanan." ⁴⁹ At nagsimulang sabihin sa loob-loob ng mga taong kasama *Niya* sa kainan, "Sino *ba* ito na nagpapatawad na rin sa mga kasalanan?" ⁵⁰ At sinabi Niya sa babaing iyon, "Ang pananalig mo ang nagligtas sa iyo. Umuwi ka ng may kapayapaan."

Pagpapalaganap ng Masayang Balita

8 ¹ At nangyari na pagkatapos nito ay sinuyod Niya rin ang kada lungsod at barangay sa pagpoproklama at pagpapalaganap ng Masayang Balita ng Kaharian ng Diyos at kasama Niya ang 12. ² At may ilang mga kababaihan roon ang napagaling mula sa masasamang espiritu at mula sa mga karamdaman, si Maria na kung tawagin ay taga Magdala kung saan pitong mga demonyo ang lumabas, ³ at saka si Joanna ang asawa ni Chuza na katiwala ni Herodes, pati na si Susana, at marami pang iba. Sila ay naglilingkod sa mga pangangailangan Niya mula sa kanilang mga kabuhayan. ⁴ At nang sama-samang nagtipon ang maraming tao at iyong mga mula sa bawat lungsod ay lumapit sa Kanya, nagsalita Siya sa pamamagitan ng talinghaga, ⁵ "Lumabas ang nagtatanim para maghasik ng binhi niya. At nang siya ay maghasik, ang iba'y nalaglag sa tabing daan, at naapak-apakan, at ang mga ibon sa himpapawid ay kinain ito. ⁶ At may nalaglag sa ibabaw ng batuhan, at pagtubo ay unti-unting nalanta dahil sa kakulangan sa hamog. ⁷ At may nalaglag sa gitna ng mga dawagan. Pero nang sabay-sabay na tumubo, ang mga halamang matinik ay sinakal ito. ⁸ At may nalaglag sa ibabaw ng matabang lupa, at pagkatubo ay naglabas ito ng bunga na 100 beses ang dami." Nang sabihin ang mga ito ay sumigaw Siya, "Ang may mga tayngang *handang* makinig ay makinig!"

Kahulugan ng Talinghaga ng Naghahasik

⁹ Pero nang tanungin Siya ng mga alagad Niya ay sinabi *nila*, "Ano *po* ba ang kahulugan ng talinghagang ito?" ¹⁰ At ang sabi Niya, "Sa inyo ay ipinagkaloob na malaman ang mga misteryo ng Kaharian ng Diyos, pero sa iba ay sa pamamagitan ng mga talinghaga, para tumingin man *sila* ay di nila makikita at pakinggan man *nila* ay di nila maiintindihan. ¹¹ At ang talinghaga ay ganito: Ang binhi ay ang salita ng Diyos. ¹² At ang mga nasa tabing kalsada ay ang mga nakikinig, pagkatapos ay dumarating ang dyablo at tinatanggal ang Salita mula sa mga puso nila, dahil baka sakaling sa kanilang pananalig ay maligtas sila. ¹³ At ang mga nasa batuhan ay silang matapos makapakinig ng Salita ay tinatanggap ito ng may galak, subalit ang mga *taong* ito ay walang ugat. Sila ang nananalig sa maikling panahon, pero umaayaw sa panahon ng pagsubok. ¹⁴ At ang nalaglag kasama ng mga halamang tinik ay sila na nakapakinig. At sa pagsunod nila (*habang* alipin ng mga alalahanin, at ng mga kayamanan, at ng mga pampasaya ng buhay), sila'y nasasakal at hindi na nahihinog ang mga bunga. ¹⁵ Pero ang nasa matabang lupa ay sila na may totoo at magandang kalooban na matapos mapakinggan ang Salita ay tumutupad nito at namumunga sila sa pamamagitan ng pagtitiyaga.

Walang Lihim na Di Mabubunyag

¹⁶ At walang *tao* na pagkasindi ng ilawan ay tatakpan ito ng banga o di kaya ay ilalagay ito sa ilalim ng higaan, sa halip ay ipinapatong ito sa ibabaw ng lagayan para ang mga pumapasok ay makikita ang liwanag. ¹⁷ Dahil walang sekreto ang hindi malalantad, o walang nakatago na hindi makikilala at maisasapubliko. ¹⁸ Kaya't maging maingat kayo kung paano kayo makinig, dahil ang sinumang mayroon nito, ito ay ibibigay pa sa kanya, at sinuman ang wala nito, kahit pa ang bagay na sa palagay niya ay mayroon *siya*, iyon ay kukunin pa mula sa kanya."

Ang Ina at Mga Kapatid ni Jesus

¹⁹ At pinuntahan Siya ng ina at ng mga kapatid Niya, pero di nila kinayang makalapit sa Kanya dahil sa dami ng tao. ²⁰ At may nagbalita sa Kanya na nagsabing, "Ang Inyo *pong* ina at ang

Inyo *pong* mga kapatid ay nakatayo sa labas, gusto *po* sana Kayong makita." ²¹ At pagsagot ay sinabi Niya sa kanila, "Ang ina Ko at ang mga kapatid Ko ay sila na nakikinig ng Salita ng Diyos, at tumutupad nito." ²² At nangyari sa isa sa mga araw na sumakay Siya sa loob ng bangka kasama ang Kanyang mga alagad na sinabi Niya sa kanila, "Tumawid tayo papunta sa kabilang bahagi ng lawa." At sila *nga* ay naglayag.

Pinatigil ni Jesus ang Unos sa Dagat

²³ Pero habang sila'y naglalayag ay nakatulog Siya. At dumating ang malakas na unos sa gitna ng lawa, anupa't pinapasok na sila *ng tubig* at nanganganib na sila. ²⁴ At paglapit *nila* ay ginising nila Siya habang sinasabi, "Panginoon, Panginoon, napapahamak na *po* tayo!" At nang bumangon Siya ay sinaway Niya ang hangin at ang rumaragasang alon at tumigil ang mga ito at nagkaroon ng katahimikan. ²⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Nasaan ang pananalig niyo?" At nagtaka sila na may halong takot habang sinasabi sa isa't isa, "Sino ba ito na pati ang hangin at ang tubig ay inuutusan Niya, at ang mga ito ay sumusunod sa Kanya?"

Pinalaya ni Jesus ang Taong Inaalihan ng mga Demonyo

²⁶ At dumating sila papalapit sa lalawigan ng mga Gadareno na nasa sa kabilang ibayo *lang* ng Galilee. ²⁷ At nang Siya ay nasa ibabaw na ng lupa ay sinalubong Siya ng isang lalaking galing sa lungsod na inaalihan ng mga demonyo sa matagal na panahon. At wala itong kasuot-suot na damit, at hindi ito nananatili sa loob ng bahay kundi sa loob ng mga libingan. ²⁸ Pero nang makita si Jesus, sumigaw ito at dumapa sa harapan Niya, at sinabi nito nang may malakas na boses, "Ano ang pakialam ko sa Iyo, Jesus na Anak ng Kataas-taasang Diyos? Nakikiusap ako sa Iyo, huwag Mo akong pahirapan!" ²⁹ Inutusan Niya kasi ang maruming espiritung ito na lumabas mula sa tao. Dahil mahabang panahon na siyang inaalila nito na kahit pa igapos siya ng mga kadena sa katawan at paa na may kasamang bantay, nasisira niya pa rin ang mga nakatali *sa kanya*, *tapos* ay dinadala siya ng demonyong ito sa gitna ng mga liblib na lugar. ³⁰ At tinanong siya ni Jesus na nagsabing, "Ano ang pangalan mo?" At sinabi nito, "Lehiyon."

Napakaraming demonyo kasi ang pumasok sa kanya. ³¹ At nakiusap siya sa Kanyang huwag Niya silang utusan na pumunta sa gitna ng kaila-ilaliman. ³² At mayroon doon na malaking kawan ng mga baboy na kumakain sa tabi ng bundok. At nakiusap sila sa Kanyang hayaan Niya silang makapasok sa loob ng mga ito, at pinayagan Niya sila. ³³ At paglabas ng mga demonyo mula sa taong iyon ay pumasok sila sa loob ng mga baboy. At nagtakbuhan ang *buong* kawan sa matarik na lugar *hanggang sa* mahulog sila sa gitna ng lawa at malunod. ³⁴ At nang makita ng mga nagpapakain ang nangyari, tumakas sila at umalis *sa lugar na iyon*. *Pagkatapos* ay ipinamalita nila ang nangyari sa gitna ng lungsod at sa loob ng mga baryo. ³⁵ Kaya't lumabas sila para tignan ang nangyari. At nagpunta sila malapit kay Jesus, at nakita nilang nakaupo malapit sa paanan ni Jesus ang taong nilayasan ng mga demonyo, nakadamit, at nasa tamang pag-iisip: kaya naman, kinilabutan sila. ³⁶ At ipinaliwanag rin sa kanila ng mga nakakita kung paano siya napagaling na noo'y hawak ng mga demonyo. ³⁷ Sa kabila nito ay pinakiusapan Siya ng lahat ng tao sa mga bayang nakapalibot sa Gadara na lumayo *nalang* mula sa kanila dahil sa tindi ng takot na naranasan nila. Kaya't pagsakay Niya sa loob ng bangka ay bumalik na sila ³⁸ At nagmakaawang sumama sa Kanya ang tao na nilayasan ng mga demonyo, pero pinahayo siya ni Jesus habang sinasabi, ³⁹ "Umuwi ka na sa tahanan mo at ikuwento mo ang lahat ng ginawa sa iyo ng Diyos." At pagkaalis ay ipinamalita niya sa buong lungsod ang lahat ng ginawa sa kanya ni Jesus. ⁴⁰ At nangyari, nang magbalik na si Jesus roon ay tinanggap na Siya ng mga tao, dahil silang lahat ay nais na Siyang makita.

Gumaling ang Babaing Dinudugo ng 12 Taon nang Mahipo Niya si Jesus

⁴¹ At kapansin-pansin na may dumating na isang lalake na nagngangalang Jairo, at siya ay isang pinuno ng simbahan. At pagdapa sa harap ng paanan ni Jesus ay nakiusap ito sa Kanya na magpunta sa loob ng bahay nito, ⁴² dahil mayroon siyang kaisa-isang anak na babae na 12 taong gulang pa lamang, at ito ay nag-aagaw buhay na. At habang papunta na Siya roon, Siya ay dinudumog ng napakaraming tao. ⁴³ At may isang ginang *roon* na nakakaranas ng patuloy na pagdurugo sa nakalipas na 12 taon, na naubos na ang buong kabuhayan sa mga doktor, *bagamat*

wala ni isa sa kanila ang nakapagbigay sa kanya ng lunas. ⁴⁴ Paglapit sa likuran ay hinawakan nito ang laylayan ng damit Niya, at agad na huminto ang pagdurugo nito. ⁴⁵ At sinabi ni Jesus, "Sino ang sumagi sa Akin?" Pero nang wala ni isang umamin ay sinabi ni Pedro at ang mga kasama Niya, "Panginoon, sangkaterbang tao *po* ang dumudumog at nagsisiksikan sa paligid Niyo, kaya't bakit *po* Kayo nagtatanong, 'Sino ang sumagi sa Akin?'" ⁴⁶ Pero sinabi ni Jesus, "May isang humipo sa Akin; dahil naramdaman Kong may kapangyarihang lumabas mula sa Akin." ⁴⁷ At nang makita ng ginang na hindi siya makapagtago, nanginginig siyang lumapit, at dumapa sa harapan Niya sabay inamin nito sa Kanya sa harap ng lahat ng tao ang dahilan kung bakit hinawakan Siya nito at kung paano siya biglang gumaling. ⁴⁸ At sinabi Niya rito, "Lakasan mo ang loob mo, Anak! Ang pananalig mo ang nagpagaling sa iyo. Lumakad ka ng may kapayapaan."

Binuhay ni Jesus ang Anak ni Jairo

⁴⁹ Nagsasalita pa Siya nang may dumating mula sa *bahay* ng pinuno ng simbahan. Sinabi *nito* sa kanya na, "Namatay na *po* ang anak niyo; huwag niyo na *pong* gambalain ang Guro." ⁵⁰ Pero nang marinig *ito* ni Jesus, sumagot Siya at sinabi sa kanya, "Huwag kang matakot. Manalig ka lang at maliligtas siya." ⁵¹ At pagpasok sa loob ng bahay, hindi Niya hinayaang makapasok ang sinuman maliban kay Pedro at Tyago, at saka si Juan, at ang ama't ina ng bata. ⁵² At lahat sila ay nag-iiyakan at naghahagulgulan para sa dalaginding, pero sinabi Niya, "Huwag kayong mag-iyakan; hindi siya namatay, kundi natutulog *lang*." ⁵³ At pinagtawanan nila Siya, dahil alam nilang namatay na ito. ⁵⁴ Kaya't pinalabas Niya ang lahat. At nang mahawakan ang kamay nito, sumigaw Siya habang sinasabi rito, "Anak, bumangon ka!" ⁵⁵ At nagbalik ang espiritu ng dalagita at ito'y biglang bumangon. Pagkatapos ay nag-utos Siya na bigyan ito ng makakain. ⁵⁶ At nagulantang ang mga magulang nito, pero pinagbilinan Niya sila na huwag ipagsabi kanino man ang nangyari.

Binigyan ni Jesus ang 12 mga Alagad ng Kapangyarihan at Awtoridad

9 ¹ At nang sabay-sabay na tawagin ang 12 mga alagad Niya, ibinigay Niya sa kanila ang kakayanan at awtoridad na pasunurin ang lahat ng mga demonyo, pati na ang magpagaling ng mga sakit. ² At sila'y pinadala Niya para ipahayag ang Kaharian ng Diyos, at para magpagaling ng mga may karamdaman. ³ At sinabi Niya sa kanila, "Huwag kayong magdala ng kahit ano para sa paglalakbay kahit pa tungkod, o lukbutan, o tinapay, o pera, o magkaroon kada isa ng dalawang damit. ⁴ At saan mang bahay kayo pumasok, doon kayo manatili at umalis *rin* kayo mula roon. ⁵ At kapag may hindi tumanggap sa inyo, maging ang alikabok na galing sa mga paa niyo ay ipagpag niyo pag-alis mula sa lungsod na iyon, bilang testimoniya laban sa kanila." ⁶ At sa paglalakad ay nililibot nila ang mga barangay sa pangangaral ng Masayang Balita at nagpapagaling saan mang lugar. ⁷ Ngayon ay nabalitaan ni Herodes na gobernador ang lahat ng mga nagaganap sa pamamagitan Niya at ito'y nagtaka dahil sa sinabi ng ilan na bumangon si Juan mula sa mga patay, ⁸ at may ilan na nagpakita *raw* si Elias, at ang iba naman na nagbangon *raw* ang isa sa mga sinaunang propeta. ⁹ At sinabi ni Herodes, "Pinugutan ko ng ulo si Juan, pero sino itong naririnig ko na may kinalaman sa mga bagay na ito?" Kaya't ginusto niyang makita Siya. ¹⁰ At pagbalik ng mga apostol ay ikinuwento nila sa Kanya ang lahat ng kanilang ginawa. Pagkatapos ay isinama *Niya* sila para tumigil *muna* sa isang pribadong lugar palayo sa madla sa isang lungsod na kung tawagin ay Betsaida. ¹¹ Pero nang malaman *ito* ng mga tao ay sinundan nila Siya. At nang tanggapin sila ay nagsalita Siya sa kanila tungkol sa Kaharian ng Diyos. Pinagaling Niya rin ang mga nangangailangan ng kagalingan.

Pinakain ni Jesus ang higit sa 5,000 Tao gamit ang Limang Isda at Dalawang Tinapay

¹² Pero *nang* ang araw ay nagsimula nang lumubog, lumapit ang Labindalawa at sinabi nila sa Kanya, "Paalisin Niyo na *po* ang mga tao para makapunta na sila sa palibot *na mga* barangay at na mga kanayunan para *doon* sila makapahinga at makakuha ng makakain. Nandito *po* kasi tayo sa gitna ng liblib na lugar." ¹³ Pero

sinabi Niya sa kanila, "Bigyan niyo sila ng makakain." Pero sinabi ng mga ito, "Wala na *po* tayong hihigit pa sa limang tinapay at dalawang isda, malibang umalis kami *at* bumili ng pagkain para sa lahat ng taong ito." ¹⁴ Dahil ang mga kalalakihan ay aabot na ng 5,000. At sinabi Niya sa harap ng mga alagad Niya, "Paupuin niyo sila na tig lilimampu kada grupo." ¹⁵ At ginawa nga nila iyon at pinaupo silang lahat. ¹⁶ Pagkatapos ay kinuha *Niya* ang limang tinapay at ang dalawang isda. Pagtingala sa langit ay pinagpala Niya ang mga ito, at pinagpira-piraso iyon at saka ibinigay sa mga alagad para ihain sa mga tao. ¹⁷ At kumain sila at nabusog silang lahat. At sila'y may nakuhang 12 bayong ng pinagpira-pirasong *pagkain* na natira sa kanila. ¹⁸ At nangyari habang Siya ay nananalangin mag-isa, naroon ang Kanyang mga alagad. At nagtanong Siya sa kanila *at* sinabi, "Sino *raw* Ako *batay* sa mga sinasabi ng karamihan ng tao?" ¹⁹ At nang sumagot ay sinabi nila, "Si Juan na Tagalublob *raw po*; pero *po* ang ilan ay si Elias; at ang iba naman ay isa sa mga sinaunang propeta na bumangon." ²⁰ At sinabi Niya sa kanila, "Pero kayo, ano ang masasabi niyo kung sino Ako?" At pagsagot ni Pedro ay sinabi niya, "Ang Kristo ng Diyos."

Ang Paghihirap ng Anak ng Tao at ng mga Sasama sa Kanya

²¹ Pero mahigpit Niya silang inutusan na huwag itong ipagsabi kanino man, ²² sabay sabi na, "Ang Anak ng Tao ay kinakailangang magdanas ng maraming hirap, at mapawalang halaga sa pamamagitan ng punong-lingkod, at mga pinunong pari, at mga dalubhasa sa Biblia, tapos ay mapatay at magbangon sa ikatlong araw." ²³ At sinabi Niya sa lahat, "Ang sinumang naghahangad na sundin Ako, dapat niyang pagkaitan ang sarili niya, at dapat niyang pasanin ang kanyang krus sa bawat araw, at dapat na sumama siya sa Akin. ²⁴ Dahil sinuman ang nais iligtas ang sarili niya ay ipapahamak ito, pero sinuman ang magpahamak sa sarili niya alang-alang sa Akin, siya ang magliligtas nito. ²⁵ Dahil anung pakinabang sa isang tao na makamtan ang buong mundo pero ang sarili naman niya ay mapahamak o masira? ²⁶ Dahil sinuman ang ikahiya Ako at ang Aking mga salita, siya *naman* ay ikakahiya ng Anak ng Tao kapag dumating na Siya taglay ang kaluwalhatian Niya, at ng Ama, at ng mga anghel na banal. ²⁷ Pero sinasabi Ko sa inyo ang totoo,

may ilang mga nakatayo rito na hinding-hindi matitikman ang kamatayan hanggang sa makita nila ang Kaharian ng Diyos."

Nakipagpulong si Jesus kina Moises at Elias sa gitna ng Bundok

²⁸ At makalipas ang halos walong araw matapos ang mga salitang iyon, at pagkakuha kay Pedro, at Juan, kasama si Tyago, umakyat Siya patungo sa bundok para manalangin. ²⁹ At nangyari na sa pananalangin Niya ay nagbago ang kutis ng Kanyang mukha at ang Kanyang damit ay nagningning sa kaputian. ³⁰ At bigla nalang may dalawang kalalakihang nakipag-usap sa Kanya, sila ay si Moises at si Elias ³¹ na nagpakita sa gitna ng kaluwalhatian. Nagsalita sila *tungkol* sa paglisan Niya na malapit na Niyang tuparin sa Jerusalem. ³² Pero si Pedro at ang mga kasama Niya ay mahimbing na natutulog. At nang magising ay nakita nila ang kaluwalhatian Niya at ang dalawang lalaking nakatayo sa tabi Niya. ³³ At nangyari nang paalis na ang mga ito mula sa Kanya ay nagsalita si Pedro sa harapan ni Jesus, "Amo, mabuti *po* para sa atin na nandito. Kaya't hayaan *Niyo pong* gumawa kami ng tatlong kubo-isa para sa Inyo, at isa para kay Moises, at isa *naman* para kay Elias," nang hindi nalalaman ang kanyang sinasabi. ³⁴ Pero habang sinasabi niya ang mga ito ay may dumating na ulap at pumaibabaw ito sa kanila. Kaya't natakot sila habang ang mga ito ay papasok sa loob ng ulap. ³⁵ At may tinig na dumating galing sa ulap na nagsabing, "Ito ang minamahal Kong Anak. Siya ang pakikiggan niyo." ³⁶ At nang marinig ang Boses ay natagpuang mag-isa si Jesus. At sila ay tahimik *lang* at wala silang sinabihan sa loob ng mga panahong iyon, tungkol sa alin man sa nasaksihan nila.

Pinagaling ni Jesus ang Batang Inaalihan ng Demonyo

³⁷ At nangyari sa kasunod na araw, pagbaba nila mula sa bundok, ay napakaraming tao ang sumalubong sa Kaniya. ³⁸ At biglang may isang mamang sumigaw mula sa karamihan na nagsabing, "Guro, nakikiusap *po* ako sa Inyo, tignan Niyo *po* ang anak kong lalake, dahil siya *lang po* ang kaisa-isa ko. ³⁹ Pansinin Niyo at may espiritung sumasanib sa kanya, at bigla *na lang* siyang sumisigaw at nagkukumbulsyon siya na may pagbula *ng bibig*, at sa hirap

nitong lumabas sa kanya ay sinusugatan *siya* nito. ⁴⁰ At nakiusap na *po* ako sa mga alagad Niyo para palayasin ito, pero di nila kinaya." ⁴¹ Pero pagkasagot ni Jesus ay sinabi Niya, "Ah! henerasyong walang pananalig at tiwali, hanggang kailan Ko kayo sasamahan at *hanggang kailan* Ko kayo titiisin? Dalhin mo dito ang anak mo." ⁴² At habang papalapit ito ay binalibag ito ng demonyo at ito ay nangisay. Pero sinaway ni Jesus ang espiritung marumi, at pinagaling Niya ang bata, at ibinalik Niya ito sa tatay niya. ⁴³ At namangha silang lahat dahil sa kadakilaan ng Diyos. Pero *habang* ang lahat ay takang-taka dahil sa lahat ng mga bagay na ginawa ni Jesus, sinabi Niya sa mga alagad Niya, ⁴⁴ "Isuksok niyo sa loob ng mga taynga niyo ang mga salitang ito: dahil ang Anak ng Tao ay malapit nang ipagkanulo sa mga kamay ng tao." ⁴⁵ Pero di nila naiintindihan ang salitang ito, at lingid ito mula sa kanila, nang sa gayun ay di nila ito maintindihan at takot silang tanungin Siya tungkol sa mga salitang iyon.

Sino ang Pinakadakila

⁴⁶ At nagkaroon sa kalagitnaan nila ng pagtatalo *tungkol sa* kung sino sa kanila ang pinakadakila. ⁴⁷ At nang malaman ni Jesus ang argumento sa mga puso nila, kinarga *Niya* ang isang bata *at* inilagay ito sa tabi Niya. ⁴⁸ At sinabi Niya sa kanila, "Ang sinumang tumanggap sa batang ito dahil sa pangalan Ko ay tumatangap sa Akin; at sinumang tumanggap sa Akin ay tumatanggap sa nagpadala sa Akin. Dahil ang pinakamababa sa gitna ninyong lahat ay siyang magiging dakila." ⁴⁹ At pagsagot ni Juan ay sinabi niya, "Amo, may nakita *po* kaming nagpapalayas ng mga demonyo gamit ang pangalan Niyo at pinagbawalan *po* namin siya dahil hindi *po* siya sumasama sa atin." ⁵⁰ At sinabi sa kanya ni Jesus, "Huwag ninyong pagbawalan. Dahil ang hindi laban sa atin ay kakampi natin."

Ang Anak ng Tao ay Dumating Di Para Manira ng Buhay Kundi Para Magligtas

⁵¹ At nangyari, nang dumating na ang panahon ng pagtanggap sa Kanya sa itaas, itinuon na Niya ang atensyon Niya para pumunta sa Jerusalem. ⁵² Kaya't nagpadala Siya ng mga mensahero bago pa man Siya magpakita. At nang makaalis ay pumasok sila sa bayan ng mga Samaritano para ipaghanda Siya

roon.⁵³ Pero hindi nila Siya tinanggap dahil ang atensyon Niya ay nakatuon papunta sa Jerusalem.⁵⁴ Pero nang makita *ito* ni Tyago at Juan na mga alagad Niya ay sinabi nila, "Panginoon, gusto Niyo *po ba* na tawagin namin ang apoy na bumaba mula sa langit nang sa ganun ay lamunin sila gaya rin ng ginawa ni Elias?"⁵⁵ Pero lumington *Siya*, sinaway sila, at sinabi Niya, "Di niyo nalalaman kung anung klaseng espiritu ang mayroon kayo!"⁵⁶ Dahil ang Anak ng Tao ay di dumating para manira ng buhay ng mga tao, kundi *para* magligtas." At nagpunta *na lang* sila sa iba pang baranggay.

Iwan Mo ang Lahat at Sumunod Sa Kanya

⁵⁷ At nangyari ito, habang sila'y naglalakad sa gitna ng kalsada, na may isang lalake ang nagsabi sa Kanya, "Panginoon, sasama *po* ako sa Inyo saan man Kayo magpunta."⁵⁸ At sinabi sa kanya ni Jesus, "Ang mga sora ay may mga lungga, at ang mga ibon sa himpapawid ay may mga pugad, pero ang Anak ng Tao ay wala *man lang lugar* kung saan ipapatong ang Kanyang ulo."⁵⁹ At sinabi Niya sa isang lalake, "Sumama ka sa Akin." Pero sinabi nito, "Panginoon, hayaan Niyo *po* munang umuwi ako para ilibing ang ama ko."⁶⁰ Pero sinabi sa kanya ni Jesus, "Hayaan mong ilibing ng mga patay ang kanilang patay, pero humayo ka *at* ipangaral ang Kaharian ng Diyos."⁶¹ At may isa ring nagsabi, "Panginoon, sasama *po* ako sa Inyo, pero hayaan Niyo *po* muna akong magpaalam sa mga kasamahan ko sa bahay."⁶² Pero sinabi sa kanya ni Jesus, "Walang *sinuman* na matapos mailagay ang kamay niya sa araro, at tumitingin pa doon sa mga bagay na nasa likuran *ang* babagay sa Kaharian ng Diyos."

Pinahayo ni Jesus ang 70 mga Alagad

10 ¹ At pagkatapos ng mga bagay na ito ay pumili rin ang Panginoon ng 70 *pang* iba at pinadala sila ng tig-dadalawa sa Kanyang harapan, papunta sa bawat lungsod at lugar kung saan Siya papunta.² Kaya't sinabi Niya sa kanila, "Ang aanihin ay totoong napakarami, pero ang mga manggagawa ay kakaunti. Kaya't makiusap kayo sa May-ari ng anihan na magpadala *pa* ng mga manggagawa para sa Kanyang ani."³ Humayo kayo. Tignan niyo, ipinadadala Ko kayo na parang mga kordero sa gitna ng mga lobo.⁴ Huwag *na*

kayong magdadala ng pitaka, o bagahe, o sandalyas; at huwag na kayong makipagkamustahan pa sa sino mang makasalubong *niyo* sa daan. ⁵ At saan mang bahay kayo pumasok, sabihin niyo muna, 'Kapayapaan para sa tahanang ito.' ⁶ At kung tunay na nandoon ang anak ng kapayapaan, dadapo sa ibabaw nito ang kapayapaan niyo, pero kung hindi *naman*, ito'y babalik sa inyo. ⁷ At manatili kayo sa tahanang iyon na kumakain at umiinom ng mga bagay na galing sa kanila, dahil ang manggagawa ay karapat-dapat tumanggap ng sahod niya. Huwag kayong magpalipat-lipat ng bahay. ⁸ At saan mang lungsod kayo pumasok, at kayo ay tanggapin nila, kainin niyo ang mga bagay na ihain sa inyo, ⁹ at pagalingin niyo ang mga may sakit *na* nandoon. Tapos ay sabihin niyo sa kanila, 'Ang Kaharian ng Diyos ay lumapit na sa inyo.' ¹⁰ Pero saan mang lungsod kayo pumasok at kayo ay di nila tanggapin, paglabas sa kalsada nila ay sabihin niyo, ¹¹ 'Kahit ang alikabok mula sa inyong lungsod na dumikit sa amin ay tinatanggal namin *laban* sa inyo, gayun pa man, pakatandaan niyo ito na ang Kaharian ng Diyos ay dumaan na sa harapan niyo.' ¹² Pero sinasabi Ko sa inyo na magiging mas madali pang pagbigyan ang Sodom pagdating ng araw na iyon kaysa sa lungsod na ito. ¹³ Lagot ka, Chorazin! Lagot ka, Betsaida! Dahil kung ang mga makapangyarihang ginawa sa inyo ay nangyari sa Tiro at Sidon, nagsisi na sana sila noon pa na nakaupo *at* nakadamit ng sako at mga abo. ¹⁴ Pero mas madali pang pagbigyan ang Tiro at Sidon sa araw ng paghuhukom, kaysa sa inyo. ¹⁵ Ikaw naman, Capernaum na abot sa langit ang pag-angat, sa impiyerno ka ibabagsak. ¹⁶ Ang nakikinig sa inyo ay nakikinig sa Akin; at ang tumatanggi sa inyo ay tumatanggi sa Akin; at ang tumatanggi sa Akin ay tumatanggi sa Nagpadala sa Akin.

Bumagsak si Satanas Parang Kidlat

¹⁷ At nagbalik ang 70 na nagdiriwang. Sinabi nila, "Panginoon, kahit *po* ang mga demonyo ay sunod-sunuran sa amin gamit ang Inyong pangalan!" ¹⁸ At sinabi Niya sa kanila, "Nakita Ko si Satanas na parang kidlat na nalaglag mula sa langit. ¹⁹ Tignan *niyo*, binibigyan Ko kayo ng awtoridad na durugin ang mga ahas at mga alakdan sa ilalim ng *inyong* mga paa, pati na ang lahat ng puwersa ng kaaway. At walang anuman sa mga ito ang makapagdudulot nang masama sa inyo sa ano pa mang paraan. ²⁰ Gayun pa man, huwag kayong magdiwang tungkol dito,

na ang mga espiritu ay sumusunod sa inyo, pero sa halip ay magdiwang kayo dahil ang mga pangalan niyo ay nakasulat sa loob ng kalangitan. ²¹ Sa oras na iyon ay nagdiwang sa espiritu si Jesus at sinabi Niya, "Pinasasalamatan Ko *po* Kayo, Ama, Panginoon ng langit at ng daigdig, dahil itinago Niyo *po* ang mga bagay na ito mula sa mga eskperto at matatalino, at inihayag ang mga ito sa mga bata. Siya nga *po* Ama, dahil ganito ang siyang kalugod-lugod sa harapan Niyo! ²² At pagharap sa mga alagad ay sinabi Niya, "Lahat ng bagay ay ipinaubaya na sa Akin ng Ama Ko, at walang nakakaalam *kung* sino ang Anak maliban sa Ama, at *kung* sino ang Ama maliban sa Anak, at sa sinumang gustuhin ng Anak na ipakilala. ²³ At nang sila-sila na lang, hinarap Niya ang mga alagad sabay sinabi, "Mapalad ang mga matang nakakakita ng mga nakikita niyo, ²⁴ Dahil sinasabi Ko sa inyo na maraming propeta at mga hari ang nangarap na masilayan ang mga nasasaksihan niyo pero di nila nakita, at marinig ang mga naririnig niyo, pero di nila narinig."

Sino ba ang aking Kapwa?

²⁵ At biglang may tumayo na isang abogado na sinubok Siya at sinabi, "Guro, ano *po* ang dapat gawin para manahin ko ang Buhay na walang hanggang?" ²⁶ At ang sabi Niya rito, "Ano *ba* ang nakasulat sa Batas? Paano mo *ito* nabasa?" ²⁷ At pagsagot ay sinabi niya, "Mamahalin mo ang Panginoon mong Diyos ng buong puso mo, at ng buong kaluluwa mo, at ng buong lakas mo, at ng buong isip mo, at ang kapwa mo gaya ng sarili." ²⁸ At sinabi Niya sa kanya, "Tama ang sinagot mo. Iyan ang gawin mo, at mabubuhay ka." ²⁹ Pero sa hangad na patunayan ang sarili ay sinabi niya sa harapan ni Jesus, "At sino *naman po* ang aking kapwa?" ³⁰ Pero pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya, "May isang taong bumaba mula sa Jerusalem papuntang Jerico at nakasalubong siya ng mga mandarambong, na hinubaran siya ng damit matapos bugbugin *sabay* layas, at iniwan *siyang* nag-aagaw buhay. ³¹ Ngayon nagkataon, na may isang pari na bumaba sa gitna ng kalsadang iyon at pagkakita sa kanya ay dumaan ito sa kabilang direksyon. ³² At ganoon din ang ginawa ng isang Levita na nandoon sa lugar *na iyon* na paglapit at pagkakita *sa kanya* ay dumaan *na lang* sa kabilang direksyon. ³³ Pero may isang Samaritano na habang naglalakbay ay napadaan papunta sa kanya. At pagkakita sa kanya ay nahabag ito, ³⁴ at

nang lapitan ay binendahan nito ang mga sugat niya, nilagyan ng langis ng olibo at katas ng ubas, at sinakay siya sa ibabaw ng sarili nitong hayop. Dinala siya nito papunta sa isang hotel, at inalagaan siya nito. ³⁵ At kinabukasan, nang *siya ay* paalis na ay naglabas *siya* ng dalawang denaryo, ibinigay niya sa nangangasiwa, at sinabi niya rito, 'Alagaan mo siya at anumang kakailanganin mo pang gastusin ay babayaran ko sa iyo sa pagbalik ko.' ³⁶ Sino ngayon sa tatlong ito, sa palagay mo, ang naging kapwa sa taong sinalakay ng mga mandarambong?" ³⁷ At sinabi nito, "Siya *po* na nagpakita ng awa sa kanya." Kaya't sinabi sa kanya ni Jesus, "Humayo ka at gawin mo rin ang tulad nito."

Si Marta ay Balisa sa Paglilingkod

³⁸ At nangyari habang sila'y naglalakbay na pumasok Siya sa loob ng isang barangay. At may isang babae *doon* na nagngangalang Martha ang tumanggap sa Kanya sa loob ng bahay nito. ³⁹ At mayroon itong kapatid na babae na kung tawagin ay Maria, at ito ay naupo malapit sa paanan ni Jesus para pakinggan ang mensahe Niya. ⁴⁰ Pero si Marta ay aligaga sa sangkatutak na paglilingkod. Kaya't paglapit *roon* ay sinabi nito, "Panginoon, wala *po* ba Kayong pakialam na ang kapatid kong babae ay iniwanan *po* akong mag-isa para maglingkod? Kaya't pagsabihan Niyo *po* siya na tulungan *naman* niya ako!" ⁴¹ Pero pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya sa kanya, "Marta, Marta, nag-aalala at balisa ka tungkol sa maraming bagay. ⁴² Pero nag-iisa lang ang kailangan, at pinili ni Maria ang magandang parte na di matatangal mula sa kanya."

Tinuro ni Jesus ang Paraan ng Pananalangin

11 ¹ At nangyari na Siya ay nanalangin sa isang lugar. Nang Siya ay matapos ay sinabi ng isa sa mga alagad Niya sa Kanya, "Panginoon, turuan Niyo *po* kaming manalangin kung paano rin si Juan ay nagturo sa mga alagad niya." ² At sinabi Niya sa kanila, "Kapag kayo ay nananalangin, sabihin niyo, 'Ama naming nasa kalangitan, pakabanalin Niyo *po* ang pangalan Niyo; dumating *po* ang Kaharian Niyo; mangyari *po* ang kalooban Niyo kung paano sa langit, gayun din *po* sa ibabaw ng daigdig; ³ ibigay Niyo *po* sa amin ang tinapay na kakailanganin namin sa bawat araw; ⁴ at

patawarin Niyo *po* kami sa mga kasalanan namin, dahil kami rin *po* ay nagpapatawad sa bawat isang may pagkaka-utang sa amin; at huwag Niyo *po* kaming ilagay sa gitna ng pagsubok, sa halip ay iligtas Niyo *po* kami mula sa masama." ⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Sino sa inyo ang may kaibigan, at kung sakaling magpupunta siya sa kanya ng hatinggabi at sabihin sa kanya, 'Pre, pahiramin mo *naman* ako ng tatlong *pirasong* tinapay. ⁶ May kaibigan kasi ako na lumapit sa akin galing sa biyahe at walang-wala naman akong maihanda para sa kanya. ⁷ At siya naman ay sasagot mula sa loob *ng bahay* sabay sasabihin, 'Huwag mo na akong bigyan ng problema, sarado na ang pintuan, at ang mga anak ko ay kasama ko na sa gitna ng kama. Hindi ko *na* kayang bumangon pa para bigyan ka!' ⁸ Sinasabi Ko sa inyo, kahit na hindi nito gustong bumangon *at* pagbigyan siya dahil sa pagiging magkaibigan nila, pero dahil sa kakulitan niya ay babangon ito para ibigay sa kanya anuman ang kailangan niya. ⁹ Sinasabi Ko rin sa inyo, humingi kayo at ito'y ibibigay sa inyo; maghanap kayo, at matatagpuan niyo; kumatok kayo, at pagbubuksan kayo. ¹⁰ Dahil tumatanggap ang bawat isang humihingi; at nakasusumpong ang naghahanap; at pagbubuksan ang kumakatok. ¹¹ Sino sa inyo na Ama, kapag ang anak ay humingi sa kanya ng tinapay, ay hindi *niya bibigyan*, sa halip ay bato ang ibibigay niya rito? Kung isda naman *ang hingin*, baliktad, imbes na isda ay ahas ang ibibigay niya rito? ¹² O kung sakaling humingi ito ng itlog, baliktad, alakdan ang ibibigay niya rito? ¹³ Kung kayo ngang masasama ay marunong magbigay ng magagandang regalo sa mga anak niyo, gaano pa kayang higit ang Amang nasa langit? Ibibigay Niya ang Banal na Espiritu sa mga humihingi sa Kanya."

Siniraan ng Ilan si Jesus Dahil sa Himalang Ginawa Niya

¹⁴ At nagpapalayas Siya ng demonyo sa taong pipi. At nangyari, nang lumabas na ang demonyo, na nakapagsalita ang pipi at ikinagulat ito ng mga tao. ¹⁵ Pero may ilan sa kanila ang nagsabi, "Nagpapalayas Siya ng mga demonyo sa pamamagitan ni Beelzebub ang pangulo ng mga demonyo." ¹⁶ At ang iba naman, sa hangad na subukan Siya, ay humihingi sa Kanya ng senyales mula sa langit. ¹⁷ Pero *dahil* alam Niya ang mga iniisip nila, sinabi Niya sa kanila, "Bawat kaharian na nahati laban sa sarili nito ay

nawawasak, at ang tahanan na kalaban ang sarili nito ay babagsak. ¹⁸ At kung si Satanas rin ay nahati laban sa sarili niya, paano tatagal ang kaharian niya? Sinasabi niyo kasi na nagpapalayas Ako ng mga demonyo sa pamamagitan ni Beelzebub. ¹⁹ At kung sa pamamagitan ni Beezebub ay nagpapalayas Ako ng mga demonyo, kanino naman humihingi ng tulong ang mga anak niyo para palayasin sila? Kaya dahil dito, sila na ang magiging mga hukom niyo.

Napapalayas si Jesus ng Demonyo Gamit ang Daliri ng Diyos

²⁰ Pero kung sa pamamagitan ng daliri ng Diyos ay nagpapalayas Ako ng mga demonyo, walang kaduda-dudang dumating na sa inyo ang Kaharian ng Diyos. ²¹ Kapag ang isang makapangyarihan *at* armadong tao ay nagbabantay sa sarili niyang mansyon, nasa mabuting kalagayan ang mga ari-arian niya. ²² Pero kapag may isang mas malakas sa kanya ang sumalakay *at* sumakop sa kanya, kukunin nito ang armas niya kung saan siya umasa, at ipapamahagi ang mga nasamsam nito. ²³ Ang hindi sumasama sa Akin ay lumalaban sa Akin, at ang hindi nagpupulong na kasama Ko ay nagsisikalat. ²⁴ Kapag ang maruming espiritu ay umalis mula sa isang tao, naglalakbay ito sa gitna ng mga tuyong lugar para maghanap ng mapagpapahingahan at wala *itong* makikita. Sasabihin niya, 'Babalik ako sa loob ng bahay ko kung saan ako lumabas.' ²⁵ At pagdating *doon* ay matatagpuan niya *itong* linis na at nasa ayos. ²⁶ Kaya't pupuntahan niya at magsasama pa siya ng pitu pang espiritung mas masama pa sa kanya. At pagkapasok ay maninirahan sila roon. At ang huling kalagayan ng taong iyon ay mas malala kaysa sa una."

Mapalad ang Nakikinig at Tumutupad sa Salita ng Diyos

²⁷ At nangyari, habang sinasabi Niya ang mga bagay na ito, may isang ginang mula sa karamihan ang sumigaw *at* sinabi sa Kanya, "Mapalad ang sinapupunang nagdala sa Inyo, at ang dibdib na Inyong sinusuhan!" ²⁸ Pero sinabi Niya, "Hindi. Sa halip, mapapalad ang mga nakikinig sa salita ng Diyos at tumutupad nito." ²⁹ At nang magkatipon ang napakaraming tao, nagsimula Siyang magsabi, "Ito ay isang masamang henerasyon na

naghahanap ng senyales. Pero walang senyales na ibibigay dito maliban sa senyales ni Jonas na propeta. ³⁰ Dahil kung paano si Jonas ay naging senyales sa mga taga Nineve, gayun din ang mangyayari sa Anak ng Tao sa henerasyong ito. ³¹ Sa araw ng paghuhukom, ang reyna ng timog ay babangon kasama ng mga kalalakihan sa henerasyong ito, at hahatulan niyang maparusahan ang mga ito; dahil naglakbay siya mula sa dulo ng daigdig para *lang* pakinggan ang karunungan ni Solomon; at tignan *niyo*, mas dakila pa kay Solomon ang naririto.

Liwanag o Lagim

³² Sa araw ng paghuhukom, ang mga kalalakihan ng Nineve ay babangon kasama ang henerasyong ito, at hahatulan itong maparusahan; dahil nagbalik-loob sila sa pangangaral ni Jonas; pero tignan *niyo*, mas dakila kay Jonas ang naririto. ³³ At walang *tao* na pagkasindi ng lampara ay ilalagay ito sa loob ng tagong *lugar*, o sa ilalim ng timba, sa halip ay sa ibabaw ng ilawan, para ang mga pumapasok ay makakita ng liwanag. ³⁴ Ang lampara ng katawan ay ang mata. Kaya kapag ang mata mo ay maayos, ang buong katawan mo rin ay puspos ng liwanag. Pero kapag masama ito, ang katawan mo rin ay puno ng lagim. ³⁵ Kaya't alamin at siguraduhin mo, *na* ang liwanag na nasa iyo ay hindi kadiliman. ³⁶ Kaya't kung ang buong katawan mo ay maliwanag, walang parte na madilim, buong-buo itong mapupuspos ng liwanag, kung paanong naiilawan ka ng liwanag ng lampara."

Pinagsabihan ni Jesus ang Likong mga Pariseo

³⁷ At habang nagsasalita *Siya*, may isang Pariseo ang nakiusap sa Kanya na kung pwede ay makasalo Siyang kumain. At pagpasok sa loob *ng lugar na iyon* ay naupo Siya para kumain. ³⁸ Pero nagulat ang Pariseo nang makita *nito* na hindi muna Siya naghugas bago ang hapunan. ³⁹ At sinabi ng Panginoon sa kanya, "Ngayon, kayo na mga Pariseo, nililinis niyo ang labas ng baso at ng pinggan, pero ang kalooban niyo ay puno ng pangungurakot at kasamaan! ⁴⁰ Mga hangal, hindi ba't ang gumawa sa panlabas ay ginawa rin ang nasa loob? ⁴¹ Sa halip ay magbigay kayo ng tulong sa kapwa nang mula sa kalooban; at pansinin *niyo*, ang lahat ng bagay ay malinis para sa inyo. ⁴² Pero lagot kayong mga Pariseo! Dahil iniikapu niyo ang minta, at ang ruda at bawat isang

halaman, pero nilalaktawan niyo *naman* ang hustisya at ang pag-ibig ng Diyos. Dapat niyong gawin ang mga ito nang di pinababayaan ang mga nauna. ⁴³ Lagot kayong mga Pariseo! Dahil hanap niyo lagi ang mga pangunahing upuan sa loob ng mga simbahan, at ang mga pagpupugay sa gitna ng mga pampublikong pagpupulong. ⁴⁴ Lagot kayong mga dalubhasa sa Biblia at mga Pariseo, mga mapagkunwari! Dahil para kayong mga puntod na walang pangalan at ito ay lingid sa mga taong lumalakad sa ibabaw *ng mga ito*.

Pinagsabihan ni Jesus ang Mga Mambabatas Tungkol sa Gawain Nila

⁴⁵ Kaya't sumagot ang isa sa mga abogado. Sinabi nito sa Kanya, "Guro, kami rin *po* ay iniinsulto Niyo sa mga sinasabi *Niyong* ito." ⁴⁶ At ang sabi Niya, "Kayo ring mga abogado, lagot kayo! Dahil ipinapabuhay niyo sa mga tao ang mga napakabibigat na pasanin, ang mga pasanin na kayo mismo ay hindi *handang* galawin *kahit pa* isang daliri niyo! ⁴⁷ Lagot kayo! Dahil kayo ang gumagawa ng mga libingan ng mga propeta, at ang mga ama niyo *naman* ang pumapaslang sa kanila! ⁴⁸ Talagang pinapatotoo niyo at botongboto kayo sa mga gawain ng mga ama niyo, dahil sila talaga ang pumaslang sa mga ito, at kayo *naman* ang gumagawa ng kanilang mga libingan. ⁴⁹ Dahil rin dito ay sinabi ng karunungan ng Diyos, 'Padadalhan Ko sila ng mga propeta at mga apostol, at *ang ilan* sa kanila ay papatayin at uusigin nila.' ⁵⁰ Para ang dugo ng lahat ng mga propeta na nadanak mula pa ng likhain ang daigdig ay singilin sa henerasyong ito. ⁵¹ Mula sa dugo ni Abel hanggang sa dugo ni Zacarias na pinaslang sa pagitan ng altar at ng templo. Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, sisingilin iyon mula sa henerasyong ito. ⁵² Lagot kayong mga dalubhasa sa Batas! Dahil itinapon niyo ang susi ng kaalaman. Hindi *nga* kayo pumasok, pero ang mga pumapasok dito ay hinahadlangan niyo *naman!*" ⁵³ At nang sabihin Niya ang mga bagay na ito sa harapan nila, ang mga dalubhasa sa Biblia at ang mga Pariseo ay nagsimulang atakihin *Siya* ng matindi, at hamunin Siyang magsalita tungkol sa maraming bagay: ⁵⁴ nanonood sa Kanya, at naghahanap ng anumang mahuhuli mula sa bibig Niya, para mayroon silang maiaakusa laban sa Kanya.

Sino Ang Dapat na Katakutan

12

¹ Samantala, nang magdagsaan ang di mabilang na tao, anupa't *sila'y* nagkakadaganaan *na* sa isa't isa, nagsimula Siyang magsalita sa harapan ng mga alagad Niya una sa lahat, "Mag-ingat kayo mula sa lebadura ng mga Pariseo. Ito ay ang pagkukunwari. ² Dahil walang nakatakip na di mabubuksan, at lihim na di mahahayag. ³ Kaya't anumang sabihin Niyo sa gitna ng dilim ay maririnig sa gitna ng liwanag, at ang sinabi niyo ng pabulong sa taynga sa loob ng kuwarta ay maihahayag sa ibabaw ng bubungan. ⁴ Pero sinasabi Ko sa inyo na mga kaibigan Ko, huwag kayong matakot dahil sa mga pumapatay sa katawang lupa at pagkatapos ay di na kayang gawin ang higit pa rito. ⁵ Pero ipapakita Ko sa inyo kung kanino dapat kayo matakot. Katakutan niyo Siya na pagkatapos na pumatay ay may kapangyarihang magtapon sa gitna ng impiyerno. Oo, sinasabi Ko sa inyo, Siya ang dapat niyong katakutan.

Ang Mga Buhok sa Ulo Niyo ay Bilang Lahat

⁶ Hindi *ba't* ipinagbibili ng kwarenta sentimo ang limang maya, pero walang ni isa sa kanila ang limot sa harapan ng Diyos? ⁷ Pero maging ang mga buhok sa ulo niyo ay bilang lahat. Kaya't huwag kayong matakot. Mas mahalaga kayo kaysa sangkatutak na maya. ⁸ At sinasabi Ko sa inyo, sinumang magpahayag patungkol sa Akin sa harapan ng mga tao; ipapahayag rin ng Anak ng Tao ang patungkol sa kanya sa harapan ng mga anghel ng Diyos. ⁹ Pero ang magkaila sa Akin sa harapan ng mga tao ay ipagkakaila sa harapan ng mga anghel ng Diyos. ¹⁰ At sinumang magsasabi ng salitang laban sa Anak ng Tao; pwede pa siyang patawarin, pero ang magsalita ng panlalapastangan laban sa Banal na Espiritu ay di na mapapatawad pa. ¹¹ At kapag dinala nila kayo sa harapan ng mga simbahan, kasama ng mga mahistrado at ng mga awtoridad, huwag niyong alalahanin kung paano o ano ang isasagot niyo, o ano ang sasabihin niyo. ¹² Dahil ang Banal na Espiritu ang magtuturo sa inyo sa oras na iyon *anuman* ang dapat na sabihin.

Mag-Ingat sa Kasakiman

13 At nagsalita sa Kanya ang isa mula sa karamihan, "Guro, *kausapin* Niyo *naman po* ang kapatid ko na bahaginan ako ng mana." 14 At ang sabi Niya rito, "Tao, sino ang nag-atas sa Akin para *maging* hukom o tagahati ng mga ari-arian niyo?" 15 Sinabi Niya pa sa kanila, "Mag-ingat at magbantay kayo mula sa kasakiman, dahil ang Buhay ng tao¹ ay hindi matatagpuan ninuman sa gitna ng kasaganahan na galing sa mga ari-ariang mayroon siya." 16 At nagkuwento Siya sa kanila ng talinghaga *at* sinabi, "Ang lupain ng isang mayamang tao ay umani nang masagana. 17 At pinag-iisipan niya *at* sinasabi sa loob-loob niya, 'Ano kaya ang gagawin ko ngayong wala na akong lugar na mapaglalagyan para sa mga inani ko?' 18 At sinabi niya, 'Ito ang gagawin ko: gigibain ko ang aking mga kamalig, at magtatayo ako ng mas malalaki. At doon ko *ngayon* ilalagay lahat ng mga inani ko at ng mga pagpapala ko. 19 At sasabihin ko sa kaluluwa² ko, Kaluluwa, mayroon ka nang napakaraming pagpapala na nakahanda para sa maraming taon. Kampante ka *lang*, kumain ka, uminom ka *at* magdiwang ka!' 20 Pero sinabi ng Diyos sa kanya, 'Hangal, ngayong gabi *rin* ay sisingilin nila sa iyo ang kaluluwa mo! Kanino *na* ngayon mapupunta ang mga bagay na ipinundar mo?' 21 Ganyan *ang mapapala* ng taong nag-imbak ng kayamanan para sa sarili pero hindi mayaman sa harapan ng Diyos."

Huwag Mag-alala Tungkol sa Ikabubuhay

22 At sinabi Niya sa harapan ng mga alagad Niya, "Dahil dito ay sinasabi Ko sa inyo, huwag niyong alalahanin ang para sa ikabubuhay niyo, *kung* ano ang kakainin niyo; o ang para sa katawan, *kung* ano ang isusuot niyo. 23 Ang hininga ay higit na mahalaga kaysa pagkain, at ang katawan kaysa damit. 24 Pagmasdan niyo ang mga uwak dahil hindi sila nagtatanim ni umaani man, na wala ring imbakan o kamalig; pero pinakakain sila ng Diyos. Gaano pang higit ang nadadala niyo kaysa mga ibon? 25 At sino sa inyo sa *pamamagitan ng* pag-aalala ay magagawang magdagdag sa tangkad niya ng isang siko? 26 Kung samakatuwid ay di niyo kayang gawin *itong* napakaliit na bagay, bakit kayo nag-aalala tungkol sa iba pang mga bagay? 27 Pagmasdan niyo ang mga liryo kung paano sila lumalaki: di sila

nagpapagod, di rin sila naghahabi. Pero sinasabi ko sa inyo, na kahit si Solomon sa lahat ng panahon ng kanyang kaluwalhatian ay di nakapagdamit tulad ng isa sa mga ito. ²⁸ Pero kung ang damo sa gitna ng kabukiran na ngayon at bukas ay iginagatong sa kalan ay ganyan damitan ng Diyos, gaano pa kaya ang laki ng pagnanais *Niyang damitan* kayo! Ganyan ba kaliit ang tiwala *niyo*? ²⁹ At kayo, huwag niyong hanapin ang inyong kakainin, o ang inyong iinumin, at huwag na kayong mag-alala, ³⁰ Dahil ang lahat ng mga ito ang laging hanap ng mga bansa sa mundo, pero alam na ng Ama niyo na kailangan niyo ang mga ito.

Ang Totoong Kayamanan

³¹ Sa halip ay hanapin niyo ang Kaharian ng Diyos, at ang lahat ng ito ay idaragdag sa inyo. ³² Huwag kayong matakot, munting kawan, dahil ikinatuwa ng Ama niyo na ibigay sa inyo ang Kaharian. ³³ Ipagbili niyo ang mga ari-arian niyo at magbigay kayo ng tulong sa mga nangangailangan. Gumawa kayo para sa mga sarili niyo ng mga pitaka na di naluluma, kayamanan na di nauubos sa loob ng kalangitan, kung saan walang makapupuntang magnanakaw, o insektong naninira. ³⁴ Dahil kung nasaan ang kayamanan niyo, doon din ang puso niyo mapupunta. ³⁵ Dapat na nakasuot ang inyong mga sinturon sa baywang at ang mga ilawan ay nakasindi, ³⁶ at kayo ay maikukumpara sa mga taong naghihintay sa panginoon nila na darating mula sa kasalan anumang oras. Para sa pagdating at pagkatok sa pinto ay agad na may magbubukas para sa kanya. ³⁷ Mapalad ang mga alipin na iyon na pagdating ng panginoon ay maaabutan itong naghihintay. Sinasabi Ko sa inyo ang totoo na magbibihis siya at tatawagin silang maupo sa hapag kainan, at pupunta doon para pagsilbihan sila. ³⁸ At kung siya ma'y dumating mula alas nuebe hanggang hatinggabi, o dumating siya mula hatinggabi hanggang alas tres ng madaling araw, at maabutan niya sa parehas na situasyon, mapapalad ang mga lingkod na iyon. ³⁹ Pero unawain niyo ito na kung alam lang sana ng may-ari ng bahay kung anung oras darating ang magnanakaw, nagbantay sana siya at hindi niya sana hinayaang mapasok ang bahay niya. ⁴⁰ Kaya't maging handa rin kayo, dahil ang Anak ng Tao ay dumarating sa oras na di niyo inaasahan."

Maging Matapat Hanggang sa Pagdating ng Panginoon

⁴¹ At sinabi sa Kanya ni Pedro, "Panginoon, sa amin *lang po ba* Niyo sinasabi ang talinghagang ito, o pati rin *po* sa lahat?" ⁴² At sinabi ng Panginoon, "Sino kaya ang matapat at matalinong tagapangasiwa na siyang aatasan ng panginoon sa kanyang sambahayan para magbigay ng hustong sukat ng pagkain sa takdang panahon? ⁴³ Mapalad ang aliping iyon na sa pagdating ay makikita ng panginoon niya na ginagampanan ang bagay na ito. ⁴⁴ Sinasabi Ko sa inyo ang totoo na gagawin niya itong tagapamahala sa lahat ng kanyang mga ari-arian. ⁴⁵ Pero kung sabihin ng aliping iyon sa loob ng kanyang puso, 'Matatagalan pa ang dating ng panginoon ko,' at magsimulang upakan ang mga lalake at ang mga babaing alipin, at kumain, uminom, at saka maglasing, ⁴⁶ Ang panginoon ng aliping iyon ay darating sa araw na di nito inaasahan, at sa oras na di nito alam, tapos ay tatagain niya *ang katawan* nito sa gitna, at ibibigay niya ang nararapat dito kasama ng mga di nananalig. ⁴⁷ Pero ang aliping ito na alam ang kalooban ng kanyang panginoon at hindi naghanda, at di rin ginawa ang naaayon sa kalooban niya ay hahatawin ng maraming beses. ⁴⁸ Pero ang hindi nakakaalam at gumawa *ng mga bagay* na nararapat ng kaparusahan ay hahatawin ng kaunti. At sa bawat isa na binigyan ng malaki, mula sa kanya ay malaki *rin* ang hihingin. At sa kanya na maraming pinagkatiwala, sa kanya ay marami *rin* ang hihingin.

Dibisyon Dala ng Ebanghelio

⁴⁹ Dumating Ako para maglagay ng apoy sa gitna ng daigdig, at ano pa ang hihilingin Ko kung nagliyab na ito? ⁵⁰ Pero mayroon Akong paglulublob *kung saan* Ako dapat malublob. At gaano na lang ang pagtitiis Ko hanggang sa mangyari ito! ⁵¹ Akala niyo ba na dumating Ako para magbigay ng kapayapaan sa gitna ng daigdig? Sinasabi Ko sa inyo, Hindi; at sa halip ay pagkakabaha-bahagi. ⁵² Dahil simula ngayon, ang limang *tao* sa isang pamilya ay magkakabaha-bahagi, tatlo laban sa dalawa, at dalawa laban sa tatlo. ⁵³ Magkakabaha-bahagi ang ama laban sa anak na lalake, gayun din ang anak na lalake laban sa ama; ang ina laban sa anak na babae, at ang anak na babae laban sa ina; ang biyenang

babae laban sa kanyang manugang na babae, at ang manugang na babae laban sa kanyang biyenang babae."

Matalino sa Ibang Bagay Pero Di Alam Ang Katuwiran ng Diyos

⁵⁴ At sinabi Niya rin sa mga tao, "Kapag may nakita kayong paparating na ulap mula sa kanluran, sinasabi niyo agad, 'May parating na ulap.' at ganon nga ang nangyayari. ⁵⁵ At kapag umiihip ang hangin mula sa timog, sinasabi niyo *naman* na magiging mainit *ang panahon*.' At ganon nga ang nangyayari. ⁵⁶ Mga ipokrito! Alam niyo kung paano suriin ang panlabas na kaganapan sa langit at sa lupa; pero hindi niyo alam kung paano unawain ang *nangyayari sa* panahong ito? ⁵⁷ Bukod pa rito, bakit hindi ninyo mapagpasyahan kahit sa inyong mga sarili *kung ano* ang tama?

Makipagkasundo sa Kaaway

⁵⁸ Dahil kapag ikaw ay papunta sa harap ng isang mahistrado kasama ng kalaban mo, habang nasa daan *palang* ay gawin mo na ang dapat na gawin para makalaya mula sa kanya, kung hindi ay baka kaladkarin ka niya papunta sa hukom, at ang hukom ay ibigay ka sa pulis, at ang pulis ay itapon ka sa loob ng bilangguan. ⁵⁹ Sinasabi ko sa iyo, hinding-hindi ka makakalabas doon hangga't hindi mo nababayaran ang kahuli-hulihang sentimo."

Magbago o Mapahamak

13 ¹ At nang mga panahong iyon, mayroong ilang nandoon ang nagsabi sa Kanya tungkol sa mga Galilenyong ang dugo ay hinalo ni Pilato kasama ng kanilang mga handog na hayop. ² At pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya sa kanila, "Akala niyo ba na ang mga Galilenyong ito ay higit na makasalanan sa lahat ng mga Galilenyo dahil sa klase ng dinanas nila? ³ Sinasabi Ko sa inyo, Hindi. Kaya't kung hindi kayo magbago, lahat kayo ay masasawing katulad *nila*. ⁴ O yung 18 na nadaganan nang gumuho ang tore sa gitna ng Siloam at ikinamatay ng mga ito, akala niyo ba na sila ang may mas malaking atraso *kaysa* sa lahat ng mga taong nakatira sa Jerusalem? ⁵ Sinasabi Ko sa inyo, Hindi.

Kaya't kung hindi kayo magbago, lahat kayo ay masasawing katulad *nila*."

Tagpasin ang Punong Di Nagbubunga

⁶ At sinabi Niya ang talinghagang ito: "May isang *taong* nagtanim ng igos sa gitna ng kanyang ubasan. At pumunta siya para tumingin ng bunga roon pero wala siyang nakita. ⁷ At sinabi niya sa katiwala ng ubasan, 'Tignan mo, tatlong taon *na* akong nagpupunta at nag-aabang ng bunga sa puno ng igos na ito, pero wala *pa rin* akong makita! Tagpasin mo na *nga* yan. Ano ang dahilan at sinasayang nito ang lupa?' ⁸ At pagsagot ay sinabi nito sa kanya, 'Amo, pabayaang niyo *po* muna yan ngayong taong ito. Habang naghihintay, ako *naman po* ay maghuhukay sa palibot nito at maglalagay ako ng dumi ng hayop. ⁹ At kung sakaling magbunga *po* ito, *magaling*; pero kung hindi *naman po*, pagdating ng panahong iyon, ay tagpasin niyo na ito."

Pinagaling ni Jesus ang Maysakit sa Araw ng Pamamahinga

¹⁰ At Siya ay nagtuturo sa loob ng isa sa mga simbahan sa kalagitnaan ng *Araw* ng Pamamahinga. ¹¹ At kapansin-pansin, mayroong isang ginang doon *na* 18 taon nang may espiritu ng karamdaman. At siya ay nakayuko *na* at di kayang iunat ang sarili ng maayos. ¹² At nang makita siya ni Jesus ay tinawag *siya* Nito at sinabi sa kanya, "Ginang, pinalaya ka na mula sa karamdaman mo!" ¹³ At inilapat Niya ang mga kamay dito: at agad itong napatindig, at nagpuri sa Diyos. ¹⁴ Pero sumagot ang pinuno ng simbahan na galit na galit dahil sa *Araw* ng Pamamahinga nagpagaling si Jesus. Sinabi nito sa mga tao, "May anim na araw kung saan dapat Siyang magtrabaho. Kaya't pumunta kayo sa *mga araw* na iyon para tumanggap ng kagalingan at huwag sa *Araw* ng Pamamahinga!" ¹⁵ Kaya't sinagot siya ng Panginoon at sinabi, "Ipokrito! Hindi ba't sa *Araw* ng Pamamahinga ay kinakalagan ng bawat isa sa inyo mula sa kuwadra ang kanyang baka o ang *kanyang* asno at inilalabas ito para painumin?" ¹⁶ At di ba nararapat *lang sa ginang* na ito na anak ni Abraham na ginapos ni Satanas, mantakin mo sa loob ng 18 taon, ay makalagan mula sa pagkagapos na ito sa *Araw* ng Pamamahinga?" ¹⁷ At habang sinasabi Niya ang mga bagay na

ito, napapahiya ang lahat ng mga kumontra sa Kanya at nagdiriwang ang lahat ng mga taong nagkatipon dahil sa lahat ng mga magagandang bagay na nagaganap sa pamamagitan Niya.

Ang Kaharian ng Diyos: Mustasa at Lebadura

¹⁸ At sinabi Niya, "Saan kaya maihahambing ang Kaharian ng Diyos, at saan Ko *ba* ito maikukumpara? ¹⁹ Katulad nito ang isang butil ng mustasa na pagkakuha ng isang tao ay itanim niya sa kanyang hardin. At tumubo ito, at naging isang malaking puno, at ang mga ibon sa himpapawid ay namugad na sa pagitan ng mga sanga nito. ²⁰ At muli Niyang sinabi, "Saan Ko *pa* ikukumpara ang Kaharian ng Diyos? ²¹ Para itong lebadura na pagkakuha ng isang ginang ay hinalo niya sa tatlong timbang harina, hanggang sa umalsa itong lahat. ²² At sinusuyod Niya ang mga lungsod at ang mga barangay sa pagtuturo, at habang naglalakbay papuntang Jerusalem.

Sino ang Maliligtas?

²³ At may nagsabi sa Kanya, "Panginoon, maliit na bilang *lang po* ba ang mga naliligtas?" At sinabi Niya sa harapan nila, ²⁴ "Pagsikapan niyong makapasok sa makipot na pintuan, dahil sinasabi Ko sa inyo, maraming gugustuhing makapasok *dito* pero di nila kakayanin. ²⁵ Kapag dumating na ang may-ari ng bahay, mula sa puntong iyon, at isara na niya ang pintuan, at kayong nasa labas ay magsimulang tumayo at kumatok sa pintuan habang sinasabi, 'Panginoon, panginoon, pagbuksan niyo *po* kami, 'ay sasagutin niya kayo at sasabihin, 'Hindi ko alam kung taga saan kayo. ²⁶ Sa puntong iyon ay magsisimula na kayong magsabi, 'Kumain at uminom *po* kami sa harapan Niyo, at nagturo *po* Kayo sa gitna ng aming mga kalsada!' ²⁷ Pero sasabihin Niya, 'Sinasabi Ko sa inyo, hindi ko alam *kung* taga saan kayo. Lumayo kayo sa akin, lahat kayong manggagawa ng kasamaan! ²⁸ Magkakaroon doon ng iyakan at ng pagngangalit ng mga ngipin, kapag nakita niyo *na* si Abraham at Isaac, at si Jakob, pati na ang lahat ng mga propeta sa loob ng Kaharian ng Diyos, pero kayo ay kinakaladkad palabas. ²⁹ At sila ay darating mula sa silangan, at kanluran, at mula sa hilaga, at katimugan,

at magsasalo-salo sa loob ng Kaharian ng Diyos. ³⁰ At tignan *niyo*, may mga huling mauuna, at mayroong mga unang mahuhuli."

Di Natinag si Jesus sa Kabila ng banta sa Kanyang Buhay

³¹ Nang araw ding iyon ay may mga dumating na Pariseo. Sabi nila sa Kanya, "Lumabas na Kayo at umalis na Kayo dito, dahil gusto Kayong patayin ni Herodes." ³² At sinabi Niya sa kanila, "Pagbalik ay sabihin niyo sa tusong iyon, "Pansinin mo, nagpapalayas Ako ng mga demonyo, at nagbibigay ng kagalingan sa araw na ito at sa kinabukasan, at Ako'y matatapos sa pangatlong *araw*. ³³ Gayunpaman, kailangan Akong magpatuloy ngayong araw, at bukas pati sa susunod pa, dahil hindi posible na ang isang propeta ay masawi sa labas ng Jerusalem. ³⁴ Jerusalem, Jerusalem, ang pumapatay ng mga propeta, at nambabato sa mga ipinadadala sa kanya! Gaano Ko kadalas binalak na tipunin ang mga anak mo na katulad sa ginagawa ng inahing manok sa kanyang mga sisiw na nasa ilalim ng *kanyang* mga pakpak, pero ayaw niyo! ³⁵ Tignan mo, iiwan sa iyong wasak ang bahay mo! Pero sinasabi Ko sa inyo ang totoo na hinding-hindi niyo na Ako makikita hanggang sa dumating ang panahon na sabihin niyo, 'Purihin ang dumarating sa pangalan ng Panginoon! "

Walang Humpay Na Nagpapagaling si Jesus

14 ¹ At nangyari nang pumunta Siya sa bahay ng isa sa mga pinuno ng mga Pariseo para dumalo sa kainan sa Araw ng Pamamahinga, na inoobserbahan nila Siyang mabuti. ² At kapansin-pansin ang isang taong minamanas na nasa harapan Niya. ³ At nang sumagot si Jesus ay nagsalita Siya sa harapan ng mga dalubhasa sa Biblia at sa mga Pariseo. Sabi *Niya*, "Legal ba na magpagaling sa Araw ng Pamamahinga?" ⁴ At tahimik *lang* sila. Pero hinawakan Niya ito, pinagaling at pinauwi. ⁵ At pagsagot sa kanila ay sinabi Niya, "Sino sa inyo na kapag nahulog sa bangin *ang kanyang* asno o baka na hindi agad ililigtas ito sa kalagitnaan ng Araw ng Pamamahinga?" ⁶ At di nila kinayang sumagot sa Kanya tungkol sa mga bagay na ito.

Tinuruan ni Jesus ang Mga Pariseo kung paano Magpakumbaba

7 At nagsabi Siya ng isang talinghaga sa harapan ng mga imbitado nang mapansin *Niya* kung paano sila mamili ng mga pinakaimportanteng upuan sa mga kainan. Sinabi *Niya* sa harapan nila, ⁸"Kapag ikaw ay naimbitahan ng kahit sino sa isang kasalan, huwag kang umupo sa pinakaimportanteng upuan *sa kainan*, dahil baka may *panauhing* mas kagalang-galang sa iyo ang inimitahan niya. ⁹ At paglapit ng nag-imbita sa iyo at sa kanya ay sasabihin niya sa iyo, 'Ibigay mo *nga* sa taong ito ang lugar *na iyan*.' At pagkatapos ay magsimula ka nang umupo sa pinakadulong upuan sa hiya. ¹⁰ Sa halip, kapag ikaw ay naimbitahan, pumunta ka *at* umupo sa pinakadulong pwesto, para kapag lumapit ang nag-imbita sa iyo, ay sabihin niya sa iyo, 'Kaibigan, halika sa mas mataas na pwesto.' Sa puntong iyon ay magkakaroon ka ng karangalan sa harap ng mga kasama mo sa hapag-kainan. ¹¹ Dahil ang sinumang itinataas ang sarili ay ibababa, at ang ibinababa ang sarili ay itataas."

Magbahagi ng Pagpapala sa Mga Dukha

¹² At sinabi Niya rin sa nag-imbita sa Kanya, "Kapag nagpapaalmusal ka o *nagpapakain ka* ng hapunan, huwag mong imbitahan ang mga kaibigan mo, o ang mga kapatid mo, o ang mga kamag-anak mo, o ang mga mayayaman *mong* kapit-bahay, dahil baka imbitahan ka rin nila pabalik at maibalik *lang* sa iyo ang katumbas ng ginawa mo. ¹³ Sa halip, kapag naghahanda ka ng malaking salu-salo, imbitahan mo ang mga mahihirap, ang mga lumpo, ang mga pilay, ang mga bulag, ¹⁴ at ikaw ay pagpapalain dahil hindi *ka* nila masusuklian sa ginawa mo. Ibabalik ito sa iyo sa *panahon* ng pagbangon ng mga matutuwid mula sa mga patay." ¹⁵ At nang marinig ng isa sa mga nakaupo ang mga bagay na ito, sinabi nito sa Kanya, "Mapalad ang makakakain ng tinapay sa loob ng Kaharian ng Diyos!"

Isang Engrandeng Hapunan

¹⁶ At sinabi Niya rito, "May isang taong naghanda ng isang engrandeng hapunan at marami siyang inimitahan. ¹⁷ At pinadala niya ang alipin niya sa oras ng hapunan para sabihin sa

mga naimbitahan, 'Halina kayo, dahil handa na ang lahat! '18 At nagsimula *silang* lahat na humingi ng dispensa, pare-parehas sila. Sinabi sa kanya ng nauna, 'Bumili *kasi* ako ng isang pirasong lote at kailangan kong umalis at tignan iyon. Pakiusap ko *lang* sa iyo, patawarin mo muna *ko*. '19 Sinabi naman ng isa, 'Bumili *kasi* ako ng limang pares ng baka at aalis ako para tingnan sila. Pakiusap ko *lang* sa iyo, patawarin mo *muna* ko. '20 At sinabi *naman* ng isa, 'Kakakasal ko *lang* sa asawa *ko*, at dahil dito ay hindi ko kayang pumunta. '21 Kaya't pagbalik ng aliping ito ay ibinalita niya sa panginoon niya ang mga bagay na ito. Kaya naman, sa galit ng may-ari ng bahay ay sinabi nito sa alipin niya, 'Dali, pumunta ka sa gitna ng mga kalye at mga lansangan sa lungsod, at dalhin mo rito ang mga mahihirap, at ang mga lumpo, pati ang mga pilay, at mga bulag! '22 Pagkatapos ay sinabi ng alipin, 'Panginoon, nagawa na *po* gaya *ng* ipinag-utos niyo, pero mayroon pa *pong bakanteng* pwesto. '23 At sinabi ng panginoon sa alipin, 'Umalis ka papunta sa mga kalsada, at sa mga pader *ng lungsod*, at pilitin mo *silang* pumasok para mapuno ang bahay ko. '24 Dahil sinasabi ko sa inyo na wala ni isa sa mga taong iyon na naimbitahan ang makakatikim sa aking hapunan." '25 At dinumog Siya ng sangkatutak na tao, at pagharap ay sinabi Niya sa kanila,

Iwanan mo ang lahat alang-alang kay Kristo

26 "Kung may lalapit sa Akin at hindi kinamumuhian ang ama pati ang kanyang ina, pati na ang asawa, at ang mga anak, gayundin ang mga kapatid na lalake, pati ang mga kapatid na babae, oo, pati rin ang sarili niyang buhay, ay hindi kayang maging alagad Ko. '27 At sinumang hindi nagdadala ng krus niya, at sumusunod sa Akin, ay hindi kayang maging alagad Ko. '28 Dahil sino *ba* sa inyo na gustong magtayo ng isang tore ang di muna uupo *at* magbibilang ng gastusin, kung mayroon siyang *sapat* na *pondo* para tapusin *iyon*? '29 Dahil kung sakaling mailagay na ang pundasyon nito pero di *naman ito* kayang tapusin, lahat ng makakita *nito* ay magsisimulang laitin siya '30 habang sinasabing, 'Ang taong ito ay nagsimulang magpatayo ng gusali pero hindi *naman* kayang tapusin! '31 O sino *bang* hari ang lumalabas para lumaban sa isa pang hari sa *isang* digmaan na di muna uupo para pag-aralan kung kakayanin niyang sagupain ng 10,000 ang 20,000 na dumarating laban sa kanya? '32 Pero kung hindi, habang malayo pa, ay *dapat* magpadala *na*

siya ng embahador na siyang makikipag-usap tungo sa kapayapaan. ³³ Gayun din naman, bawat isa sa inyo na hindi iwanan ang lahat ng mayroon siya ay hindi kayang maging alagad Ko. ³⁴ Mabuti ang asin, pero kung ang asin ay tumabang, sa pamamagitan ng anung bagay ito mapapaalat? ³⁵ Hindi *naman* ito pwede sa lupa, o sa *tambakan* ng dumi. Ito ay itinatapon *na* nila. Ang may mga tayngang handang makinig, hayaan siyang makinig.

Inabot ni Jesus ang Mga Ligaw na Tupa

15

¹ At naglapitan sa Kanya ang lahat ng mga kolektor ng buwis at ang mga makasalanang para makinig sa Kanya. ² At nagbulungan ang mga Pariseo at ang mga dalubhasa sa Biblia na nagsabing, "*Ang taong* ito ay nagpapaunlak sa mga makasalanang, at nakikisalo sa kanilang kumain." ³ At binanggit Niya sa kanila ang talinghagang ito *at* sinabi, ⁴ "Sinung tao sa inyo na may 100 tupa, na *kapag* may isang nawala sa kanila ay hindi iiwan ang 99 sa gitna ng ilang at hahanapin ang nawala hanggang sa makita niya ito? ⁵ At kapag natagpuan na ay ipapatong niya *ito* sa kanyang mga balikat habang nagdiriwang. ⁶ At pagdating sa bahay ay tinatawag niya ang mga kaibigan at ang mga kapit-bahay *para* sabihin sa kanila, 'Samahan niyo akong magdiwang. Natagpuan ko na kasi ang tupa kong nawala! ⁷ Sinasabi ko sa inyo na ganito rin ang magiging saya sa loob ng langit para sa isang makasalanang nagbabalik-loob, kaysa sa 99 *na* matutuwid na di nangangailangang magbago. ⁸ O di kaya, sinung ginang na may 10 denario, kung mawala niya ang isang denario ay di magsisindi ng lampara, at magwawalis ng bahay, at hahanapin *ito* ng mabuti hanggang sa makita niya? ⁹ At kapag nakita na ay tatawagin niya ang mga kaibigan at ang mga kapit-bahay habang sinasabi, 'Samahan niyo akong magdiwang. Nakita ko na kasi yung pera³ na nawala ko! ¹⁰ Gayun din naman, sinasabi Ko sa inyo, na may pagdiriwang sa presensya ng mga anghel ng Diyos para sa isang makasalanang nagbabalik-loob."

Ang Anak na Lumayas sa Tahanan, Pero Muling Nagbalik

11 At sinabi pa Niya, "May isang taong may dalawang anak na lalake. 12 At sinabi sa ama ng mas nakababata sa kanila, 'Itay, ibigay niyo *na* sa akin ang parte ng ari-arian na para sa akin.' At hinati niya sa kanila ang *kanyang* kabuhayan. 13 Pagkatapos, di nagtagal, *ay nag-impake na* mga gamit ang nakababatang anak na lalake, bumiyahe sa isang malayong lalawigan, at doon niya inubos ang ari-arian niya sa waldas na pamumuhay. 14 Pero nang malustay na niya ang lahat ay nagkaroon ng matinding taggutom sa buong lalawigang iyon, at nagsimula na siyang maghirap. 15 Kaya't lumakad siya *at* kumapit sa isang mamamayan ng lalawigang iyon. At pinapunta siya sa gitna ng bukid nito para magpakain ng mga baboy. 16 At inaasam-asam niyang punuin ang tiyan niya ng mga bungang kahoy na kinakain ng mga baboy, pero wala *namang* magbigay sa kanya. 17 Pero nang siya'y matauhan ay sinabi niya, 'Gaano karaming trabahador *mayroon* ang tatay ko na labis-labis ang tinapay pero ako ay halos mamatay na *dito* sa gutom!' 18 Tatayo *na ko dito* para pumunta sa tatay ko, at sasabihin ko sa kanya, 'Itay, nagkasala *po* ako sa langit at sa harap niyo, 19 at di na *po* ako karapat-dapat na tawagin pang anak niyo. Gawin niyo *na lang po* akong gaya ng isa sa mga tauhan niyo. 20 At pagkatayo *roon* ay umalis siya papunta sa ama niya. Pero habang malayo pa siya ay nakita *na* siya ng ama niya at ito ay sobrang naawa. Kaya't ito ay tumakbo, niyakap siya at siya ay pinag-hahalikan. 21 At sinabi sa kanya ng anak, 'Tay, nagkasala *po* ako sa langit, at sa inyong harapan. Kaya't di na *po* ako karapat-dapat *pang* tawagin na anak niyo. 22 Pero sinabi ng ama sa mga alipin niya, 'Ilabas niyo ang pinakamagandang toga at damitan niyo siya at magbigay kayo ng singsing para sa kamay at sandalyas para sa mga paa niya, 23 at kunin niyo ang pinatabang guya, katayin niyo at magdiwang tayo habang kumakain, 24 Dahil itong anak kong lalake ay namatay at muling nabuhay; at nawala siya, pero natagpuan na.' At sila ay nagsimulang magdiwang. 25 Ngayon, ang kanyang panganay na lalake ay nasa bukid, at sa pag-uwi nito, habang papalapit *na* sa bahay, ay narinig nito ang tugtugan at sayawan. 26 At pagtawag niya sa isa sa mga katiwala niya ay inusisa niya kung bakit nangyayari ang mga ito. 27 At sinabi nito sa kanya, 'Dumating na *po* kasi ang kapatid niyo at kinatay *po*

ng ama niyo ang pinatabang guya. Tinanggap niya kasi ito ng nasa maayos na kundisyon.'²⁸ Pero nagalit siya at hindi niya gustong pumasok. Kaya naman, lumabas ang ama niya *at* nakiusap sa kanya. ²⁹ At pagsagot ay sinabi niya sa ama, 'Pansinin niyo, sa dinami-dami ng taon na nanilbihan ako sa inyo, ni minsan ay di ko nilabag ang utos niyo, pero ni minsan ay hindi niyo ko binigyan *man lang* ng bisirong kambing para magsaya kasama ng mga kaibigan ko! ³⁰ Pero nang bumalik itong anak niyong ito, na lumustay ng kabuhayan niyo sa piling ng mga babaing bayaran, ay kinatay niyo *pa* para sa kanya ang pinatabang guya?'³¹ At sinabi niya rito, 'Anak, ikaw ay lagi ko *namang* kasama at lahat nang sa akin ay sa iyo. ³² At tama *lang* na magdiwang at magsaya, dahil itong kapatid mo ay namatay at muling nabuhay; at nawala pero nakita na. "

Ang Matalinong Katiwala

16 ¹ At sinabi Niya pa sa mga alagad Niya, "May isang mayamang tao na mayroong katiwala at may nagsumbong sa kanya na *ang taong* ito ay winawaldas ang mga ari-arian niya. ² At pagtawag sa kanya ay sinabi niya rito, 'Ano ba itong naririnig ko tungkol sa iyo? Isuko mo na ang listahan ng *mga* ipinagkatiwala sa iyo, dahil hindi ka na pwedeng mamahala. ³ At sinabi ng katiwala sa loob-loob niya, 'Ano *na* ang gagawin ko? Binabawi na kasi ng amo ko ang panunungkulan mula sa akin. Hindi ko kayang magbungkal; nahihiya *naman* akong mamalimos. ⁴ Alam ko na ang gagawin ko, para kapag tinanggal na ako sa panunungkulan ay patuluyin nila ako sa loob ng mga tahanan nila. ⁵ At tinawag *niya* ang bawat isang may utang sa amo niya. Sinabi niya sa nauna, 'Magkano ba ang utang mo sa amo ko?' ⁶ At ang sabi nito, '800 galon ng langis ng olibo'. At sinabi niya rito, 'Bilis! Hawakan mo itong papel ng babayaran mo, umupo ka at isulat mo, 400. ⁷ Pagkatapos ay sinabi niya sa isa, 'At ikaw, magkano ang utang mo?' At sinabi nito, '600 kaban ng trigo.' At sinabi niya rito, 'Kunin mo itong papel ng babayaran mo, at isulat mo, 480. ⁸ At pinuri ng amo ang tiwaling katiwala dahil sa talino ng ginawa nito: dahil ang mga anak ng panahong ito ay mas matatalino kaysa sa mga anak ng liwanag sa gitna ng sarili nilang henerasyon.

Maglingkod sa Pera o sa Diyos?

⁹ At Ako naman, sinasabi Ko sa inyo, gamitin *niyo* ang mga kayamanan ng katiwalian para magkaroon kayo ng mga sariling kaibigan, para pag-alis niyo ay tanggapin nila kayo sa loob ng mga tahanang walang hanggan. ¹⁰ Ang tapat sa pinakamaliit ay tapat rin sa malaki: at ang tiwali sa pinakamaliit ay tiwali rin sa malaki. ¹¹ Kaya't kung di kayo naging matapat patungkol sa di totoong yaman, paano kayo pagkakatiwalaan sa totoo? ¹² At kung di kayo naging matapat *sa ari-arian* ng iba, paano kayo pagkakatiwalaan sa sarili niyong ari-arian? ¹³ Walang lingkod ang kayang manilbihan sa dalawang panginoon: dahil alin sa mga ito *ang mangyayari*: aayawan nito ang isa at mamahalin ang kabila, o di kaya'y kakapit ito sa isa at kamumuhian niya ang kabila. Hindi niyo kakayaning paglingkuran ang Diyos at ang pera." ¹⁴ Pero ang mga Pariseo rin, na gahaman sa salapi, ay naririnig ang lahat ng mga bagay na ito, at pinagtawanan *lang* nila Siya. ¹⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Kayo itong mga nagmamalinis sa harap ng mga tao; pero nakikita ng Diyos ang mga puso niyo: dahil ang kapuri-puri sa gitna ng mga tao ay kasuklam-suklam sa harapan ng Diyos."

Pangangaral ng Kaharian ng Diyos

¹⁶ Ang Batas at ang mga Propeta ay hanggang kay Juan: mula sa panahong iyon ang Kaharian ng Diyos ay ipinangangaral na, at bawat isa ay pilit na pumapasok sa loob nito. ¹⁷ At mas madali pang maglaho ang kalawakan at ang *buong* mundo, kaysa mawalang bisa ang isang katiting na guhit sa letra ng Batas. ¹⁸ Sinumang *lalake* ang hiwalayan ang kanyang asawang babae, at magpakasal sa iba ay nangangalunya: at sinumang *lalake* ang magpakasal sa babaing humiwalay mula sa asawang lalake ay nangangalunya."

Si Lazaro at ang Mayaman

¹⁹ Ngayon, may isang mayamang tao, at nakadamit siya ng kulay ube at pinong lino na nagpipiyesta ng enggrande araw-araw. ²⁰ Samantala, doon ay may isang pulubi na ang pangalan ay Lazaro na punung-puno ng sugat. Ito ay nakahandusay sa tapat ng entrada ng kanyang mansion, ²¹ at inaasam-asam

nitong makakain *man lang* mula sa mga mumung nalalaglag galing sa hapag-kainan ng mayaman. Samantala, kapag lumalapit ang mga aso ay dinidilaan nila ang mga sugat niya. ²² At dumating ang panahon na namatay ang pulubi, at siya ay dinala sa piling ni Abraham sa pamamagitan ng mga anghel. At namatay rin ang mayaman, at inilibing. ²³ At habang nagdurusa sa gitna ng impiyerno ay tumingala siya, *at* nakita niya si Abraham sa kalayuan, at si Lazaro sa piling nito. ²⁴ Kaya't sumigaw siya *at* sinabi, 'Amang Abraham, maawa *po* kayo *sa* akin, at ipadala niyo *po* si Lazaro *dito*, para maisawsaw niya ang dulo ng daliri niya sa tubig at malamigan ang dila ko. Hirap na hirap na *po* kasi ako sa gitna ng apoy na ito!' ²⁵ Pero sinabi ni Abraham, 'Anak, alalahanin mo na tinanggap mo na ang mga magagandang bagay *na gusto* mo nang ikaw *ay* Buhay *pa*, at si Lazaro naman yung mga masasamang bagay. Pero inaaliw na siya ngayon, *habang* ikaw naman ay pinahihirapan. ²⁶ At bukod pa rito, sa pagitan namin at ninyo ay may nakakabit na napakalawak na bangin: para hindi magawang tumawid ng mga mula dito papunta sa inyo; ni ang mga mula diyan na makatawid papunta sa amin. ²⁷ Pero sinabi niya, 'Pakiusap ko na lang *po* sa inyo, ama, na ipadala niyo siya sa loob ng bahay ng tatay ko: ²⁸ may lima *po* kasi akong kapatid na lalake; para makapagpatotoo siya sa kanila, nang hindi rin *po* sila mapunta sa gitna ng lugar na ito nang pagdurusa. ²⁹ Sinabi sa kanya ni Abraham, 'Nasa kanila na sina Moises at ang mga propeta; dapat silang makinig sa mga ito. ³⁰ At sinabi niya, 'Hindi *po*, amang Abraham: pero kung may dadalaw sa kanila na mula sa mga patay ay magbabago ang isipan nila!' ³¹ At sinabi nito sa kanya, 'Kung di nila pinakikinggan si Moises at ang mga propeta, di rin sila makukumbinsi, kahit pa may bumangon mula sa mga patay.'

Patawarin ang Mga Nagkakasala at Nagsisisi

17 ¹ At sinabi Niya sa harapan ng mga alagad, "Imposible na walang darating na mga bagay na ikatitod ng mga tao : pero lagot ang taong *magiging* instrumento sa pagdating ng mga ito! ² Mas mabuti pa para sa kanya kung ang gilingang bato *na nakakabit* sa asno ay itali sa leeg niya, at ihagis siya sa gitna ng dagat, kaysa sa matisod niya ang isa sa mga malilinggit na ito. ³ Bantayan niyong mabuti ang inyong mga sarili: At kung

magkasala laban sa iyo ang kapatid mo, sawayin mo siya; at kung magsisi siya ay patawarin mo siya. ⁴ At kung magkasala siya laban sa iyo ng pitong beses sa isang araw, at pitong beses sa isang araw babalik sa iyo para sabihin, 'Nagsisisi ako sa ginawa kong kasalanan; 'ay patatawarin mo siya."

Pananalig Tulad sa Isang Binhi

⁵ At sinabi ng mga apostol sa Panginoon, "Dagdagan, niyo *pa po* ang aming pananalig." ⁶ Pero sinabi ng Panginoon, "Kung mayroon kayong pananalig tulad ng isang binhi ng mustasa, pwede niyong sabihin sa puno ng sikomorong ito, 'Mahugot ka mula sa ugat, at maitanim sa gitna ng dagat; 'at ito ay susunod sa inyo. ⁷ Pero sino sa inyo na mayroong alilang nagsasaka o nagpapakain ng alagang hayop na pagka dating mula sa bukid ay magsasabi sa kanya agad, 'Halika't umupo ka para kumain?' ⁸ Hindi, sa halip ay sasabihin niya dito, 'Ihanda mo *na* ang kakainin ko, at magbihis ka, para makapagsilbi ka sa akin hanggang sa makakain ako at makainom. At pagtapos nito *ay pwede* ka *nang* kumain at uminom.' ⁹ Hindi ba niya pasasalamatang ang aliping iyon dahil ginawa nito ang mga inutos sa kanya? Sa tingin Ko, hindi. ¹⁰ Ganyan din *dapat* kayo, kapag nagawa na ninyong lahat ang mga ipinag-utos sa inyo, sabihin niyo na, 'Kami ay mga walang halagang alipin dahil ginawa *lang* namin ang nararapat naming gawin."

Pinagaling ni Jesus ang 10 Ketongin, Bumalik ang Isa

¹¹ At dumating ang pagkakataon, habang Siya ay papunta sa Jerusalem, na napadaan Siya sa pagitan ng Samaria at Galilee. ¹² At nang papasok na Siya sa isang barangay *doon*, may sumalubong sa Kanyang 10 lalaking may ketong na nakatayo sa kalayuan. ¹³ At nagsisigaw sila habang sinasabi, "Jesus! Panginoon! Maawa *po* Kayo sa amin!" ¹⁴ At nang makita ay sinabi Niya sa kanila, "Pumunta kayo *at* magpatingin sa mga pari." At nangyari, habang papunta *pa lang* sila *doon*, nalinis na sila. ¹⁵ At nang mapansin ng isa sa kanila na siya ay magaling *na*, bumalik siya at nagsisigaw ng pagpupuri sa Diyos, ¹⁶ At dumapa ito sa lupa malapit sa Kanyang mga paa, *at* nagpasalamat sa Kanya. At ang lalaking ito ay isang Samaritano. ¹⁷ At pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya, "Di ba't sampu ang nalinis? Pero nasaan na ang siyam? ¹⁸ Wala *na ba kayong* nakitang bumalik para magbigay

papuri sa Diyos, kundi ang dayuhang ito? ¹⁹ At sinabi Niya rito, "Tumayo *at* lumakad ka na. Ang pananalig mo ang nagligtas sa iyo."

Ang Kaharian ng Diyos ay Nasa Kalooban Mo

²⁰ At nang hingan *Siya* ng sagot ng mga Pariseo sa kung kailan darating ang Kaharian ng Diyos, sumagot Siya sa kanila at sinabi Niya, "Ang Kaharian ng Diyos ay hindi dumarating sa pamamagitan ng pagmamasid, ²¹ ni walang makapagsasabi, 'Tignan mo, nandito!' o 'Tignan mo, nandoon!' Dahil, pansinin *niyo*, ang Kaharian ng Diyos ay nasa kalooban niyo." ²² Sinabi pa Niya sa harap ng mga alagad, "Darating ang mga araw kung kailan aasamin niyong makita ang isa sa mga araw ng Anak ng Tao, at hindi niyo *ito* makikita. ²³ At sasabihin nila sa inyo, 'Tignan mo, nandito; o tignan mo, nandoon.' Huwag niyong puntahan ni sundan *ang mga ito*. ²⁴ Dahil gaya ng kidlat na kumikislap mula sa *isang dako* sa ilalim ng langit na nagliliwanag sa kabilang *dako* sa ilalim ng langit; gayun din ang mangyayari sa Anak ng Tao pagdating ng Araw Niya. ²⁵ Pero dapat muna Siyang magdanas ng maraming paghihirap, at itakwil mula sa henerasyong ito.

Ang Pagbabalik ng Anak ng Tao

²⁶ At tulad sa nangyari sa panahon ni Noe, gayun din ang mangyayari sa panahon ng Anak ng Tao. ²⁷ Sila'y nagkakainan, nag-iinuman, kumukuha ng babaing pakakasalan, *at* naghahandog sa kanilang anak para ikasal, hanggang sa araw na pumasok na si Noe sa loob ng arko, at dumating ang delubyo, na ikinasawi ng lahat. ²⁸ Sa ganito ring paraan ang nangyari sa panahon ni Lot. Sila ay nagkakainan, nag-iinuman, namimili *at* nagbebenta, nagtatanim *at* nagpapatayo ng bahay. ²⁹ Pero nang araw na lumabas na si Lot mula sa Sodom, doon umulan ng apoy at asupre mula sa langit, na ikinasawi nilang lahat. ³⁰ Ganito rin ang mangyayari sa araw na mahayag na ang Anak ng Tao. ³¹ Sa araw na iyon, kung may nasa ibabaw ng bubungan at nasa loob ng bahay ang mga gamit niya, huwag na siyang bumaba pa para kunin ang mga ito. At gayun din ang nasa gitna ng bukid; huwag na niyang balikan pa ang mga naiwan *niya*. ³² Tandaan niyo ang asawa ni Lot. ³³ Sinumang magsumikap na ilitas ang buhay niya ay ipapahamak ito; at sinuman ang magpahamak nito ay

magliligtas nito. ³⁴ Sinasabi Ko sa inyo, sa gabing iyon ay may dalawang *tao* sa ibabaw ng isang kama; ang isa ay kukunin, pero ang isa ay iiwan. ³⁵ May dalawang babaing magkasama sa loob ng gilingan; kukunin ang isa, pero ang isa ay iiwan. ³⁶ May dalawang nasa bukid; ang isa ay kukunin, at ang isa naman ay maiiwan. ³⁷ At pagsagot ay sinabi nila sa Kanya, "Saan *po* ito *magaganap*, Panginoon?" At ang sabi Niya sa kanila, "*Kung* saan nandoon ang katawan, doon magkukumpulan ang mga agila."

Ang Masamang Hukom at ang Balo

18 ¹ At nagsabi pa Siya sa kanila ng isang talinghaga dahil sa kailangan laging manalangin at di masiraan ng loob. ² Sinabi *Niya*, "May isang hukom sa loob ng isang lungsod, na walang takot sa Diyos at walang nirerespetong tao. ³ At may babaing balo sa loob ng lungsod na iyon na pumupunta sa kanya. Sinasabi *nito*, 'Ipaghiiganti niyo *po* ako mula sa kaaway ko. ⁴ At hindi niya ginustong gawin iyon *sa loob* nang ilang panahon: pero pagkatapos ay sinabi niya sa kanyang sarili, 'Bagamat di ako natatakot sa Diyos at walang respeto sa tao, ⁵ pero dahil sa binibigyan ako ng babaing balong ito ng sakit ng ulo, ipaghiiganti ko na siya, para di nako mainis dahil sa walang tigil na pagpunta niya. ⁶ At sinabi ng Panginoon, "Pansinin niyo ang pagkasabi nitong salbahing hukom. ⁷ Hindi *ba't* lalo pa ang Diyos na ipaghiiganti ang mga hinirang Niya na umiiyak sa Kanya araw at gabi? At *Siya* ay punong-puno ng pasensya sa kanila. ⁸ Sinasabi Ko sa inyo na ipaghiiganti Niya sila nang mabilisan. Pero sa pagdating kaya ng Anak ng Tao ay makakakita Siya ng pananalig sa ibabaw ng daigdig?"

Nanalangin ang Pariseo at ang Isang Makasalanan

⁹ At nagsalita rin Siya ng ganitong talinghaga para sa ilan na naniniwala sa sarili nila na sila ay matuwid, pero walang respeto sa ibang di nila katulad. ¹⁰ "May dalawang taong umakyat sa loob ng templo para manalangin: yung isa *ay* Pariseo, at yung isa naman *ay* kolektor ng buwis. ¹¹ Nang tumayo ang Pariseo ay nanalangin siya mag-isa ng ganito, 'O Diyos, pinasasalamatan Ko *po* Kayo, na hindi *po* ako tulad ng ibang mga tao - mga magnanakaw, mga di makatarungan, mga immoral, o gaya

nitong kolektor ng buwis na ito. ¹² Nag-aayuno *po* ako ng dalawang beses sa isang linggo. Nag-iikapo *po* ako sa lahat ng aking natatanggap, gaano man karami. ¹³ At ang kolektor ng buwis na nakatayo sa malayo ay di man lang maatim na tumingingala sa langit, pero sinusuntok niya ang dibdib niya habang sinasabi, 'Diyos *ko*, maawa *po* Kayo sa isang makasalanang *tulad* ko.' ¹⁴ Sinasabi Ko sa inyo, ang taong ito ay umuwi papunta sa bahay niya ng may bahid na katuwiran, kaysa sa isa. Dahil ang bawat isang itinataas ang sarili ay ibababa, at ang nagpapakumbaba sa sarili ay itataas."

Ilapit Natin ang Maliliit na Bata Kay Jesus

¹⁵ At dinadala rin nila sa Kanya ang mga sanggol, para mahawakan Niya ang mga ito. Pero nang makita ito ng mga alagad, sinaway nila ang mga ito. ¹⁶ At pagtawag sa kanila ni Jesus ay sinabi Niya, "Pabayaang niyo ang mga maliliit na bata na lumapit sa Akin, at huwag niyo silang pagbawalan, dahil para sa mga *tulad* nila ang Kaharian ng Diyos. ¹⁷ Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, sinumang hindi tatanggap sa Kaharian ng Diyos gaya sa isang malinggit na bata ay hinding-hindi makakapasok sa loob nito.

Utos ni Jesus sa Isang Mayamang Pinuno

¹⁸ At may isang pinuno ang nagtanong sa Kanya. Sabi *nito*, "Mabuting guro, ano *po* ang dapat gawin para magmana ako ng Buhay na walang hanggan?" ¹⁹ Pero sinabi sa kanya ni Jesus, "Bakit mabuti ang tawag mo sa Akin? Walang ibang mabuti kundi ang nag-iisang Diyos. ²⁰ Alam mo ang mga kautusan? 'Huwag kang mangangalunya,' 'Huwag kang papatay ng tao,' 'Huwag kang magnanakaw,' 'Huwag kang magpapahayag ng kasinungalingan,' 'Parangalan mo ang iyong ama at ang iyon ina.'" ²¹ At sinabi niya, "Tinupad ko na *po* ang lahat ng ito mula pa sa aking pagkabata." ²² At nang marinig ni Jesus ang mga ito ay sinabi Niya sa kanya, "Pero may isa ka pang kulang. Ibenta mo ang lahat ng mayroon ka gaano man karami, at ipamahagi mo sa mga mahihirap, at magkakaroon ka ng imbak na yaman sa langit. At pagbalik mo ay sumunod ka sa Akin." ²³ Pero nang marinig ang mga ito ay lubha siyang nalungkot, dahil siya ay napakayaman. ²⁴ At nang makita ni Jesus na sobra itong

nalungkot ay sinabi Niya, "Gaano na lang kahirap para sa mga may kayamanan na pumasok sa loob ng Kaharian ng Diyos." ²⁵ Dahil mas madali pa sa isang kamelyo na lumusot sa butas ng karayom kaysa sa isang mayaman na makapasok sa loob ng Kaharian ng Diyos." ²⁶ At sila na nakarinig ay sinabi, "At sino *nanan po* ang may kakayanang maligtas?" ²⁷ Pero ang sabi Niya, "Ang mga bagay na imposible sa tao ay posible sa Diyos." ²⁸ At sinabi ni Pedro, "Tignan Niyo, iniwan *po* namin ang lahat at sumunod kami sa Inyo." ²⁹ At sinabi Niya sa kanila, "Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, na walang nag-iwan ng kanyang bahay o mga magulang, o mga kapatid, o asawa, o mga anak, alang-alang sa Kaharian ng Diyos, ³⁰ ang hindang-hindi tatanggap sa kasalukuyang panahon ng higit pa rito, at sa mundong darating, Buhay na walang hanggan."

Binanggit ni Jesus Kung Ano ang Mangyayari sa Kanya

³¹ At nang tawagin ang 12, ay sinabi Niya sa harap nila, "Pansinin niyo, paakyat na tayo sa Jerusalem at matutupad na ang lahat ng naisulat sa pamamagitan ng mga propeta tungkol sa Anak ng Tao. ³² Dahil ipagkakanulo Siya sa mga pagano, at Siya ay paglalaruan, at wawalang-hiyain, at pagdududuraan. ³³ At pagkahagupit nila *sa Kanya*, ay papatayin nila Siya, at sa ikatlong araw Siya ay babangon muli." ³⁴ Pero wala silang naintindihan sa mga bagay na ito, dahil tinago ang kahulugan ng salitang ito mula sa kanila, kaya't di nila nauunawaan ang mga bagay na binabanggit.

Pinagaling ni Jesus ang Bulag sa Jerico

³⁵ At dumating ang panahon, na habang Siya'y palapit sa Jerico, ay may isang bulag na nakaupo sa tabing daan na namamalimos, ³⁶ at nang marinig ang pagdating ng mga tao, ay nagtanong siya kung ano ang nangyayari. ³⁷ At sinabi nila sa kanya na si Jesus na Nazareno ay paparating. ³⁸ At sumigaw siya habang sinasabi, "Jesus, Anak ni David! Maawa *po* Kayo sa akin!" ³⁹ At yung mga nasa harapan ay pinagsabihan siya na manahimik, pero lalo pa siyang nagsisigaw, "Anak ni David, maawa *po* kayo sa akin!" ⁴⁰ Kaya't napatigil si Jesus *at* nag-utos Siya na papuntahin yung mama sa Kanya. At nang ito'y makalapit,

tinanong Niya ito, ⁴¹ Sabi *Niya*, "Anung gusto mong gawin Ko para sa iyo?" At sinabi nito, "Panginoon, na makakita kong muli." ⁴² At sinabi ni Jesus sa kanya, "Tanggapin mo ang iyong paningin. Ang pananalig mo ang nagligtas sa iyo." ⁴³ At biglang nagbalik ang kanyang paningin at sumunod siya sa Kanya habang nagpupuri sa Diyos. At lahat ng taong nakakita *nito* ay nagbigay papuri sa Diyos.

Tinawag ni Jesus si Zaqueo

19

¹ At pagkapasok ay dumaan Siya sa gitna ng Jerico. ² At kapansin-pansin, *doo'y may* isang lalaking nagngangalang Zaqueo, at siya ang pinuno ng mga kolektor ng buwis. Siya rin ay mayaman. ³ At nagsisikap siyang makita kung sino itong si Jesus pero hindi niya kaya mula *sa gitna* ng maraming tao, dahil maliit *lang* ang pangangatawan niya. ⁴ Kaya't tumakbo siya sa unahan, umakyat sa isang puno ng sikomoro para makita Siya, dahil malapit na Siyang dumaan doon. ⁵ at nang makarating na Siya sa lugar na iyon, tumingala si Jesus, nakita siya, at sinabi Niya sa kanya, "Zaqueo, bilisan mong bumaba *dyan* dahil kailangan Akong manatili ngayong araw na ito sa loob ng bahay mo." ⁶ At nagmamadali siyang bumaba. Pagtapos ay tuwang-tuwa nito Siyang pinaunlakan. ⁷ At nang makita nila *ito* ay nagbulungan silang lahat habang sinasabi na, "Tumuloy Siya para maging bisita *nitong* makasalanang mama." ⁸ At tumayo si Zaqueo sabay sinabi niya sa harap ng Panginoon, "Tignan niyo *po* Panginoon, ang kalahati ng mga ari-arian ko ay binibigay ko *na* sa mga mahihirap, at kung may kinuha ako mula kanino man sa maling pamamaraan, isasauli ko *po* ang apat na beses na halaga niyon." ⁹ At sinabi sa kanya ni Jesus na, "Ngayong araw na ito ay dumating ang kaligtasan sa tahananang ito, dahil siya rin ay isang lalaking anak ni Abraham. ¹⁰ Dahil dumating ang Anak ng Tao para hanapin at iligtas ang napahamak."

Talinghaga ng Mga Aliping Napagkatiwalaan ng Yaman

¹¹ At habang pinakikinggan nila ang mga bagay na ito, idinagdag *pa* niya *at* binanggiti ang isang talinghaga, dahil sa Siya ay malapit *lang* sa Jerusalem at inaakala nila na ang Kaharian ng

Diyos ay biglaan nang lilitaw. ¹² Kaya't sinabi Niya, "May isang tao na pinanganak na maharlika na pumunta sa malayong bansa para tanggapin ang isang kaharian para sa sarili niya at magbalik. ¹³ At tinawag niya ang 10 alipin niya, binigyan niya sila ng 10 mina, at sinabi niya sa kanila, 'Magtrabaho kayo hanggang sa pagdating ko.' ¹⁴ Pero ang mga mamamayan niya ay ayaw sa kanya at nagpadala pa ng kinatawan para puntahan siya. Sabi nila, 'Hindi namin gustong maghari sa amin ang *taong* ito.' ¹⁵ At dumating ang panahon nang siya'y bumalik na, matapos tanggapin ang kaharian, na nag-utos siyang papuntahin sa kanya ang mga aliping iyon na binigyan niya ng pera, para alamin kung magkano ang kinita ng bawat isa sa pangangalakal. ¹⁶ Kaya't lumapit ang una *at* sinabi, 'Panginoon, ang mina niyo ay tumubo *po* ng 10 mina.' ¹⁷ At sinabi niya rito, 'Magaling, isang mabuting alipin! Dahil naging matapat ka sa kaunti, sa iyo *na* ang pamamahala ng 10 lungsod.' ¹⁸ At lumapit ang pangalawa sabay sinabi, 'Panginoon, ang mina niyo ay tumubo *po* ng lima *pang* mina.' ¹⁹ At ganoon din ang sinabi nito sa kanya, 'At ikaw, maging tagapamuno ka sa limang lungsod.' ²⁰ At lumapit *yung* isa pa sabay sinabi, 'Panginoon, tignan niyo *po*, ang mina niyo na nasa pangangalaga ko ay nakatago *po dito* sa loob ng panyo; ²¹ Ang dahilan ay natatakot *po* ako sa inyo, mabagsik *po* kasi kayong tao. Kinukuha *po* ninyo ang bagay na hindi kayo ang gumawa at inaani niyo ang hindi ninyo itinanim.' ²² At sinabi niya rito, 'Mula *sa salitang lumabas* sa bibig mo ay hahatulan kita, masamang alipin!' Alam mo palang mabagsik akong tao, *dahil* kinukuha *ko* ang hindi ako ang gumawa at inaani ang hindi ko itinanim. ²³ *Sa* makatuwid, bakit di mo *na lang* inilagay ang pera ko sa bangko, para sa pagbalik ko ay masingil ko ito sana *nang* may kasamang interes? ²⁴ At sinabi niya sa mga nakatayo *doon*, 'Kunin niyo sa kanya ang mina at ibigay sa taong may 10 mina.' ²⁵ Pero sinabi nila sa kanya, 'Panginoon, mayroon na *po* siyang 10 mina.' ²⁶ (Dahil sinasabi ko sa inyo na bibigyan pa ang bawat isang mayroon na, pero mula sa wala, kahit ang bagay na mayroon siya ay kukunin *pa* mula sa kanya.) ²⁷ Bukod pa dyan, dalhin niyo dito yung mga kaaway kong iyon na ayaw na maghari ako sa kanila, at bitayin niyo *sila* sa harapan ko." ²⁸ At matapos Niyang sabihin ang mga bagay na ito ay nauna na Siyang lumakad paakyat sa Jerusalem.

Ang Pagdating ng Hari ng mga Judio

²⁹ At dumating ang panahon, nang malapit na Siya sa Betfage at Betania papunta sa bundok na kung tawagin ay Olibo na nagpadala Siya ng dalawa sa mga alagad Niya. ³⁰ Sinabi Niya, "Pumunta kayo sa loob ng barangay na nasa harap at pagpasok *niyo* ay matatagpuan niyong nakatali ang isang bisirong asno na hindi pa nasakyan ninuman. Kalagan *at* dalhin niyo rito. ³¹ At kung may magtanong sa inyo, 'Ano ang dahilan bakit niyo *ito* kinakalagan?' Sasabihin niyo ang ganito sa kanya, 'Dahil may kailangan sa kanya ang Panginoon.'" ³² At pagkaalis ng mga napag-utusan ay natagpuan nga nila *iyon* ayon sa pagkasabi Niya sa kanila. ³³ At habang kinakalagan nila yung bisirong asno, sinabi ng mga may-ari nito sa kanila, 'Bakit niyo kinakalagan ang bisirong asno?' ³⁴ At sinabi nila, 'May kailangan sa kanya ang Panginoon.' ³⁵ At dinala nila ito palapit kay Jesus, tapos ay inilagay ang kanilang mga damit sa ibabaw ng bisirong asno habang isinasakay nila *dito* si Jesus. ³⁶ At habang lumalakad Siya ay nilalatag nila ang mga damit nila sa gitna ng kalsada. ³⁷ At nang Siya'y malapit nang dumating sa ibaba ng bundok ng mga Olibo, nagsimulang magdiwang *at* magpuri sa Diyos nang may malakas na tinig ang lahat ng mga alagad na ubod ng dami dahil sa lahat ng himalang nasaksihan nila. ³⁸ Sabi nila, "Purihin ang Hari na dumarating sa pangalan ng Panginoon! Kapayapaan sa langit, at kaluwalhatian sa Kataas-taasan! ³⁹ At ilan sa mga Pariseo na galing sa dagsa ng tao ay nagsabi sa kanya, "Guro, pakisaway *po* ang mga alagad niyo." ⁴⁰ At pagsagot ay sinabi Niya sa kanila, "Sinasabi Ko sa inyo, na kung tatahimik ang mga ito, ang mga bato *naman* ang magsisigawan!"

Iniyakan ni Jesus ang Lungsod ng Jerusalem

⁴¹ At nang malapit na Siya ay pinagmasdan *Niya* ang lungsod, *at* iniyakan Niya ito ⁴² habang sinasabing, "Kung kinilala mo *lang sana*, oo ikaw, ang mga bagay na magdadala ng kapayapaan sa iyo, kahit man lang ang para sa araw mo na ito! Pero ngayon, nakatago na ang mga ito mula sa iyong mga mata. ⁴³ Dahil darating sa iyo ang mga araw na ang mga kaaway mo ay gagawa ng moog sa paligid mo, at paliligiran ka nila at wala silang palalabasin sa inyo sa lahat ng dako. ⁴⁴ At ipapantay ka nila sa

lupa kasama ng mga anak mo na nasa loob mo. Hindi rin sila mag-iiwan sa loob mo ng batong nakapatong sa isa *pang* bato, dahil hindi mo binigyang pansin ang panahon ng pagbisita *Ko* sa iyo."

Nilinis ni Jesus ang Templo

⁴⁵ At pagpasok *Niya* sa loob ng templo, sinimulan Niyang itaboy ang mga nagtitinda sa loob nito, pati na ang mga bumibili ⁴⁶ habang sinasabi sa kanila, "Nakasulat, 'Ang bahay Ko ay bahay ng pananalangin,' pero kayo, ginawa niyo itong lungga ng mga magnanakaw!" ⁴⁷ At araw-araw Siyang nagtuturo sa loob ng templo. Samantala ang mga pangulo ng kaparian, at ang mga dalubhasa sa Biblia, pati na ang mga pinuno ng sambayanan ay nagsisikap na iligpit Siya, ⁴⁸ pero di sila makakita ng paraan kung paano nila *ito* gagawin dahil ang lahat ng tao ay gustong-gusto Siyang pakinggan.

Hinanapan si Jesus ng Lisensya sa mga Gawain Niya

20 ¹ At dumating ang panahon, sa isa sa mga araw na iyon, habang nagtuturo Siya sa mga tao sa loob ng templo at nangangaral ng masayang balita na dumating ang mga pangulo ng kaparian, at ang mga dalubhasa sa Biblia, kasama ang mga punong-lingkod. ² At nagsalita sila sa harapan *Niya* *at* sinabing, "Sabihin Mo sa amin, sa pamamagitan ng anung awtoridad ginagawa Mo ang mga bagay na ito, o sino ang nagbigay sa Iyo ng awtoridad na ito?" ³ At pagsagot ay sinabi *Niya* sa harapan nila, "Tatanungin Ko rin kayo *tungkol* sa isang bagay at sagutin niyo Ako, ⁴ Ang paglulublob ni Juan, galing ba ito sa langit, o galing sa mga tao?" ⁵ At nag-usap usap sila sa isa't isa *at* sinabi na, "Kung sasabihin natin, 'galing sa langit', sasabihin *Niya*, 'Eh, bakit hindi niyo siya pinaniwalaan?' ⁶ Pero kung sasabihin natin, 'galing sa mga tao,' babatuhin *naman* tayo ng lahat ng tao, dahil kumbinsido silang si Juan ay isang propeta. ⁷ Kaya't sinagot nila na hindi nila alam *kung* saan *ito* galing. ⁸ At sinabi ni Jesus sa kanila, "Hindi Ko rin sasabihin sa inyo sa pamamagitan ng anung awtoridad ginagawa Ko ang mga bagay na ito."

Talinghaga ng Ubasan: Babala sa mga Masamang Lider ng Simbahan

⁹ Kaya't nagsimula Siyang magsalita sa harap ng mga tao *gamit* ang talinghagang ito, "May isang taong nagpatanim ng mga ubas, at ipinagkatiwala iyon sa mga magbubukid, tapos ay nangibang bansa siya ng mahabang panahon. ¹⁰ At nang dumating ang panahon, nagpadala siya ng alipin papunta sa mga magbubukid para ibigay nila rito ang mula sa ani ng ubasan. Pero tinambangan ito ng mga magbubukid *at* pinauwi nila *itong* walang kadala-dala. ¹¹ At muli siyang nagpadala ng isa pang alipin, pero ito rin ay binugbog nila, matapos walang hiyain ay pinauwi nila *itong* walang kadala-dala. ¹² At muli siyang nagpadala sa pangatlong pagkakataon. Pero sinugatan din nila ito *at* itinaboy palabas. ¹³ Kaya't sinabi *na* ng may-ari ng ubasan, 'Ano *na* ang gagawin ko? Ipapadala ko *na* ang minamahal kong anak, baka sakaling kapag nakita nila siya ay magkaroon sila ng respeto *sa kanya*. ¹⁴ Pero nang makita siya ng mga magbubukid ay nagsalita sila sa isa't isa *at* sinabi, 'Ito ang tagapagmana. Halikayo, patayin natin siya para mapa sa atin *na* ang mana! ¹⁵ At nang itaboy nila siya palabas ng ubasan, *siya* ay pinatay nila. Ano kaya ang gagawin sa kanila ng may-ari ng ubasan? ¹⁶ Pupunta siya *doon* at lilipulin niya ang mga magbubukid na iyon, at ibibigay niya ang ubasan sa iba." At nang marinig nila *ito* ay sinabi nila, "Huwag nawa itong mangyari!" ¹⁷ At tumingin Siya sa kanila sabay sabi, "Kung ganun, ano itong naisulat, *'Ang* batong tinanggihan ng mga gumagawa *ng gusali*, ito ang siyang naging pinakamahalagang *batong* panulukan?" ¹⁸ Sinumang malaglag sa ibabaw ng batong iyon ay magkakahiwa-hiwalay, pero ang sinumang bagsakan nito, siya ay dudurugin nito ng pinong-pino." ¹⁹ At sinikap ng mga pangulo ng kaparian at ng mga dalubhasa sa Biblia *na* arestuhin Siya nang oras ding iyon, pero natakot sila sa taong bayan, dahil alam nila na patungkol sa kanila ang talinghagang iyon na sinabi Niya.

Nagpadala ng mga Espiya kay Jesus ang mga Lider ng Simbahan

²⁰ At nang mapanood *Siya* ay nagpadala sila ng mga espiya na nagpapanggap na sila ay mga matutuwid, nang sa ganun ay mahuli nila Siya sa salita, na hahantong sa pagdala sa Kanya sa

pinakamataas na kapangyarihan at sa pamamahala ng gobernador. ²¹ At nagtanong sila sa Kanya *at* sinabi, "Guro, alam *po* namin na nagsasabi at nagtuturo Kayo ng tama, at wala kayong pinapaborang tao, sa halip ay nagtuturo sa paraan ng Diyos ng may katotohanan. ²² Naaayon *po* ba sa Batas ng Diyos na magbigay tayo ng buwis sa Emperador o hindi? ²³ Pero nang malaman Niya ang kanilang pagkukunwari ay sinabi Niya sa kanila, "Bakit niyo ako sinusubukan? ²⁴ Ipakita niyo sa Akin ang isang denario. Kaninong mukha at tatak ang nandito?" At pagsagot ay sinabi nila, "sa Emperador *po*." ²⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Samakatuwid, ibigay niyo sa Emperador ang mga bagay na para sa Emperador, at sa Diyos ang mga bagay na sa Diyos." ²⁶ At di nila Siya kayang hulihin sa salitang sinasabi Niya sa harapan ng mga tao, at sa pagkamangha sa sagot Niya, nanahimik *na lang* sila.

Doktrina Tungkol sa Pagbangon ng mga Namatay

²⁷ Dumating rin ang ilan sa mga Saduseo na nagtuturong hindi magbabangon ang mga patay. Tinanong nila Siya, ²⁸ *at* sinabi, "Guro, si Moises *po* ay sumulat sa atin, 'Kung may isang lalaking kapatid ang mamatay na may asawa, pero namatay siya nang walang anak, ang lalaking kapatid nito ay dapat na kupkupin ang nabiyuda at magtaguyod ng binhi para sa kapatid niyang lalake. ²⁹ Ngayon, mayroon pitong magkakapatid na lalake: at ang unang nag-asawa ay namatay nang walang anak. ³⁰ At kinupkop ng pangalawa ang nabiyuda at ito ay namatay na walang anak. ³¹ At kinupkop siya ng pangatlo, at pare-parehas rin ang nangyari *hanggang* sa *ika*-7. At namatay sila na walang naiwang mga anak. ³² At sa bandang huli, namatay rin ang babae. ³³ Sa pagbangon ng mga patay, sino ngayon sa kanila ang magiging asawa niya, kung ang pito ay naging asawa niya?" ³⁴ At pagsagot ay sinabi sa kanila ni Jesus, "Ang mga anak ng mundong ito ay nagpapakasal, at ibinibigay para makasal. ³⁵ Pero silang mga naturingang karapat-dapat na magkamit sa mundong iyon, at ng pagbangon mula sa mga patay, ay di *na* nagpapakasal o ibinibigay para makasal ³⁶ dahil hindi na sila mamamatay. Kaparehas na kasi nila ang mga anghel at sila ay mga anak ng Diyos *dahil* sila ay mga anak ng pagbangon mula sa mga patay. ³⁷ Tungkol naman sa pagbangon ng mga patay, maski na si Moises ay ipinakita nang kaharap ang mababang

puno, kung paano niya tinawag *ang* Panginoon: ang Diyos ni Abraham, at ang Diyos ni Isaac, at ang Diyos ni Jacob. ³⁸ At hindi Siya Diyos ng mga patay, kundi ng mga nabubuhay, dahil ang lahat ay sa Kanya nabubuhay. ³⁹ Sumagot din ang ilan sa mga dalubhasa sa Biblia *at* sinabi nila, "Guro, maganda *po* ang sinabi Niyo." ⁴⁰ At hindi na sila nagtangkang magtanong *pa* sa Kanya ng kahit ano. ⁴¹ Kaya't sinabi Niya sa kanila, "Paano nila ipaliwanag 'Ang Kristo ay anak ni David. '42 at ang sinasabi mismo ni David sa aklat ng mga Awit, 'Sinabi ng Panginoon sa Panginoon ko, 'Maupo Ka sa kanan Ko ⁴³ hanggang sa gawin Kong tuntungan ng mga paa Mo ang mga kaaway Mo?' ⁴⁴ Samakatuwid ay tinatawag Siya ni David na Panginoon. Ngayon, paanong naging anak Siya nito?"

Mag-Ingat sa Mga Salbahing Mangangaral

⁴⁵ At habang nakikinig ang lahat ng tao, sinabi Niya sa mga alagad Niya, ⁴⁶ Mag-ingat kayo mula sa mga dalubhasa sa Biblia na mahilig maglakad suot ang magagarang damit, at gustong-gusto ang mga parangal sa gitna ng mga pampublikong pagpupulong, at ang mga espesyal na upuan sa loob ng mga simbahan, at ang mga upuan para sa mga panauhing pandangal sa gitna ng mga handaan. ⁴⁷ Sila ang mga umuubos sa kabuhayan ng mga balo, at nagdarasal ng pagkahaba-haba bilang palabas. Tatanggapin nila ang mas mabigat na kaparusahan.

Ang Balong Nagbigay ng Masaganang Handog sa Harap ng Diyos

21 ¹ At pagtingala ay nakita Niya ang mga mayayaman na naglalagay ng mga handog nila sa loob ng kabang-yaman. ² At nakita Niya rin ang isang mahirap na balong naglalagay doon ng dalawang salaping barya, ³ At sinabi Niya, "Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, na ang mahirap na balong ito ay naglagay ng mas malaking halaga kaysa sa *kanilang* lahat, ⁴ Dahil lahat sila'y naghulog sa gitna ng mga handog ng Diyos mula sa *mga salaping* sumobra sa kanila; pero siya, sa kabila ng kahirapan niya, ay hinulog ang lahat ng kabuhayan na pinanghahawakan niya."

⁵ At habang ang ilan ay nagsasalita patungkol sa templo, kung paano ito napapalamutian ng magagandang bato at mga handog, ay sinabi Niya,

Mga Mangyayari sa Hinaharap

⁶ "*Patungkol* sa mga bagay na ito na nakikita niyo, darating ang mga araw kung saan walang matitirang batong nakapatong sa bato na hindi guguhon" ⁷ At nagtanong sila sa Kanya *at* sinabi, "Guro, kailan *po* kaya mangyayari ang mga ito? At ano *po* ang senyales na malapit na *pong* mangyari ang mga ito?" ⁸ At sinabi Niya, "Maging mapanuri kayo para di kayo malinlang. Dahil maraming darating na gagamitin ang pangalan Ko *na* magsasabing, 'Ako *ang Kristo*' at, 'Dumating na ang panahon!' Kaya naman huwag *niyong* hayaang mapasunod nila kayo. ⁹ Pero kapag nakarinig kayo ng mga digmaan at mga kaguluhan, huwag kayong matakot. Dahil dapat munang mangyari ang mga ito, pero ang katapusan *ay* di *pa* agad *darating*. ¹⁰ Sa puntong iyon ay sinabi Niya sa kanila, "Makikipaglaban *ang isang* bansa laban sa *ibang* bansa, at kaharian laban sa kaharian. ¹¹ Bukod pa rito magkakaroon ng malalakas na lindol sa iba't ibang lugar, at kakulangan sa pagkain, pati na mga salot, di lang *yan* kundi mga nakakatakot na kaganapan, at magkakaroon ng mga nakakamanghang mga senyales mula sa kalangitan.

Darating Ang Mga Pag-Uusig

¹² At bago *mangyari* ang mga ito lahat kayo ay dadakipin nila, at uusigin para bitbitin sa loob ng mga simbahan, at mga bilangguan na hahantong sa harapan ng mga hari at mga gobernador alang-alang sa pangalan Ko. ¹³ Pero ito'y magbibigay sa inyo ng pagkakataon para *magbigay* ng testimonya. ¹⁴ Kaya naman, ikundisyon niyo na ang mga kalooban niyo na huwag paghahandaan ang sasabihing depensa ¹⁵ dahil bibigayan Ko kayo ng bibig at karunungan na di kayang pabulaanan o kontrahin ng lahat ng mga kumakalaban sa inyo. ¹⁶ At tatraydorin kayo maski ng *inyong* mga magulang, at mga kapatid, pati na mga kamag-anak at mga kaibigan. At ang *ilan* sa inyo ay mapapatay. ¹⁷ At kamumuhian kayo ng lahat dahil sa pangalan Ko. ¹⁸ Pero isa *mang* buhok mula sa ulo niyo ay hinding-hindi

mapapahamak. ¹⁹ Panghawakan niyo ang inyong mga kaluluwa sa pamamagitan ng katatagan ninyo. ²⁰ At kapag nakita niyo na ang Jerusalem na napapaligiran ng mga sundalo, sa puntong iyon, alam niyo na nalalapit na ang pagkawasak nito.

Panahon ng Paghihiganti ng Diyos

²¹ Kaya't umalis na dapat ang mga nasa loob ng Judea papunta sa kabundukan, at iyong mga nasa sentro nito ay dapat nang maglabasan. Ang mga nasa *karatig*-lalawigan naman ay huwag nang pumasok papunta rito. ²² Dahil ang mga ito ay panahon ng paghihiganti, para matupad ang lahat ng mga naisulat. ²³ Pero kawawa ang mga nagdadalang tao at ang mga nagpapasuso sa mga araw na iyon, dahil magkakaroon ng napakatinding kahirapan sa ibabaw ng kalupaan, at matiniding galit laban sa mga taong ito. ²⁴ At sila ay mapapabagsak sa talim ng espada, at dadalhing bihag papunta sa lahat ng mga bansa. At ang Jerusalem ay madudurog sa ilalim ng mga dayuhang bansa hanggang sa matapos ang itinakdang panahon sa mga dayuhang bansa. ²⁵ At magkakaroon ng mga senyales sa araw at sa buwan, pati na sa mga bituwin; at sa ibabaw ng daigdig, kapighatian na may kasamang kalituhan ng mga bansa kasabay ng pag-aalboroto ng karagatan at ng alon. ²⁶ Masisiraan ng loob ang mga tao dahil sa takot at sa panonood sa mga nangyayari sa buong mundo: dahil ang kapangyarihan sa kalangitan ay mayayanig.

Pagbabalik ng Anak ng Tao

²⁷ At sa puntong iyon ay makikita nila ang Anak ng Tao *na* dumarating sa gitna ng alapaap nang may kapangyarihan at matinding kaluwhatian. ²⁸ Ngayon, kapag nagsimula nang mangyari ang mga ito, tumayo na kayo, at iangat niyo ang mga ulo niyo, dahil nalalapit na ang kaligtasan niyo. ²⁹ At nagsabi Siya ng talinghaga sa kanila, "Pagmasdan niyo ang puno ng igos at lahat ng mga puno. ³⁰ Kapag ang mga ito ay sumibol na, makikita't malalaman niyo sa inyong mga sarili na ang tag-init ay malapit na. ³¹ Kaya't tulad din nito kayo, kapag nakita niyong nangyayari na ang mga bagay na ito, dapat niyong malaman na ang Kaharian ng Diyos ay malapit na. ³² Sinasabi Ko sa inyo ang totoo, na hinding hindi lilipas ang henerasyong ito hangga't di

nagaganap ang lahat. ³³ Ang langit at ang lupa ay maglalaho, pero ang mga salita Ko ay hinding hindi maglalaho.

Magbantay Kayo

³⁴ Pero bantayan niyong mabuti ang inyong mga sarili baka sa anumang panahon ang inyong mga puso ay matangay ng katakawan, at paglalasing, at mga alalahanin sa buhay, at dumating na lang sa harap niyo ang araw na iyon ng di inaasahan. ³⁵ Dahil tulad sa patibong ay darating ito sa lahat ng naninirahan sa ibabaw ng buong daigdig. ³⁶ Kaya't magbantay kayo sa bawat pagkakataon habang nananalangin, para maituring kayong karapat-dapat na makatakas sa lahat ng mga bagay na malapit nang mangyari, at makatayo sa harap ng Anak ng Tao." ³⁷ At sa araw ay nagtuturo Siya sa loob ng templo, pero sa gabi ay lumalabas at nagpapalipas Siya ng gabi sa gitna ng bundok na kung tawagin ay Olibo. ³⁸ At ang lahat ng tao ay maagang dumudulog sa Kanya sa loob ng templo para pakinggan Siya.

Sinaniban si Judas ni Satanas

22 ¹ Ngayon, parating na ang pista ng Tinapay na Walang Lebadura na kung tawagin ay Paskua. ² Samantala, ang mga pinunong pari at ang mga dalubhasa sa Biblia ay nag-iisip ng paraan kung paano nila Siya ililigpit, dahil natatakot sila sa taong bayan. ³ At sumanib si Satanas sa loob ni Judas na kung tawagin ay Iskariote na siyang kabilang sa labindalawa. ⁴ At pag-alis ay kinausap niya ang mga pinunong pari at ang mga mahistrado kung anung paraan Siya maipagkakanulo sa kanila. ⁵ At sila'y nagdiwang at sumang-ayon na bibigyan siya ng pera. ⁶ Kaya't nangako siya, at naghanap na siya ng pagkakataon na ipagkanulo Siya sa kanila na malayo sa mga tao. ⁷ At dumating na ang araw ng Tinapay na Walang Lebadura, kung kailan ang *kordero ng* Paskua ay kinakailangang patayin. ⁸ Kaya't inutusan Niya sina Pedro at Juan sabay sinabi, "Pag-alis *niyo* ay ihanda niyo ang ating Paskua para sa ating pagsasalo." ⁹ At sinabi nila sa Kanya, "Saan Niyo *po* kami gustong maghanda?" ¹⁰ At sinabi Niya sa kanila, "Makinig *kayo*, pagkapasok niyo sa gitna ng lungsod ay makakasalubong niyo ang isang lalaking may bitbit na isang bangang tubig. Sundan niyo siya sa loob ng bahay kung saan siya papasok. ¹¹ At

sasabihin niyo sa may-ari ng bahay, 'Pinasasabi *po* ng Guro sa inyo, 'Nasaan ang kuwarto kung saan Ako kakain ng Paskua kasama ang mga alagad Ko?'¹² At ipapakita niya sa inyo ang isang malaking kuwarto sa itaas na may mga kagamitan na. Doon kayo maghanda."

Itinatag ni Kristo ang Bagong Tipan

¹³ At pag-alis ay natagpuan nila kung paano Niya sinabi sa kanila at naghanda sila para sa Paskua. ¹⁴ At nang dumating ang takdang oras, naupo Siya sa hapag-kainan at ang 12 apostol kasama Niya. ¹⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Labis Kong hinangad na kumain nitong Paskua kasama kayo bago Ko maghirap. ¹⁶ Dahil sinasabi Ko sa inyo na hinding hindi nako kailanman kakain mula dito, hanggang sa matupad ito sa gitna ng Kaharian ng Diyos. ¹⁷ At pagkuha sa baso, nagpasalamat Siya *at* sinabi, "Kunin niyo ito, at ipamahagi sa bawat isa sa inyo. ¹⁸ Dahil sinasabi Ko sa inyo na hinding-hindi na Ako iinom *pa* mula sa bunga ng ubasan hanggang sa dumating ang Kaharian ng Diyos. ¹⁹ At pagkakuha sa tinapay, nagpasalamat Siya, pinagpira-piraso iyon, at ibinigay sa kanila habang sinasabi, "Ito ang katawan Ko na inaalay Ko para sa inyo. Gawin niyo ito bilang ala-ala Ko." ²⁰ Ganoon din ang sinabi Niya sa baso pagkatapos ng hapunan, "Ito ang baso ng bagong testamento gamit ang Aking dugo na ibinubuhos para sa inyo. ²¹ Pero tignan niyo, ang kamay ng magkakanulo sa Akin ay kasama Ko sa harap ng lamesa. ²² At totoong papanaw ang Anak ng Tao ayon sa naitakda, pero lagot ang taong iyon na tutulong na madakip Siya!" ²³ At nagsimula silang magtanong sa isa't isa kung sino ba sa kanila ang siyang magtatangkang gumawa nito.

Ang Pinuno ay Hindi Hari kundi Lingkod

²⁴ At nagkaroon din ng pagtatalo sa kalagitnaan nila *tungkol* sa kung sino sa kanilang palagay ang pinakadakila. ²⁵ Pero sinabi Niya sa kanila, "Ang mga hari ng mga paganong bansa ay sapilitan silang pinasusunod, at ang mga naghahari sa kanila ay tinatawag na mga Kagalang-galang. ²⁶ Pero hindi kayo ganito, kundi ang mas nakatatanda sa inyo ay maging tulad sa mas bata, at ang namumuno ay matulad sa nagsisilbi. ²⁷ Dahil sino ba ang mas dakila, ang nakaupo sa hapag-kainan o ang nagsisilbi? Hindi

ba't ang nakaupo sa hapag-kainan? Pero Ako ay nasa kalagitnaan niyo na tulad sa isang nagsisilbi.²⁸ Ngayon, kayo ang mga nanatili sa tabi Ko sa gitna ng mga pagsubok Ko.²⁹ At *dahil dito*, itinalaga Ko ang Kaharian sa inyo, kung paano ito itinalaga ng Ama Ko sa Akin,³⁰ nang sa ganun kayo'y makakain at kayo'y makainom sa harapan ng hapag-kainan Ko sa gitna ng Kaharian Ko, at maupo kayo sa mga trono habang pinamumunuan ang 12 tribo ng Israel.

Pinahayag ni Jesus ang Pagtalikod ni Simon

³¹ At sinabi ng Panginoon, "Simon, Simon, pagmasdan mo, hiniling ka ni Satanas para salain *ka* tulad *ng ginagawa* sa trigo.
³² Pero nanalangin Ako para sa iyo, para hindi bumigay ang pananalig mo. At kapag balik mo, palakasín mo ang mga kapatid mo.
³³ Pero sinabi nito sa Kanya, "Panginoon, handa *po* akong sumama sa Inyo kahit pa sa bilangguan, at sa kamatayan!"
³⁴ At sinabi Niya, "Sinasabi Ko sa iyo, Pedro, hinding-hindi titilaok ang manok ngayong araw, hangga't hindi mo tatlong beses na naipagkakailang kilala *mo* Ako."
³⁵ Sinabi pa Niya sa kanila, "Noong pinahayo Ko kayo na walang pitaka at baonan, at walang *baong* sapatos, nagkulang ba kayo sa kahit ano?" At sumagot sila, "Hindi *po*."
³⁶ Kaya't sinabi Niya sa kanila, "Pero ngayon, ang may pitaka ay dalhin ito, ganun din sa baonan, at ang walang patalim; ibenta niya ang balabal niya at bumili *ng isa*.
³⁷ Dahil sinasabi Ko sa inyo na itong naisulat ay dapat pang mangyari sa Akin, 'At Siya'y itinuring na tulad sa mga kriminal. 'Dahil ang mga bagay na patungkol sa Akin ay may katapusan rin.
³⁸ At sinabi nila, "Panginoon, tignan Niyo, ito *po* ang dalawang kutsilyo." Kaya't sinabi Niya sa kanila, "Sapat na iyan."

Nagpunta si Jesus sa Bundok ng Olibo para Manalangin

³⁹ At paglabas ay nagpunta Siya, ayon sa nakagawian, sa gitna ng Bundok ng Olibo; at sumunod din sa Kanya ang mga alagad Niya.
⁴⁰ At pagdating sa lugar na iyon ay sinabi Niya sa kanila, "Manalangin kayo nang di kayo malagay sa gitna ng tukso."
⁴¹ At Siya ay lumayo sa kanila ng halos *kasing layo pagka* naghagis ng maliit na bato. At nang makahanap ng lugar ay lumuhod *at* nanalangin Siya
⁴² habang sinasabi, "Ama, kung

gugustuhin Niyo *po* na kunin itong baso mula sa Akin; gayun man, hindi ang kagustuhan Ko, kundi ang sa Inyo ang mangyari." ⁴³ At may nagpakitang angel sa Kanya mula sa langit na pinapalakas Siya. ⁴⁴ Kaya't sa gitna ng pakikibaka, nanalangin Siya ng mas matindi at ang pawis Niya ay naging para nang malalaking patak ng dugo na nalalaglag sa ibabaw ng lupa. ⁴⁵ At pagtayo mula sa panalangin, ay nagpunta *Siya* sa tabi ng mga alagad *at* natagpuan Niya silang natutulog dala ng lungkot. ⁴⁶ At sinabi Niya sa kanila, "Bakit kayo natutulog? Bumangon kayo't manalangin para hindi kayo malagay sa gitna ng tukso."

Ang Halik ni Judas

⁴⁷ Pero habang nagsasalita pa Siya, biglang *may dumating na* isang grupo ng mga kalalakihan at ang isa sa 12 na tinatawag na Judas ang nangunguna sa kanila. At lumapit ito kay Jesus para halikan Siya. ⁴⁸ Pero nagsalita sa kanya si Jesus, "Judas, ipinagkakanulo mo ba ang Anak ng Tao sa pamamagitan ng halik?" ⁴⁹ At nang makita ng mga nakapaligid sa Kanya ang susunod na mangyayari, sinabi nila sa Kanya, "Panginoon, lalaban na *po* ba kami gamit ang patalim?" ⁵⁰ At tinaga ng isa sa kanila ang alipin ng pangulo ng kaparian, at natanggal ang kanang taynga nito. ⁵¹ At pagsagot ni Jesus ay sinabi Niya, "Hanggang dyan na lang kayo!" At nang hawakan ang taynga ng lalake ay pinagaling Niya ito. ⁵² At sinabi ni Jesus sa harap ng mga dumating na pinunong pari, at mga pinuno ng templo, at mga punong-lingkod na laban sa Kanya, "Pumunta ba kayo *dito* na parang lalaban sa isang magnanakaw na may dala *pa kayong* mga patalim at mga batuta?" ⁵³ Noong Ako ay kasama niyo araw-araw sa loob ng templo, hindi niyo *man lang* inunat ang *inyong* mga kamay laban sa Akin. Pero ngayon ang oras niyo, at ang paghahari ng kadiliman.

Itinatwa ni Pedro ang Panginoon

⁵⁴ At pagdakip sa Kanya ay inakay nila at dinala nila Siya sa loob ng bahay ng pangulo ng kaparian. Pero si Pedro ay sumusunod mula sa kalayuan. ⁵⁵ At pagkasindi ng apoy sa kalagitnaan ng korte at pagka-upo nilang lahat, naupo *rin* si Pedro sa kalagitnaan nila. ⁵⁶ Pero may isang batang babae na nakita siyang nakaupo malapit sa ilawan. At pagkatitig sa kanya

ay sinabi nito, "Ang isang ito ay nakasama rin Niya!" ⁵⁷ Pero itinanggi Siya nito sabay sabi, "Ate, hindi ko Siya kilala." ⁵⁸ At pagkaraan ng ilang sandali ay may isa *pang* nakakita sa kanya *at* sinabi, "Ikaw rin ay kasamahan nila!" Pero sinabi ni Pedro, "Pre, hindi ko *sila kasamahan*." ⁵⁹ At pagkalipas ng halos isang oras, may isa pang nagkumpirma sabay sabi, "Totoo nga, ang isa ring ito ay kasama Niya dahil Galilenyo din siya." ⁶⁰ At sinabi ni Pedro, "Pre, hindi ko alam ang sinasabi mo." At habang nagsasalita pa siya ay biglang tumilaok ang manok. ⁶¹ At paglingon ng Panginoon ay tumingin Siya kay Pedro, at naalala ni Pedro ang salita ng Panginoon sa paraan na sinabi Niya dito na, "Bago tumilaok ang manok ay tatlong beses mo Akong ipagkakaila." ⁶² At humagulgol si Pedro habang lumalabas *mula roon*.

Pinahirapan at Hinatulan Nila si Jesus

⁶³ At ang mga lalaking may hawak kay Jesus ay inaasar Siya habang sinusuntok. ⁶⁴ At matapos siyang piringan ay pinagsusuntok nila ang mukha Niya, at tinatanong *pa* nila Siya. Sabi nila, "Hulaan Mo *nga*, sino ang sumuntok sa Iyo?" ⁶⁵ At marami pang ibang klaseng panlalapastangan ang sinasabi nila sa Kanya. ⁶⁶ At pagsikat ng araw ay nagtipon-tipon ang mga matatandang pinuno ng bayan, pati ang mga pinunong pari, at mga dalubhasa sa Biblia. At dinala nila Siya sa gitna ng hukuman nila *at* sinabi nila, ⁶⁷ "Kung ikaw *nga* ang Kristo, sabihin Mo sa amin." At sinabi Niya sa kanila, "Kahit pa sabihin Ko sa inyo, hinding-*hindi rin* kayo maniniwala. ⁶⁸ At kung tatanungin Ko *kayo*, hinding-hindi niyo rin *naman* Ako sasagutin o palalayain. ⁶⁹ Mula ngayon, ang Anak ng Tao ay mauupo sa kanang puwesto ng kapangyarihan ng Diyos." ⁷⁰ At sinabi nilang lahat, "Kung ganoon, Ikaw *nga* ang Anak ng Diyos?" At sinabi Niya sa harapan nila, "Kayo ang nagsasabi na Ako *nga*." ⁷¹ Kaya't sinabi nila, "Ano pang testimoniya ang kailangan nating panghawakan, ngayong narinig *na* natin mula sa *sariling* bibig Niya?"

Naghain Sila kay Pilato ng Kasong Rebelyon Laban Kay Jesus

23 ¹ At pagtayo ng buong grupo nila ay dinala na Siya sa harapan ni Pilato. ² At sinimulan nilang akusahan Siya. Sabi nila, "Natuklasan namin na nililihis ng *taong* ito ang bansa, at ipinagbabawal na magbigay ng buwis sa Emperador na sinasabing Siya mismo ang Kristo na isang hari!" ³ Kaya't tinanong Siya ni Pilato. Sabi niya, "Ikaw nga ba ang hari ng mga Judio?" At Siya'y sumagot sa kanya na nagsabing, "Ikaw na ang nagsasabi." ⁴ At sinabi ni Pilato sa harap ng mga pinunong pari at sa mga tao, "Wala akong makitang kasalanan sa taong ito." ⁵ Pero lalo lang silang nagpumilit. Sinabi nila na *sa pamamagitan ng Kanyang* katuruan ay pinag-aalsa Niya ang mga tao sa lahat ng panig ng Judea: nag-umpisa Siya mula sa Galilee hanggang *sa umabot* dito. ⁶ Pero nang marinig ni Pilato ang Galilee, tinanong niya kung ang taong ito ay Galilenyo. ⁷ At nang malaman nito na Siya'y nasa ilalim ng pamamahala ni Herodes, pinadala Siya nito kay Herodes, na siyang kasalukuyang naroon din sa Jerusalem nang mga panahon na iyon.

Naging Magkaibigan si Herodes at Pilato

⁸ At sobrang tuwa ni Herodes nang makita si Jesus. Matagal na kasi nitong gustong makita Siya, dahil sa maraming bagay na naririnig *nito* tungkol sa Kanya. Bukod pa rito, umaasa itong makakita ng ilang himala na nangyayari sa pamamagitan Niya. ⁹ At nagtanong ito sa Kanya gamit ang maraming pangungusap, pero wala Siyang isinagot dito. ¹⁰ At tumayo ang mga pinunong pari, at ang mga dalubhasa sa Biblia, sabay bato ng matitinding akusasyon sa Kanya. ¹¹ Kaya naman binalewala at hinamak *lang* Siya ni Herodes kasama ang mga sundalo nito. Matapos Siyang damitan ng magarang damit ay ibinalik Siya nito kay Pilato. ¹² At naging kaibigan ang turingan nina Pilato at ni Herodes sa isa't isa nang araw ding iyon. Noon kasi ay nasa gitna sila ng matinding alitan sa isa't isa.

Gustong Palalayain ni Pilato si Jesus

¹³ At nang ipatawag ni Pilato ang mga pinunong pari at ang mga lider ng bayan, pati na ang taong bayan, ¹⁴ sinabi niya harapan nila, "Dinala ninyo ang taong ito sa akin tulad *ng isang* naguudyok sa mga tao ng rebelyon. Kaya't tignan *niyo*, matapos ko *Siyang* siyasatin sa harap niyo ay wala akong nakitang sala sa taong ito patungkol sa akusasyong ipinaparatang niyo sa Kanya. ¹⁵ Wala, kahit pa si Herodes dahil iniugnay ko *rin* kayo sa kanya. Pero tignan *niyo*, wala sa ginawa Niya ang karapat-dapat *sa parusang* kamatayan. ¹⁶ Kaya't matapos ko Siyang parusahan ay palalayain ko *na Siya*. ¹⁷ Kinakailangan din *kas*i siyang magpalaya para sa kanila ng isang bilanggo alinsunod sa Pista. ¹⁸ Kaya't nagsigawan sila ng sabay-sabay habang sinasabing, "Iligpit mo na ang *taong* iyan at pakawalan mo para sa amin si Barabbas!" ¹⁹ Ang *taong* ito ay itinapon sa loob ng bilangguan dahil sa pagkakasangkot sa isang rebelyong nangyari sa gitna ng lungsod at *sa salang* pagpatay. ²⁰ Sa kabila nito, muli *silang* kinausap ni Pilato sa kagustuhan *niyang* palalayain si Jesus. ²¹ Pero nagsisigawan sila habang sinasabi, "Ipako mo sa krus! Ipako mo Siya sa krus!" ²² At sinabi niya sa kanila sa pangatlong pagkakataon, "Bakit, ano bang kasamaan ang ginawa Nito? Wala akong nakitang kasalanan sa Kanya *para* sa hatol na kamatayan. Kaya't matapos na pahirapan ay palalayain ko na Siya.

Sinunod ni Pilato ang Mga Tao Hindi ang Kanyang Sariling Konsensya

²³ Pero nagpumilit *pa rin* sila gamit ang malalakas na sigaw, humihiling na maipapako Siya sa krus. At nanaig ang mga boses nila at ng mga pinunong pari. ²⁴ At nagbigay ng sentensya si Pilato na gawin ang kahilingan nila. ²⁵ At pinalaya niya *para* sa kanila ang hinihiling nila, iyong itinapon sa loob ng bilangguan dahil sa rebelyon at pamamaslang, at isinuko niya si Jesus sa kanilang kagustuhan. ²⁶ At habang inaakay nila Siya ay sinunggaban *nila* si Simon *na* isang taga Cyrene na kararating *lang* mula sa bukid. Ipinatong nila ang krus sa kanya para buhatin, habang sumusunod kay Jesus. ²⁷ At nagsunuran sa Kanya ang napakaraming tao, pati ang mga kababaihan na nagdadalamhati rin at nag-iiyakan para sa Kanya. ²⁸ Pero paglingon sa kanila ni Jesus ay sinabi Niya, "Mga babaing anak

ng Jerusalem, huwag kayong umiyak para sa Akin, kundi umiyak kayo para sa inyong mga sarili, at para sa inyong mga anak. ²⁹ Dahil tignan *niyo*, darating ang mga araw na kung saan ay sasabihin nila, 'Mapapalad ang mga baog, at ang mga sinapupunang di nakapagdalang-tao, pati na ang mga dibdib na di nakapagpasuso. ³⁰ Sa panahong iyon ay magsisimula silang magsabi sa mga bundok, 'Bagsakan niyo kami! 'at sa mga burol, 'Tabunan niyo kami! ³¹ Dahil kung ginagawa nila ang mga bagay na ito sa berdeng puno, ano pa ang mangyayari sa tuyo?

Ipinako Nila si Jesus Kasama ang Dalawang Kriminal

³² At *mayroon* ding dalawa *pang* kalalakihan, mga kriminal, na kasama Niyang inaakay para ipako. ³³ At nang dumating sila sa lugar na kung tawagin ay Bungo, doon nila Siya ipinako at ang mga kriminal - ang isa ay sa kanan, ang isa naman ay sa kaliwa, ³⁴ at sinabi ni Jesus, "Ama, patawarin Niyo *po* sila dahil hindi nila alam ang kanilang ginagawa." At nang mapaghiwalay nila ang Kanyang mga damit ay nagpalabunutan sila, ³⁵ at ang mga tao ay nakatayong nanonood. Samantala, nagtatawanan naman ang mga lider na kasama nila. Sabi nila, "Iniligtas Niya ang iba, iligtas Niya ang kanyang sarili kung Siya *nga talaga* ang Kristo, ang hinirang ng Diyos!" ³⁶ Bukod pa rito ay inaasar din Siya ng mga pulis na lumalapit at nagbibigay sa Kanya ng suka. ³⁷ At sabi *nila*, "Kung Ikaw *nga* ang Hari ng mga Judio, iligtas Mo ang iyong sarili." ³⁸ At mayroon ding markang nakasulat sa itaas Niya sa mga letrang Griego at Latin, pati na sa Hebreo: "Ito ang Hari ng mga Judio." ³⁹ Pero ang isa sa mga kriminal na ibinitin *doon* ay dinakdakan Siya. Sabi nito, "Kung Ikaw *nga* ang Kristo, iligtas Mo ang Iyong sarili pati na rin kami." ⁴⁰ Pero pagsagot ng isa ay sinaway siya nito sabay sabi ng, "Hindi ka ba natatakot sa Diyos, yamang *nakikita mo na* nasa ilalim ka ng parehas na hatol?" ⁴¹ At totoong nararapat *lang* sa atin *ito*, dahil tinatanggap *lang* natin ang kabayaran sa ating mga ginawa; pero ito, wala Siyang ginawang mali." ⁴² At sinabi Niya kay Jesus, "Panginoon, alalahanin Niyo *po* ako pagdating Niyo sa loob ng kaharian Niyo. ⁴³ At sinabi sa kanya ni Jesus, "Sinasabi ko sa iyo ang totoo, ngayong araw na ito ay makakasama kita sa loob ng Paraiso."

Napunit ang Tabing ng Templo

⁴⁴ At magtatanghaliang tapat *na* nang *oras* na iyon, pero naging madilim sa buong lupain hanggang sa ikatlo ng hapon. ⁴⁵ At nagdilim ang araw, at napunit sa gitna ang tabing ng templo, ⁴⁶ at sumigaw ng pagkalakas-lakas si Jesus, habang sinasabi, "Ama, inihahabilin Ko *na po* ang espiritu Ko sa Inyong mga kamay." At matapos sabihin ang mga ito, nalagutan na Siya ng hininga. ⁴⁷ Ngayon, nang makita ng opisyal ng kapulisan ang nangyari, pinuri niya ang Diyos habang sinasabing, "Totoo ngang matuwid ang taong ito!" ⁴⁸ At ang lahat ng mga taong nagkatipon sa harap ng mga pangyayaring ito, matapos makita ang mga bagay na naganap, ay nagsiuwian nang sinusuntok ang kanilang mga dibdib. ⁴⁹ At lahat ng mga kakilala Niya na nakatayo sa malayo at mga kababaihan na sumunod sa Kanya mula *pa* sa Galilee ay nanonood sa mga bagay na ito.

Hiniling ni Joseng Taga Arimatea kay Pilato ang Katawan ni Jesus

⁵⁰ At kapansin-pansin ang isang mama na nagngangalang Jose na isang senador. Siya ay *isang* mabuti at matuwid na tao ⁵¹ (Hindi siya sumangayon sa plano at sa gawain nila.) na mula sa Arimatea, isang lungsod ng mga Judio, at ito ring *taong* ito ay tumatanggap sa Kaharian ng Diyos. ⁵² Nagpunta siya kay Pilato *para* hingin ang katawan ni Jesus, ⁵³ at pagkababa dito ay binalot niya ito ng telang lino, at inilagay ito sa loob ng libingang inukit mula sa bato, kung saan ay wala pang ibang nailibing. ⁵⁴ At ito ang Araw ng Paghahanda, bukod pa rito ang Araw ng Pamamahinga ay magsisimula na. ⁵⁵ At sumunod rin ang mga kababaihan na pumunta sa Kanya mula *pa* sa Galilee. Nakita nila ang libingan at kung paano ibinaba ang katawan Niya. ⁵⁶ At pagbalik ay naghanda sila ng mga pabango at mga pamahid na langis at saka nagpahinga sa Araw ng Pamamahinga ayon sa Kautusan.

Nabuhay ang Panginoong Jesus

24

¹ At sa unang *araw* ng linggo, madaling araw *pa lamang*, ay dumating *na* sila sa harap ng libingan dala-dala ang mga pabango na hinanda nila at may ilan *pa* silang kasama. ² At natagpuan nilang naigulong na ang *pintuang* bato mula sa libingan. ³ At pagpasok nila *roon*, hindi nila natagpuan ang katawan ng Panginoong Jesus! ⁴ At nangyari *nga* habang sila'y gulong-gulo tungkol sa bagay na ito na biglang *may* dalawang kalalakihan na tumayo sa tabi nila suot ang makinang na mga damit, ⁵ at sila ay natakot. At matapos nilang dumapa sa lupa ay sinabi ng mga ito sa kanila, "Bakit niyo hinahanap ang nabubuhay sa gitna ng mga patay? ⁶ Wala na Siya rito, kundi bumangon na Siya! Alalahanin niyo kung ano ang sinabi Niya sa inyo noong nandoon pa *kayo* sa Galilee. ⁷ Ganito *ang* sabi Niya, "Ang Anak ng Tao ay kailangang dalhin sa mga kamay ng mga taong makasalanan, at maipako sa krus, pagtapos ay magbangon sa ikatlong araw." ⁸ At naalala nila ang mga salita Niya, ⁹ Kaya't pagbalik mula sa libingan ay ibinalita nila ang lahat ng ito sa 11 at sa lahat ng iba pa. ¹⁰ At iyon ay *sina* Maria na taga Magdala, at Joanna, pati na si Maria *na ina* ni Tyago, at ang iba pang kasama nila na nagsabi ng mga bagay na ito sa mga apostol.

Nagpakita ang Panginoon sa Dalawang Alagad

¹¹ Pero ang pagkukuwento ng mga ito ay nagmukhang haka-haka *lang* sa harapan nila, kaya naman di sila naniwala sa mga ito. ¹² Pero tumayo si Pedro *at* tumakbo siya papunta sa libingan. At pagsilip *niya roon* ay nakita niya ang mga linong damit na nakalatag mag-isa, at umuwi siya na namamangha *dahil* sa nangyari. ¹³ At nang araw ding iyon, dalawa sa kanilang *kasamahan* ay nagpunta sa isang barangay na ang pangalan ay Emmaus, halos pitong milya ang layo mula sa Jerusalem. ¹⁴ At nagkukuwentuhan sila sa isa't isa tungkol sa lahat ng mga bagay na nangyari. ¹⁵ At nangyari na habang sila nga ay nag-uusap at nagtatanungan, na si Jesus mismo ay lumapit *at* sinamahan sila. ¹⁶ Pero ang mga mata nila ay napipigilan para di *nila* Siya makilala. ¹⁷ At sinabi Niya sa kanila, "Ano *ba* itong mga paksa na inyong tinatalakay sa isa't isa habang naglalakad kayo, at *bakit*

kayo malungkot?" ¹⁸ At pagsagot ng isa *sa kanila* na nagngangalang Cleopas ay sinabi nito sa Kanya, "Kayo lang *po yata* ang nag-iisang dayuhan sa Jerusalem na di nakaalam ng mga bagay na nangyari doon nitong mga *nakalipas* na araw?" ¹⁹ At sinabi Niya sa kanila, "Anung mga bagay?" Kaya't sinabi nila sa Kanya, "Ang tungkol sa lalaking Jesus na Nazareno, na naging propeta - makapangyarihan sa gawa at salita sa harapan ng Diyos at sa buong bayan, ²⁰ at kung paanong ipinahuli Siya ng mga pinunong pari, at ng mga lider namin para Siya'y hatulan ng kamatayan at ipako sa krus. ²¹ At umaasa na kami *na* Siya *na* iyon na magliligtas sa Israel. Pero sa kabila ng lahat ng ito, lumipas na ngayon ang ikatlong araw mula nang mangyari ang mga ito. ²² At ito pa, ginulat kami ng ilan sa mga kababaihang mula sa amin na maagang pumunta sa tabi ng libingan, ²³ hindi kasi nila natagpuan ang katawan Niya. Pagbalik nila ay sinabing nakakita rin *sila* ng pangitain ng mga anghel na nagsabing Siya ay buhay. ²⁴ Kaya't nagpunta ang ilan sa mga kasamahan namin doon sa libingan at nakita nila tulad rin sa sinabi ng mga kababaihan, pero di nila Siya nakita.

Binuksan ng Panginoon ang Kanilang mga Mata

²⁵ At sinabi Niya sa kanila, "Hay, mga mahihinang umunawa at mababagal ang pusong magtiwala sa lahat ng mga sinabi ng mga propeta! ²⁶ Hindi *ba't* kailangang maranasan ng Kristo ang mga ito, at pumasok sa kaluwalhatian Niya? ²⁷ At ipinaliwanag Niya sa kanila, simula kay Moises at mula sa lahat ng mga propeta, ang lahat ng mga bagay sa loob ng Biblia na patungkol sa Kanya. ²⁸ Ngayon, malapit na sila sa barangay kung saan sila papunta, pero Siya ay mukhang malayo pa ang pupuntahan. ²⁹ At pinigilan nila Siya sabay sabi, "Manatili ka *muna* kasama namin dahil pagabi na, at patapos na ang araw." At tumuloy *nga* Siya para samahan sila. ³⁰ At nangyari nang maupo Siya para kumain kasama nila, kinuha Niya ang tinapay, pinagpala at pagkahati *rito* ay ipinamahagi Niya sa kanila. ³¹ At nabuksan ang kanilang mga mata, at nakilala nila *kung sino* Siya. Pero bigla Siyang naglaho mula sa kanilang paningin. ³² Kaya't sinabi nila sa isa't isa, "Hindi *ba't* nag-aapoy ang puso natin sa ating kalooban habang Siya ay nagsasalita sa atin sa gitna ng daan, at habang ipinaliliwanag Niya sa atin ang Biblia? ³³ Kaya't tumayo *sila* nang oras ding iyon, bumalik sila sa Jerusalem, at natagpuan nilang nagkakatiapon ang

11 at ang mga kasamahan nila. ³⁴ Sinabi nila na ang Panginoon ay totoo nagbangon at nagpakita kay Simon! ³⁵ Kaya't sinabi nila ang mga bagay *na nangyari* sa gitna ng daan, at *kung* paano nila Siya nakilala sa kalagitnaan ng paghahati ng tinapay.

Nagpakita ang Panginoon sa mga Alagad

³⁶ At habang sinasabi nila ang mga bagay na ito, si Jesus mismo ay tumayo sa kanilang kalagitnaan at sinabi Niya sa kanila, "Kapayapaan sa inyo!" ³⁷ Pero nagulat at natakot sila. Inakala nila na nakakita sila ng espiritu. ³⁸ At sinabi Niya sa kanila, "Bakit kayo balisa? At anung dahilan bakit naglilitawan ang mga katanungan sa inyong mga puso?" ³⁹ Tignan niyo ang mga kamay Ko pati na mga paa Ko, dahil Ako ito. Hawakan niyo Ako at malalaman niyo; dahil ang espiritu ay walang laman at mga buto gaya ng nakikita niyo na mayroon Ako." ⁴⁰ At pagkasabi *Niya* ng ganito ay pinakita Niya sa kanila ang mga kamay at ang mga paa *Niya*. ⁴¹ Dahil di *pa* rin sila makapaniwala dala ng *kanilang* tuwa at pagtataka, sinabi Niya sa kanila, "Mayroon *ba* kayong anumang makakain dito?" ⁴² At inabutan nila Siya ng kapisasong inihaw na isda at *kumuha* ng galing sa bahay ng bubuyog. ⁴³ At pagkaabot ay kumain Siya sa harapan nila.

Mga Huling Tagubilin ni Kristo sa mga Alagad at Pag-akyat Niya sa Langit

⁴⁴ At sinabi Niya sa kanila, "Ito ang mga salitang sinabi Ko sa inyo, noong kasama niyo pa *Ako*, na dapat na matupad ang lahat ng mga bagay na nasulat patungkol sa Akin sa Batas ni Moises, at ng mga Propeta, pati na ang mga Awit. ⁴⁵ Magmula noon ay binuksan Niya ang kanilang isipan para maintindihan ang Biblia. ⁴⁶ At sinabi Niya sa kanila na, "Ganito ang naisulat, at sa ganitong paraan kailangang magdusa ang Kristo at bumangon mula sa mga patay sa ikatlong araw. ⁴⁷ At para maiproklama sa bisa ng pangalan Niya ang pagsisisi at pagpapatawad ng mga kasalanan sa lahat ng mga bansa simula sa Jerusalem. ⁴⁸ At kayo ay mga saksi sa mga bagay na ito. ⁴⁹ At, tignan niyo, ipinapadala Ko ang pangako ng Ama Ko na bababa sa inyo, pero manatili kayo sa loob ng lungsod ng Jerusalem hanggang sa madamitan nito kayo ng kapangyarihan galing sa kaitaasan. ⁵⁰ At inakay Niya sila palabas hanggang sa Betanya at pagtaas ng mga kamay Niya ay

pinagpala Niya sila. ⁵¹ At nangyari na habang pinagpapala Niya sila ay humiwalay Siya mula sa kanila at dinala na Siya papunta sa langit. ⁵² At sila, matapos na sambahin Siya, ay bumalik sa loob ng Jerusalem ng may matinding kagalakan, ⁵³ at lagi silang nasa loob ng templo na nagpupuri at nagbibigay-lugod sa Diyos. Amen.

-wakas-

Personal na Panalangin

Panginoong Jesus, marami pong salamat sa iyong dakilang pag-ibig sa akin. Inalay Niyo po ang Inyong buhay para sa aking kaligtasan. Ang buhay ko ay mula po sa Inyo pati na ang lahat ng mga biyayang tinatamasa ko sa araw-araw: pamilya, mga kaibigan, aking hanap -buhay at mga ari-arian. Salamat po na Kayo po'y dumating sa lupa upang ipakita sa amin ang liwanag ng buhay. Salamat po sa Iyong mga Salita na nagdulot sa akin na maunawaan ang katotohanan. Salamat po na nais pa Ninyo akong pagpalain di lamang sa buhay na ito kundi sa buhay na darating. Salamat po na sa kabila ng lahat ng problema ng buhay, ako po'y may pag-asa dahil sa Inyong magandang plano sa akin. Nais ko pong makilala Kayo at ang inyong plano sa aking buhay. Nais ko pong sumunod sa Inyo dahil po Kayo ang tunay na Diyos at Tagapagligtas ng aking buhay. Turuan N'yo po akong magmahal, manalig at sumunod araw-araw. Patawad po, Panginoon sa aking mga pagkakamali. Tinatanggap ko po ang Inyong kapatawaran sa aking mga kasalanan. Pagpalain N'yo pa po ang aking buhay. Amen.

Pangwakas na Salita

Kaibigan, naway napagpala ka sa iyong binasa. Kung may kumento ka o katanungan tungkol sa iyong mga nabasa, kung nais mo pang makilala ang Panginoong Jesus o di kaya'y may iba ka pang personal na katanungan. Huwag mahiyang sumulat sa email na ito: malayangbiblia@gmail.com o di kaya'y tumawag/mag-text sa mga numerong ito: 0917-715-0777, at 0999-996-5100. Ang serbisyong ito ay totoo at walang bayad. Pagpalain ka ng Diyos!

Ang Kaharian ng Kalangitan by [Ang Malayang Biblia](#) is licensed under <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Based on a work at <https://github.com/openbibles/Malayang-Biblia-Translation>.

Permissions beyond the scope of this license may be obtained by contacting malayangbiblia@gmail.com

This work is brought to you by:

Also available on Android Devices just go to:

<https://mysword.info/>

For more info visit our website at <https://malayangbiblia.wixsite.com/free>

